

**ALANYA – KADIPAŞA ROMA DÖNEMİ
SİĞİLLATA VE KIRMIZI ASTARLI
SERAMİKLERİ**

Aylin KISA

**Yüksek Lisans Tezi
Arkeoloji Anabilim Dalı
Prof. Dr. Birol CAN
2019
Her Hakkı Saklıdır**

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI**

Aylin KISA

**ALANYA - KADIPAŞA ROMA DÖNEMİ
SİĞİLLATA VE KIRMIZI ASTARLI SERAMİKLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**TEZ YÖNETİCİSİ
Prof. Dr. Birol CAN**

ERZURUM – 2019

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ BEYAN FORMU

14/10/2019

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum "Alanya - Kadıpaşa Roma Dönemi Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramikleri" adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim *.

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

14/10/2019

Aylin Kısa

* LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlerle ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

F-83/00/22.12.2016

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. Birol Can danışmanlığında, Aylin Kısa tarafından hazırlanan bu çalışma 14/10/2019 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından Arkeoloji Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Birol Can

İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi H. Ertuğ Ergürer

İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi H. Asena Kızıllarslanoğlu

İmza:

Prof. Dr. Sait UYLAŞ

Enstitü Müdürü

F-85/01/21.10.2016

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
KISALTMALAR DİZİNİ	V
GRAFİKLER DİZİNİ	VI
HARİTALAR DİZİNİ	VII
PLANLAR DİZİNİ	VIII
RESİMLER DİZİNİ	IX
ÖNSÖZ.....	X
GİRİŞ	1
I. AMAÇ.....	1
II. KAPSAM	1
III. YÖNTEM.....	2

BİRİNCİ BÖLÜM

KİLİKYA, CORACESİUM (ALANYA) VE KADIPAŞA KAZILARI

1.1. KİLİKYA BÖLGESİ.....	4
1.1.1. Kilikya Adının Kökeni	4
1.1.2. Kilikya Bölgesinin Coğrafi Konumu ve Stratejik Önemi	5
1.1.3. Kilikya Bölgesinin Tarihsel Süreci	8
1.1.4. Kilikya Bölgesi Hakkında Yapılan Araştırmalar	13
1.2. CORACESİUM (Alanya) VE KADIPAŞA KAZILARI	15
1.2.1. Coracesium'un (Alanya) Coğrafi Konumu ve Tarihçesi	15
1.2.2. Kadıpaşa Kurtarma Kazıları.....	16

İKİNCİ BÖLÜM

ROMA SERAMİĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

2.1. ROMA SERAMİĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİ	20
---	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ALANYA-KADIPAŞA ROMA DÖNEMİ

SİĞİLLATA VE KIRMIZI ASTARLI SERAMİKLERİ

3.1. DOĞU SİĞİLLATALARI A/DSA (ESA)	26
3.2. DOĞU SİĞİLLATALARI D/DSD (ESD)	29
3.3. GEÇ ROMA D/LRD	37
3.4. SAGALASSOS KIRMIZI ASTARLI SERAMİKLERİ/SRSW	43
3.5. AÇIK RENKLİ GEÇ ROMA SERAMİKLERİ /LRLC	46
3.6. DİĞER SERAMİKLER	48
SONUÇ	52
KAYNAKÇA	59
EK KAYNAKÇA	70
KATALOG	72
EKLER	179
ÖZGEÇMİŞ	193

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALANYA – KADIPAŞA ROMA DÖNEMİ
SİĞİLLATA VE KIRMIZI ASTARLI SERAMİKLERİ

Aylin KISA

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Birol CAN

2019, 193 sayfa

Jüri: Prof. Dr. Birol CAN

Dr. Öğr. Üyesi. H. Ertuğ ERGÜRER

Dr. Öğr. Üyesi H. Asena KIZILARSLANOĞLU

Bulunduğu bölgenin ticari ilişkileri, ekonomik düzeyi ve tarihi hakkında bilgi veren seramiklerin incelenmesi ve tarihlendirilmesine yönelik seramik araştırmaları arkeolojik çalışmaların önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Ancak, Dağlık Kilikya gibi coğrafyanın zorlu ve araştırmaların kısıtlı olduğu alanlarda seramik çalışmaları da daha azdır. Bu durum dikkate alındığında, bölgenin seramiklerinin çalışılması, daha önemli hale gelmiştir.

Coracesium (Alanya), batıdaki Pamfilya ile doğudaki Dağlık Kilikya Bölgeleri arasında önemli bir konumda yer almaktadır. Coracesium'un merkezinde mi, yoksa yakın teritoryumunda küçük çaplı bir yerleşme mi olduğu henüz anlaşılamayan Kadipaşa Mahallesi'nde, 2000-2013 yılları arasında Alanya Müzesi tarafından kurtarma kazıları yapılmıştır. Aralıklarla yapılan kurtarma kazılarında mimari kalıntılara, mozaik döşemelere, sikkelere ve çok sayıda seramik bulguya rastlanmıştır. Bugüne kadar hakkında herhangi bir bilimsel yayın çalışması yapılmamış olan bu kalıntı ve buluntular, buradaki yerleşimin özellikle geç Roma döneminde yoğun iskan gördüğünü göstermektedir. Bu alanda ele geçen çok sayıda seramik buluntu, bu yerleşimin ticari potansiyeli, üretim ve geçim kaynakları, sanatı vb. hakkında detaylı bilgi verebilecek niteliktedir.

Yüksek lisans tez çalışmasının konusunu 81 kasa seramik içerisinden seçilen astarlı seramik örnekleri oluşturmaktadır. Günlük kullanım kaplarına nazaran lüks olarak nitelendirilebilecek astarlı seramikler, formlarına ve astar özelliklerine göre sınıflandırılmış ve tarihlendirilmiştir. Seramikler, teknik ve stilistik değerlendirmeye tabi tutularak yerel üretimler ve ithal formlar ayırt edilmeye çalışılmış, formlara yönelik istatistiksel değerlendirmeyle de hangi bölgelerle yakın ilişki ve ticaret ağı içerisinde bulunduğu aydınlatılmaya çalışılmıştır. Bu araştırma sonucunda ortaya konan veriler Kilikya arkeolojisi ve Alanya tarihine fayda sağlayacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Roma Seramiği, Kırmızı Astarlı Seramik, Sigillata, Alanya, Kadipaşa

ABSTRACT**MASTER'S THESIS****ROMAN SIGILLATA AND RED SLIP WARE OF
ALANYA-KADIPAŞA****Aylin KISA****Advisor: Prof. Dr. Birol CAN****2019, Page: 193****Jury: Prof. Dr. Birol CAN****Assist. Prof. H. Ertuğ ERGÜRER****Assist. Prof. H. Asena KIZILARSLANOĞLU**

The examination and dating of the ceramic researches which provide information about the trade relations of the territory, economic level and the history of the region, form an important part of the archaeological studies. But in areas like Rough Cilicia where geography is tough and researches are limited, ceramic works are also less. With that being taken into account, the working of the ceramics in the area became more important.

Coracesium (Alanya) sits on a significant location between Pamphylia in the West and Rough Cilicia region in the East. In Kadıpaşa neighbourhood which is not known whether it is in Coracesium's center or in a small settlement in nearby territory, recovery excavations were made by Alanya Museum between the years of 2000-2013. Architectural ruins, tessellations, coins and a lot of ceramic evidences were encountered in these recovery excavations made in intervals. These remains and findings which have not been published any scientific publication with regard to it until now, show that the settlement here had been inhabited densely during the Late-Roman Period. A large number of ceramic evidences found in this area, provide a detailed information about the commercial potential of this settlement, the source of production and live lihoods, art and so on.

The subject of the master thesis forms the lined ceramic samples which have been selected from 81 cases of ceramics. Slipped ceramics which can be considered as luxury compared to daily use containers, are classified and dated according to their forms and lining properties. By subjecting the ceramics to the technical and stylistic evaluation, the local productions and imported forms are tried to be distinguished, even with the statistical evaluation of the forms it has been tried to verify that which regions are in close relationship and in trade network. The data presented as a result of this research will be useful/beneficial for the archeology of Cilicia and the history of Alanya.

Keywords: Roman Pottery, Red Slip Ware, Sigillata, Alanya, Kadıpaşa

KISALTMALAR DİZİNİ

Bkz.	: Bakınız
Çiz.	: Çizim
DSA	: Doğu Sigillatları A
DSB	: Doğu Sigillatları B
DSC	: Doğu Sigillatları C
Ed.	: Editör
Env.	: Envanter
Fig.	: Figür
Kat.	: Katalog
Lev.	: Levha
LRA	: Geç Roma A
LRC	: Geç Roma C
LRD	: Geç Roma D
LRLC	: Açık Renkli Geç Roma Seramiği
M.Ö.	: Milattan önce
M.S.	: Milattan sonra
No.	: Numara
Pl.	: Plate (Levha)
Res.	: Resim
s.	: Sayfa
SRSW	: Sagalassos Red Slip Ware
Tav.	: Tavola (Levha)
vd.	: ve diğerleri

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 1. Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramiklerin Dağılımı.....	26
Grafik 2. DSD Form Tiplerinin Dağılımı	30
Grafik 3. LRD Form Tiplerinin Dağılımı	39
Grafik 4. Formların Dağılımı.....	53

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 1. Kilikya Bölgesi	179
Harita 2. Alanya-Kadıpaşa Mahallesi	180

PLANLAR DİZİNİ

Plan 1. Kadıpaşa Mahallesi planı ve kazıda açığa çıkarılan arkeolojik kalıntılar	181
Plan 2. Kadıpaşa Mahallesi arkeolojik sit alanı imar planı	182
Plan 3. Kadıpaşa Mahallesi 439 ada 167-168-169 numaralı parseller ve açığa çıkarılan kalıntılar	183
Plan 4. 815 ada 10 numaralı parsel ve 816 ada 1 numaralı parseller	183
Plan 5. Kadıpaşa Mahallesi 815 ada 10 parselde açığa çıkarılan 1 ve 2 numaralı yapılar	184

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. a) Aslan başlı konsol, MS 2-3.yüzyıl b) Severuslar Dönemine (193-235) ait mil taşı c) Onur yazıtlı heykel kaidesi, MS 2-3.yüzyıl.....	185
Resim 2. Zeytinyağı işliğine ait pres kolu yuva taşı.....	185
Resim 3. Jülide Akça İlköğretim Okulu önünde yapılan kanalizasyon çalışmaları sırasında rastanılan mozaik döşeme	186
Resim 4. Balık pulu desenli mozaik döşeme	186
Resim 5. Geometrik desenli mozaik döşeme.....	187
Resim 6. 439 ada 167-168-169 numaralı parsellerde yapılan kazılarda açığa çıkarılan arkeolojik kalıntılar.....	188
Resim 7. Ana panoda keklik figürünün yer aldığı geometrik desenli mozaik döşeme	189
Resim 8. Baklava dilimi desenli mozaik döşeme	189
Resim 9. Kazıda açığa çıkarılan pişmiş toprak künk dizisi	190
Resim 10. Antromorfik cam kupa	190
Resim 11. Klasik Döneme ait skyphos kulp parçası.....	191
Resim 12. Hellenistik Döneme ait seramik parçaları	191
Resim 13. Sırlı seramik örnekleri	192

ÖNSÖZ

Seramikler çok eski çağlardan bu yana varlığını devam ettirmiş, insan hayatını kolaylaştıran en önemli icatlardan biridir. Günümüzde olduğu gibi tarih ve tarih öncesi çağlarda da çokça kullanılan seramik formlarının en ilkel örnekleri taşlar şekillendirilerek elde edilmiş; kilin kullanılmasıyla birlikte, form repertuarı genişleyerek gelişimini sürdürmüştür.

Seramikler çoğunlukla mutfak malzemesi olarak kullanılsa da yıkanma ve temizlik aracı olarak banyolarda, ölü hediyesi olarak mezarlarda, kutsal sayılan sıvıların taşınması için dini törenlerde ve ödül olarak verilmek üzere festivallerde de yerini almıştır. Mutfaktan banyoya, dini törenlerden yarışmalara kadar antik çağ insanının hayatında yer bulan seramiklerin; o dönemin zevkini, ekonomisini, sosyal ve kültürel yapısını yansıtması da kaçınılmaz olmuştur. Kara ve deniz yoluyla üretildiği yerden başka bir yere, bölgeye, ülkeye hatta kıtaya yayılan seramikler antik dönem ticaretini yansıtması açısından da son derece önemlidir. Tüm bunlar düşünüldüğünde tarihin karanlıklarına gömülü bir kentin esrarını çözmek için ilk bakılacak şeylerden biri de o yerin seramikleri olmuştur.

Bu teze konu olan seramikler Kadıpaşa Mahallesi (Alanya/Antalya) kurtarma kazılarında ele geçen buluntulardır. Kadıpaşa Mahallesi, Alanya'nın merkezinde olup buradaki yerleşim kalıntıları, alt yapı çalışmaları sırasında mozaik yapıya rastlanması üzerine tesadüfen keşfedilmiş, 2000-2013 yılları arasında Alanya Müzesinin yaptığı kurtarma kazılarıyla açığa çıkarılmıştır. Kurtarma kazılarında bulunan duvar kalıntıları, mozaikler, sekiler, ocaklar ve ele geçen metal aletler, kandiller, tezgâh ağırlıkları ve seramikler yerleşke hakkında önemli bilgiler sunacak nitelikte olup ilgili yerleşkenin daha kapsamlı bir şekilde incelenmesi gerektiğini ortaya koymuştur. Bu tezde 81 kasa seramik içerisinde, astarlı seramikler içinden seçilen ünik örnekler ele alınarak kentin tarihinin aydınlatılmasına katkı sağlanmaya çalışılmıştır.

Çalışmalarım esnasında tecrübeleriyle bana ışık tutan saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Birol Can'a, müze çalışmalarına izin veren ve her türlü kolaylığı sağlayan Alanya Müze Müdüresi Seher Türkmen, arkeolog Gülcan Demir ve arkeolog Belgin Savaş başta olmak üzere tüm Alanya Müzesi çalışanlarına, Antiochia ad Cragum kazı

başkanı Prof. Dr. Michael Hoff'a (Nebraska Üniversitesi), seramikler hakkındaki görüşleriyle çalışmalarına katkı sağlayan Prof. Dr. Nicholas Rauh'a (Purdue Üniversitesi), Dr. Caroline Autret'e (Sorbonne Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi H. Ertuğ Ergürer'e (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi), Dr. Öğr. Üyesi H. Asena Kızıllarslanoğlu'na (Kastamonu Üniversitesi), Koç Üniversitesi Suna & İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi'ne, müze çalışmalarında yardımlarını esirgemeyen yüksek lisans öğrencisi Damlağül Nasıfoğlu'na, yüksek lisans öğrencisi Fatih Kabakçı'ya, arkeolog Emine Doğan'a ve arkeolog Dilek Elibol'a, Antiochia ad Cragum 2014 sezonu kazı ekibine, her zaman arkamda olan ve maddi-manevi hiçbir desteğini esirgemeyen sevgili babam Ekrem Çakır'a ve annem Mürüvet Çakır'a, en stresli zamanlarımda yanımda olup başarılı olmam için sözleriyle beni telkin eden ve elinden geleni yapmaya çalışan canım eşim Yusuf Kısa'ya, bana her zaman destek olan sevgili ablalarım Berna Yılmaz'a ve Esra Güler'e, sevgili abim Erhan Çakır'a ve kardeşim Doğukan Çakır'a, bana ikinci bir anne olan Raziye Kısa'ya, Kısa ailesine ve manevi destekleri için sevgili dostlarıma teşekkürlerimi sunarım.

GİRİŞ

I. AMAÇ

Arkeolojik kazılarda ele geçen seramikler, antik dönem insanının sosyal hayatını, ekonomik düzeyini, kültür seviyesini ve sanat anlayışını en iyi yansıtan bulgulardan biridir. Yüzeysel araştırmalarında ve arkeolojik kazılarda kolay bulunabilir olması ve çokça ele geçmesi, ilgili yer hakkında en hızlı bilgiye ulaşılmasını sağlar.

Antalya'nın Alanya ilçesinde yer alan Kadıpaşa Mahallesi'nde, 2000 yılında Alanya Belediyesi tarafından gerçekleştirilen alt yapı çalışmaları sırasında taban mozaiklerine rastlanılmış; Alanya Müzesi'nin durumdan haberdar edilmesi üzerine kurtarma kazıları gerçekleştirilmiştir. Bu kazılar sonucunda buranın antik dönem yerleşkesi olduğunu ortaya koyan verilere ulaşılmıştır. Ağırlıklı olarak Roma Dönemi'ni işaret eden kalıntı ve buluntular içerisinde en yoğun buluntu grubundan birini de seramikler oluşturur. Kadıpaşa Mahallesi kurtarma kazılarında ele geçen ve Alanya Müzesi depolarında muhafaza edilen 81 kasa seramik içerisinde seçilen astarlı örnekler bu tezin konusunu oluşturmaktadır. Tez kapsamında değerlendirilen örnekler, Kadıpaşa Mahallesi'nin antik dönemdeki yerinin bilinmesi ve zorlu coğrafyasıyla bilinen Batı Dağlık Kilikya hakkında yeni bilgiler ortaya koyması açısından oldukça önemlidir.

II. KAPSAM

2000-2013 yılları arasında Alanya-Kadıpaşa Mahallesi'nde gerçekleştirilen kurtarma kazılarında ele geçen 81 kasa seramik içerisinde seçilen ünik örnekler bu tezin konusunu oluşturur. Ağırlıklı olarak Roma Dönemine ait kaba mutfak kaplarının oluşturduğu Kadıpaşa Mahallesi seramikleri içerisinde, Roma Dönemine ait kaliteli olarak nitelendirilebilecek astarlı seramikler seçilerek tez kapsamında incelenmeye alınmıştır. Her forma ait birer örnek (Aynı forma ait olduğu halde, küçük değişiklikler içeren formlar da dâhil) katalog fişleri, çizimleri ve görselleriyle birlikte teze eklenmiştir.

III. YÖNTEM

Yüksek Lisans tez konusunun belirlenmesinden sonra Kilikya ve Roma seramikleri hakkında araştırma yapılmış ve ön bilgi sahibi olunmuştur. Alanya Müzesi'nde gerçekleştirilen çalışmaların ilk gününde Kadıpaşa Mahallesi kurtarma kazıları hakkında bilgi veren dosyalar yetkililerden izin alınarak incelenmiş ve gerekli notlar alınmıştır. Sonrasında, kazının yapıldığı alan üzeri kapalı olsa da yerinde görülmüş ve incelemeler yapılmıştır. Daha sonra seramik çalışmalarına başlanmıştır; 81 kasa içerisinde seçilen 698 parça seramik yıkanarak kurumaya bırakılmış, sonraki aşamada bu seramiklerin katalog fişleri oluşturulmuş, elde çizimleri yapılmış ve farklı açılardan fotoğrafları çekilmiştir. Stratigrafik verilerine ulaşamayan, dolayısıyla hangi katmandan ele geçtiği anlaşılmayan seramiklerin, tasnifi ve tarihlendirilmesi konusunda yardımcı olması için yeme, içme ve depolama kaplarının da içinde olduğu 698 parça seramiğin her birinin envanter kaydı tutulmuş; bunlar içerisinde seçilen 107 parça seramik teze alınmıştır. Seçilen seramiklerin elde yapılmış çizimleri Corel Draw programı kullanılarak dijital ortama aktarılmıştır. Bu aşamadan sonra literatür taraması yapılmış ve tez yazımına başlanmıştır. Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi, Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü ve internet ortamından kaynaklara ulaşılmıştır. Seçilen seramikler form, hamur ve astar özelliklerine göre sınıflandırılmış ve tarihlendirilmiştir. Ana kaynak olarak; Frederick O. Waage, *Ceramics and Islamic Coins, Antioch on the Orontes IV.1* (1948); Frances F. Jones, *The Pottery: Excavation at the Gözlükule, Tarsus I, The Hellenistic and Roman Periods* (1950), John W. Crowfoot - Grace M. Crowfoot- Kathleen M. Kenyon, *The Objects from Samaria. Samaria-Sebaste; Reports of the Work of the Joint Expedition in 1931-1933 and of the British Expedition in 1935, Vol III* (1957); Henry S. Robinson, *The Athenian Agora, Pottery of The Roman Period Chronology, Vol. V* (1959); John W. Hayes, *Cypriot Sigillata, RDAC* (1967); A. Papanicolaou Cristensen-C. Friis Johansen, *Hama, Fouilles et Recherches De La Fondation Carlsberg 1931-1938, III, 2: Les Poteries Hellenistique et les Terres Sigillees Orientales* (1971); John W. Hayes, *Late Roman Pottery* (1972); John W. Hayes, "Sigillata Orientali", *Atlante delle Forme Ceramiche II: Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Tarda Ellenismo e Primo Imperio), Enciclopedia dell' Arte Antica Classica e Orientale* (1985); Philip M. Kenrick, *The Fine Pottery, Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice), Vol. III, Part I* (1985), Caroline Williams,

Anemurium The Roman and Early Byzantine Pottery (1989) ve John W. Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery, Department of Antiquities* (1991) kullanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

KİLİKYA, CORACESIUM (ALANYA) VE KADIPAŞA KAZILARI

1.1. KİLİKYA BÖLGESİ

1.1.1. Kilikya Adının Kökeni

Kilikya isminin ilk olarak nerede ve ne zaman kullanıldığı kesin olarak bilinmemekle birlikte MÖ II. binde Hitit metinlerinde *Kizzuwatna*¹ olarak ismi geçtiği düşünülmektedir². Kilikya, Arami Yazıtları'nda *Que*, *Qwh* veya *Queweh*³, MÖ 13. yüzyıl Mısır kaynaklarında *Kades*⁴ ve MÖ 8. yüzyıl'a ait Asur tabletlerinde ise *Hilakku*⁵ adıyla karşımıza çıkar. Asur kaynaklarında Kilikya Bölgesinde *Que* ve *Hilakku*⁶ olarak isimlendirilen politik bir birliktelik söz konusudur⁷.

Kilikya adının, Asurluların kullandıkları *Khulakku* kelimesinden türediği ve Greklerin bu kelimeyi kendi dillerine uyarlayarak *Hypachoea*⁸ dediği ileri sürülse de Luvi/Pelasg dilinde *boğaz* anlamına gelen *ela* ya da *ila* ifadesine *güzel*, *iyi*, *kutsal* anlamlarındaki *kuwa/suwa* öneki getirilerek oluşturulduğu da düşünülmektedir⁹.

Yunan mitoslarında ise Kilikya adı Agenor ile Telephossa'nın oğlu Kilix ile ilişkilendirilir. Bu mite göre; Zeus ile Io'dan olma Epaphos'un Libya adındaki kızı

¹ Füzuzan Kınal, *Eski Anadolu Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1991, 8; Ahmet Ünal-K.Serdar Girginer, *Kilikya-Çukurova, İlk Çağlardan Osmanlılar Dönemine Kadar Kilikyada Tarihi Coğrafya, Tarih ve Arkeoloji*, 2007, 51-66, 119-162

² Boğazköy'de ele geçen Hititçe ve Akadça tabletlerden Kizzuwatna'nın bağımsız bir devlet statüsünde olduğu ve Hititlerle devlet anlaşmaları yaptıkları anlaşılmaktadır. MÖ 1350 yıllarında II. Tudhaliya veya I. Şuppiluliuma zamanında Kizzuwatna işgal edilerek Hitit topraklarına katılır (Serdar Girginer, "Tepedağ Höyük [Uru Adania] Ovalık Kilikya: Çukurova", *İDOL, Arkeoloji ve Arkeologlar Derneği Dergisi*, 9, 2001, 4-5).

³ Genellikle Kilikyanın ovalık kesimi için kullanılan terim (Walther Ruge, "Kilikia", *RE VII/I*, 1921, 386-390; William F. Albright, "The Origin of the Name Cilicia", *AJP* 43/2, 1922, 166-167, 166; Nurettin Arslan, "Kilikya Bölgesindeki Grek Kolonizasyonu", *OLBA*, 2001,1; Mehmet Kurt, "Kilikyada Yeni Asur Egemenliği ve Yerel Güçler", *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 2009, 328)

⁴ A.H.M. Jones, *The Cities of the Eastern Roman Provinces*, 1971, 191

⁵ Genellikle Kilikya'nın dağlık kesimi için kullanılan terim (Albright, 166)

⁶ Ünal-Girginer, 170-201

⁷ Olivier Casabonne, "Kilikya, Bağımsızlıktan Makedon Fethine" *Arkeoatlas*, 6, 2007, 57; Mehmet Kurt, "Sanherip Dönemi Kilikya İsyanları", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Araştırmaları*, 28-46, 2009, 189-203, 190

⁸ Akhaların egemenliğindeki halk anlamına gelir.

⁹ Bilge Umar, *Lydia - Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi*, İnkılap Kitapevi, 2000, 3

Poseidon ile birleşerek Agenor ile Belos adlı ikizleri dünyaya getirir. Agenor'un Telephossa'yla evliliğinden kızları Europa ve erkek çocukları Kadmos, Phoenix ve Kilix dünyaya gelir. Europa boğa kılığına girmiş Zeus tarafından kaçırılınca, Agenor oğullarını Europa'yı bulmak için gönderir. Agenor, kızı Europa'yı bulmadan oğullarının geri dönmelerini tembihler. 3 erkek kardeş tüm arayışlarına rağmen kızkardeşleri Europa'yı bulamayınca geri dönmezler; Kadmos Yunanistan'a, Phoenix Fenike'ye, Kilix ise Kilikya'ya yerleşir ve buralarda kent kurarlar. Kilix'in Kilikya'ya yerleşmesiyle birlikte *Hypachoea* denilen bölge onun ismiyle anılmaya başlar¹⁰.

1.1.2. Kilikya Bölgesinin Coğrafi Konumu ve Stratejik Önemi

Herodot, Kilikya'yı kuzeyde Halys (Kızılırmak) Nehri, güneyde Mısır'a kadar uzanan geniş bir bölge olarak tanımlar¹¹. Ancak daha sonraki dönemlerde Kilikya'nın, Herodot'un bahsettiği kadar geniş alana yayılmadığı veya sınırlarının daralmış olduğu görülür. Kilikya'nın batı sınırı hakkında araştırmacılar farklı görüşlere sahiptir¹². Kilikya'nın batı sınırı olarak, kimi araştırmacı Coracesium'u (Alanya)¹³ kimi Kelenderis'i (Aydıncık)¹⁴ kimi ise Melas Nehri (Manavgat Çayı)¹⁵ gösterir. Toros Dağları'nın etekleri boyunca uzanan Kilikya'nın doğu sınırı ise Amanos Dağları'nın yükseldiği Rhosus Burnudur (Hınzır Burnu)¹⁶. Kuzey yöndeki sınır da Pyramus Nehri (Ceyhan Nehri) vadisindeki İssus (İskenderun) Körfezi'dir¹⁷ (**Harita 1**).

¹⁰ Herodot, *Herodot Tarihi*, (Çev. M. Ökmen), Remzi Kitapevi, İstanbul, Remzi Kitapevi, 1973, VII, 91

¹¹ Herodot, I, 72

¹² Levent Zoroğlu, Demir Çağında Kilikya'nın batı sınırının Selinus (Gazipaşa) olduğunu söyler (Levent Zoroğlu, "Cilicia Tracheia in the Iron Age: The Khilakku Problem", *Anatolian Iron Age 3*, 1994, 301-309, 304 vd).

¹³ Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası*, Geographika XII, XIII, XIV, (Çev. A. Pekman), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2000, XIV, V, 2; Viktor Langlois, *Eski Kilikya*, (Çev. R. Balaban), Mersin Halkevi Yayınları, Mersin, 1947, 16; Alois Machatschek, *Die Nekropolen und Grabmaeler im Gebiet von Elaiussa Sebaste und Korykos im Rauhen Kilikien*, 1967, 12

¹⁴ Strabon XIV, V, 3

¹⁵ T. Bruce Mitford – St. Andrews, "Roman Rough Cilicia", *ANRW II*, 7. 2, 1980, 1230-1261, 1231; T. Bruce Mitford - St. Andrews, "The Cults of Roman Rough Cilicia", *ANRW II*, 8. 3, 1990, 2131-2159, 2134; Bilal Söğüt, *Kilikya Bölgesi'nde Roma İmparatorluk Çağı Tapınakları*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1998, 2

¹⁶ Mitford-Andrews, "Roman Rough Cilicia", 1232. Bazı yazarlar doğu sınırı olarak Aleksandria Kat İsson'u (İskenderun) gösterir (Strabon XIV, 1; Ümit Aydınoğlu, "Dağlık Kilikyada Hellenistik Dönem Kolonizasyon Hareketleri", *Anadolu/Anatolia*, III-IV. Ulusal Arkeolojik Araştırmalar Sempozyumu, 2, 2008, 27; Hamdi Şahin, "Doğu Dağlık Kilikya Kentlerinin Territoriumları, Yerleşme Türleri ve Değişimler", *Colloquium Anatolicum VIII*, 2009, 257-286, 257)

¹⁷ Mitford-Andrews, "Roman Rough Cilicia", 1232; İssus için bkz. Olivier Casabonne, *Anatolia Antiqua V, Librairie d'Amérique et d'Orient, Adrien Maisonneuve Jean Maisonneuve Successeur 11*, Rue Saint-Sulpice, et 3 Place de la Sorbonne, 1997, 35-43, 38-41

Kilikya Bölgesi coğrafi yapısına bağlı olarak Dağlık Kilikya (*Cilicia Aspera, Cilicia Tracheia* veya *Cilicia Tracheiotis*) ve Ovalık Kilikya (*Cilicia Pedias, Cilicia Campestris*)¹⁸ olmak üzere iki bölüme ayrılır¹⁹. Ancak Roma Döneminden önce bu ayrıma rağbet edilmemiştir²⁰. Dağlık ve Ovalık Kilikya'yı birbirinden ayıran sınır Lamos (Limonlu) Çayıdır²¹. Kuzey yönde sınır ise Toros Dağlarıdır²².

Dağlık Kilikya Bölgesi, doğuda Lamos Çayı'ndan batıda Melas Nehri'ne kadar uzanır. Dağlık Kilikya Bölgesi kendi içerisinde 5 alt bölgeye ayrılır: *Doğu Pamfilya, Merkez Dağlık Kilikya, Kalykadnosta Seleukeianın Serbest Şehri, Orta Kalykadnos, Güney ve Doğu İsaura Bölgesi*. Bu bölgeler dışında *Cetis*²³, *Lalatis, Campestris* gibi alt bölgelerin varlığı da bilinmektedir²⁴.

Dağlık Kilikya'nın batısında Pamfilya; Lyconia ile Dağlık Kilikya arasında, Toroslar'ın üst kısmında, İsaura bölgesi bulunmaktadır. Dağlık Kilikya'nın batı kısmının büyük kentler kurmak için yeterli düz araziye ve zengin su kaynaklarına sahip olması bu bölgenin yerleşime daha elverişli olmasını sağlamıştır. Batı Dağlık Kilikya, Coracesium'dan Anemurium'a kadar olan alanı kapsamaktadır. Roma Döneminde kentler Dağlık Kilikya'nın özellikle bu kesiminde yoğunluk kazanmıştır. Syedra²⁵, Iotape²⁶, Selinus²⁷ bu bölgede öne çıkan büyük kentlere örnek olarak verilebilir. Anemurium'dan Seleucia ad Calycadnum'a kadar uzanan orta Dağlık Kilikya'da dağların denize paralel uzanması nedeniyle iç kesime geçişin zor olduğu bir kıyı oluşumu söz konusudur. Dağların denize olan konumu yerleşim alanlarının kısıtlı olmasına, dolayısıyla fazla kent kurulamamasına neden olmuştur. Anemurium²⁸,

¹⁸ Ovalık Kilikya için Asurlular "Que Hume" adını kullanmışlardır (Kurt, Sanherip Dönemi Kilikya İsyancıları, 190).

¹⁹ Strabon, XIV, V, I; Langlois, 1947, 16; Mitford-Andrews, "Roman Rough Cilicia", 1230

²⁰ Mitford-Andrews, "Roman Rough Cilicia", 1230

²¹ Strabon XIV, V, 6; Langlois, 16; Söğüt, 3. Bazı araştırmacılar Soloi-Pompeipolis'in (Viranşehir/Mersin) iki bölge arasında sınır olduğunu ileri sürer (Aydınöğlü, 27; Şahin, 257).

²² Serra Durugönül, "Dağlık Kilikya ve Karpaz Bölgesi (Kuzey Kıbrıs Antik Yerleşim Özellikleri)", *OLBA VI*, 2002, 57

²³ Calycadnus'un batısından Anamur'a kadar uzanan bölgeye verilen isim (D. Magie, *Roman Rule in Asia Minor I-II*, 1950, 1365; A. H. Martin Jones, *The Cities of the Eastern Roman Provinces*, 1971, 195 vd).

²⁴ Mitford-Andrews, "The Cults of Roman Rough Cilicia", 2136-2137

²⁵ George E. Bean-Terence B. Mitford, *Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968*, Wien, 1970, 106

²⁶ Bean - Mitford, *Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968*, 149-153

²⁷ Bean - Mitford, *Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968*, 153-155

²⁸ Bean - Mitford, *Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968*, 186-187

Kelenderis ve Afrodiasias²⁹ bu bölümde kurulmuş önemli kentlerdendir. Seleucia ad Calycadnum'dan Soloi Pompeipolis'e kadar uzanan doğu Dağlık Kilikya, emniyetli bir kıyı şeridi oluşturur. Dağların kıyıya dik uzanması, dağlar arasında oluşan vadiler aracılığıyla, deniz etkisinin iç kısımlara kadar sokulmasını sağlamıştır. Uygun iklim koşullarına sahip olması ve güvenli bir bölge olması Olba³⁰ olarak nitelendirilen bölgenin, MÖ 2. binden itibaren iskân görmesini sağlamıştır³¹. Elauissa Sebaste ve Corycos, Olba bölgesindeki önemli yerleşimlere örnektir. Sedre, Delice, Bıçkıcı ve Musa Çayları ile Calycadnus (Göksu) ve Lamos Nehirleri Dağlık Kilikya'nın önemli akarsularıdır.

Ovalık Kiliya bölgesi Lamos Nehri'nden başlar, Rhosus Burnu'nda biter. Ovalık Kilikya'nın kuzeyinde Cappadocia, doğusunda Kommagene ve güneydoğusunda Syria vardır. Bölgeyi çevresinden ayıran ise Amanos Dağlarıdır³². Ovalık Kilikya etrafı hilal şeklinde dağlarla çevrelenmiş verimli ovalarla kaplı bir alandır. Dağların kıyıya uzak olması, ovaların geniş yer tutmasını sağlamıştır. Antik çağlarda bu ovalarda buğday, pirinç, keten gibi pek çok tahıl ürünü yetiştirilmiştir. Üzüm, şarap, zeytinyağı, buğday gibi gıda malzemeleri; maden, mermer gibi yer altı kaynakları ve orman ürünleri Ovalık Kilikya'nın ticaretini yaptığı ürünlerdir³³. Tarsos, Aegae, Hierapolis-Castabala, Anazarbus Ovalık Kilikya'nın önemli kentlerindendir. Kydnos (Tarsus), Saros (Seyhan) ve Pyramus Irmakları da Ovalık Kilikya'nın önemli akarsularıdır.

Dağlık ve Ovalık Kilikya arasında coğrafi özelliklerin farklı oluşu iki bölgenin de gelişimini farklı yönde etkilemiştir. Fiziki coğrafyası gereği Dağlık Kilikya Bölgesinde daha çok kabilesel yaşam söz konusu olup yerleşimler nehir kenarlarına konuşlandırılmıştır³⁴. Tarım alanlarının oldukça kısıtlı olmasından ötürü halk, geçimini belli alanlarda gerçekleştirilebilecek balıkçılık ve deniz ticareti dışında, genellikle sedir

²⁹ Bean - Mitford, *Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968*, 193-195

³⁰ Calycadnus ile Lamos nehirleri arasında kalan bölge.

³¹ Murat Durukan, "MÖ 301-188 Arasında Olba Territoriumunda Yaşanan Siyasi Gelişmeler", *OLBA I*, 1998, 87; Serra Durugönül, "1997 Yılı İçel İli (Antik Dağlık Kilikya) Yüzeysel Araştırması", *Araştırma Sonuçları Toplantısı XVII*, 1999, 333

³² Umar, 2

³³ Ünal-Girginer, 49

³⁴ Claudia Tempesta, "Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia", (Ed: M.C. Hoff - R.F. Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 27-42, 39

ağaçları bakımından zengin olan orman ürünlerinden sağlamıştır³⁵. Dağlık Kilikya Bölgesinin fiziki özellikleri buranın aynı zamanda korsanlık faaliyetleri için iyi bir sığınak olmasını sağlamıştır³⁶. Antiochia ad Cragum³⁷, Nephelis ve Coracesium³⁸ Dağlık Kilikya’da yaşanmış korsanlık faaliyetlerinden izler taşıyan antik kentlere örnek olarak verilebilir.

Ovalık Kilikya’da ise halk, buldukları bölgenin işlek ticaret yolu üzerinde olmasından ötürü ticaret yaparak ve tarımsal faaliyetlerde bulunarak geçimini sağlamıştır. Kilikya Bölgesi’nin Mezopotamya, Suriye ve Küçük Asya arasında bir bağlantı görevi görmesi, Sardes’te son bulan ticaret yolunun Kilikya’dan geçmesi, Akdenize olan konumu, zengin ormanları, verimli ovaları, sahip olduğu su kaynakları ve maden bakımından zengin yer altı kaynakları; Kilikya Bölgesi’nin hem farklı kültürlerin ve etnik grupların buluşma noktası olmasını hem çağlar boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yapmasını sağlamış hem de Yakın ve Orta Doğu imparatorluklarının savaş alanı olmasına yol açmıştır³⁹. Günümüz coğrafyasına göre düşünecek olursak Kilikya Bölgesi, Antalya ilinin Manavgat, Alanya ve Gazipaşa ilçeleri, Mersin ve Adana illeri ile Hatay’ın İskenderun ilçesini kapsar⁴⁰.

1.1.3. Kilikya Bölgesinin Tarihsel Süreci

Dağlık Kilikya Bölgesi’nin Prehistorik Dönemleri hakkında fazla araştırma yapılmadığından elde edilen bilgiler çok azdır. MÖ II. bin yıla ait arkeolojik veriler Dağlık Kilikya Bölgesi’nde fakirdir. Ancak bu dönemlerde Dağlık Kilikya’nın

³⁵ A.H.M. Jones, 191

³⁶ Mustafa Adak, “Batı Toroslarda Yerel Ayaklanmalar ve Eşkiyalık”, *OLBA XIV*, KAAM Yayınları, Mersin, 2006, 116; H.Sami Öztürk, *MÖ II - MS IV. yüzyıllarda Likya ve Pamfilya Bölgesinde Kırsal Alan Güvenliği* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006, 40; Tempesta, Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia, 39; Kurt Tomaschitz, “The Cilician Pirates How to Approach an Obscure Phenomenon”, (Ed. M.C. Hoff-R.F.Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 57

³⁷ Bean-Mitford, *Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968*, 184-186

³⁸ Diodotos Tryphon isimli korsan, örgütlediği Kilikyalı korsanlarla birlikte MÖ 140’lı yıllarda Coracesium’u ele geçirerek Doğu Akdeniz sahillerini yağmalayacağı askeri bir üs haline getirmiş ve böylece korsanlar ilk kez politik bir güç haline gelmiştir (Öztürk, 50; Ünal-Girginer, 226).

³⁹ Claudia Tempesta, “Antiochus IV Epiphanes ve Cilicia”, *ADALYA*, VIII, 2005, 60; Tempesta, “Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia”, 27; Mehmet Kurt, “Eski Çağ Tarihinde Kilikyanın Doğal Kaynaklarının Anadolu-Mezopotamya İlişkilerindeki Rolü”, *Arkeoloji ve Sanat*, 2004, 114

⁴⁰ Söğüt, 3

Tarhundaşsa Krallığı içerisinde olduğu düşünülmektedir. Bu krallığın yerli halkı olan Luviler, Ovalık Kilikya’da *Kizzuwatna Krallığı*’nı kurmuşlardır⁴¹.

Hititlerin yıkılmasından sonra, yaşanan karmaşadan Kilikya da nasibini alır⁴². Asur Kralı III. Salmanasar (MÖ 859-858) döneminde *Hilakku*’ya seferler düzenlenir. MÖ 707-705 yılları arasında II. Sargon da buraya seferler düzenleyerek Seleukeia’ya kadar ulaşır. Asurluların Dağlık Kilikya’da ne kadar hüküm sürdüğü bilinmemekle birlikte Ovalık Kilikya’daki kadar uzun bir hükümranlılığın olmadığı düşünülmektedir⁴³. MÖ 612’de Medler ve İskitler’in birleşerek Asurlar’a son vermesi üzerine yaklaşık bir asır süren Asur egemenliği biter ve bölgede koloniler kurulmaya başlar. Medler’in egemenliğindeyken bölge yerel krallıklar tarafından yönetilmiştir⁴⁴. MÖ 7-6. yüzyıllarda Doğu Akdeniz’de, dolayısıyla Kilikya’da Grekler de koloniler kurar⁴⁵. MÖ 6. yüzyıldan itibaren Babil kaynaklarında *Pirundu*⁴⁶ olarak geçen Kilikya’nın sınırları Sallune/Selinus’a (Gazipaşa) kadar uzanır.

MÖ 547 yılında Persler bölgeye egemen olur. Pers Dönemi’yle birlikte Kilikya Bölgesi Hellenleşme sürecine girer ve bu süreç Hellenistik ve Roma dönemlerinde tamamlanır⁴⁷. Pers hâkimiyeti döneminde de bölgenin, Atina ile ticari ilişkilerini sürdürdüğü görülür⁴⁸. Pers satraplıklarından biri haline gelen Kilikya’nın yönetimi yerel hanedanlardan Syennesis krallarına aittir⁴⁹. MÖ 333’de Büyük İskender’in Pers Kralı Dareios’u İssos Körfezi’nde yenmesiyle İskender’in egemenliği altına giren Kilikya Bölgesi, İskender’in ölümünden sonra komutanları arasında paylaşılmaz; MÖ 323’de, Diadochlar Dönemi’nde Kilikya Bölgesi Seleukoslar ile Ptolemaioslar’ın mücadele

⁴¹ James Mellart, “Anatolian Trade with Europe and Anatolian Geography and Culture Provinces in the Late Bronze Age”, *AnatSt 18*, 1968, 187-202, 187 vd.

⁴² H. Zübeyir Koşay, “Kilikya Tarihi”, *Belleten XXXII*, 1968, 297-299, 297; A.H.M Jones, 191-192

⁴³ Levent Zoroğlu, “Kelenderis’in İlk Çağ Tarihi Hakkında Notlar”, *Türk Tarih Kurumu Yayınları*, 9, 1994, 437-448, 441-442

⁴⁴ Herodot’un Lydia ve Medler arasındaki savaşın Kilikyalı Syennesis ve Babilli Labinetus’un arabuluculuğuyla son bulduğunu söylemesi, Kilikya’nın bu dönemlerde yerel krallıklarla yönetildiğine kanıt olarak gösterilir (Herodot I, 74).

⁴⁵ Remzi Yağcı, “Problematicizing Greek Colonization in the Eastern Mediterranean in the Seventh and Sixth Centuries B.C: the case of Soli” (Ed: M.C. Hoff - R.F.Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 6 vd.

⁴⁶ Levent Zoroğlu, “Cilicia Tracheia in the Iron Age: The Khilakku Problem”, 301; Ünal-Girginer, 202-206

⁴⁷ Tempesta, “Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia”, 27

⁴⁸ Mehmet Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 2006, 8

⁴⁹ Kral Syennesis, Perslere vergi verir ve Pers Kralının Yunanistan’a yaptığı seferlere katılırdı (Herodot VII, 98).

sahası haline gelir⁵⁰. Bu dönemlerde Olba bölgesi *Teukrod* sülalesinin idaresindedir. MÖ 309-197 yılları arasında Dağlık Kilikya'nın batı kısmı Ptolemaisolar'ın kontrolündedir⁵¹. MÖ 197'de Ptolemaioslar ile yaptığı mücadelenin sonunda Seleukos Kralı III. Antiochus, Dağlık Kilikya kıyılarına egemen olur; ancak kısa süre sonra MÖ 190'da Roma ile yaptığı Magnesia Savaşı'nı kaybeder ve Apamea Barışıyla birlikte Kilikya topraklarından tamamen çekilir⁵². Yine de bölgede huzursuzluk bitmez ve MÖ 2. yüzyıl başlarında Kilikya, korsanlık⁵³ faaliyetlerinin yaşandığı karışık bir döneme girer⁵⁴.

Akdeniz'de MÖ 2. yüzyılda hissedilir derecede artan Roma egemenliğine ek olarak Pergomon Krallığı'nın MÖ 133'de verasetle Roma'ya devredilmesiyle birlikte Anadolu'da da Roma egemenliği başlar. MÖ 2. yüzyıl sonlarına doğru artan korsanlık, eşkıyalık ve köle ticaretinin, MÖ 1. yüzyıl ilk yarısında tüm Akdeniz kıyılarını tehdit etmesi⁵⁵ karşısında ticari çıkarları zedelenen Roma harekete geçer. İlk olarak MÖ 102'de Marcus Antonius, daha sonra MÖ 84'de Asia eyalet valisi L. Licinius Murena ve MÖ 77'de General Publius Servilius Isauricus, Kilikya Bölgesi'nde korsanlara karşı mücadeleye girişir ancak çabaları sonuçsuz kalır. Bu durum korsanların o dönemde ne kadar güçlü olduğunu gösterir. MÖ 67'de Pompeus Magnus'un Coracesium'da⁵⁶ korsanları yenerek bölgedeki sorunu çözüme kavuşturmasıyla Roma hâkimiyeti sağlanır⁵⁷. Pompeus Magnus, MÖ 63 yılında Kilikya Eyaleti'ni kurar⁵⁸. Lykia, Pisida ve

⁵⁰ Koşay, 298. Kargaşa döneminde oluşan otorite boşluğu korsanların cesaretlerini artırmış ve Akdeniz'de daha özgür hareket etmelerine yol açmıştır. Korsanlar, Hellenistik krallara ücretli asker olarak hizmet etmeye başlamıştır (Öztürk, 38).

⁵¹ Nicholas Rauh-Matthew Dillon-Richard Rothaus, "Anchors, Amphoras and Ashlar Masonry New Evidence for the Cilician Pirates", (Ed. M.C. Hoff-R.F. Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 69

⁵² Tempesta, "Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia", 27

⁵³ Antik yazarlardan Appian, Plutarch, Florus ve Cassius Dio eserlerinde o dönemde yaşanan korsanlık faaliyetlerinden bahsetmiştir. Kilikya bölgesinde korsanlık faaliyetleri için bkz. Philip Souza, "Who Are You Calling Pirates?", (Ed. M.C. Hoff - R.F. Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 43-54; Tomaschitz, 55-58

⁵⁴ Mehmet Kurt, "Roma Cumhuriyet Yönetiminde Kilikya Bölgesi ve Yerel Güçler ", *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XI/1, 2009, 118 vd.; Şahin, 259; Birol Can -Michael Hoff, "Antiochia ad Cragum, Batı Dağlık Kilikya'da Bir Roma Kenti ve Kazıları", (Ed. M. A. Yılmaz-H. Kasapoğlu) *Anadolunun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı*, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, 40. Kuruluş Yılı Armağanı, 373-392, Ankara, 2014, 374

⁵⁵ Tempesta, "Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia", 39

⁵⁶ Rauh vd., 67

⁵⁷ Souza, 43, 50-51; Mehmet Kurt, "Roma Egemenliğinde Kilikya ve Roma İç Savaşlarının Bölgedeki Yansımaları", *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XXV/2, 2010, 486; Can-Hoff, 374

⁵⁸ Şahin, 260

Pamfilya'yı Kilikya Eyaleti'ne bağlar⁵⁹. MÖ 40'lı yıllarda eyalet, Batı ve Doğu olarak ikiye ayrılır. MÖ 44'de Doğu/Ovalık Kilikya önemli bir askeri eyalet haline gelen Syria'ya bağlansa da yerel idarede Caesar'ın kukla kralları söz sahibidir⁶⁰. Batı/Dağlık Kilikya ise yerel krallıklarla yönetilir.

Augustus MÖ 31'de Marcus Antonius ile yaptığı Actium Deniz Savaşı'nı kazandıktan sonra, Dağlık Kilikya'nın idaresini Galatia Kralı Amyntas'a⁶¹, Amyntas'ın ölümünden sonra da Cappadocia Kralı Archelaos'a verir⁶². Bu dönemlerde Olba'da yönetim, rahip krallar tarafından sağlanmaktadır⁶³. Augustus Dönemi'nden başlayarak Kilikya'nın da içinde olduğu Roma İmparatorluğu coğrafyasında *Pax Romana*/Roma Barışı yaşanmaya başlar. Bu dönemden başlayarak Erken İmparatorluk Dönemi boyunca yoğun bir imar hareketliliği yaşanır⁶⁴. Hellenistik Dönem'den itibaren artış gösteren imar faaliyetleri/şehirleşme, Roma İmparatorluk Dönemi'nde hız kazanmış ve MS 6-7. yüzyıla dek devam etmiştir⁶⁵.

MÖ 44'de Caesar'ın ölümüyle başlayan iç savaş dönemi⁶⁶ boyunca MS 72 yılına kadar Kilikya Eyaleti vasal krallıklarla yönetilir. İç savaştan sonra Doğu Akdenizde söz sahibi olan Marcus Antonius, Dağlık Kilikya'nın iç bölgelerini Polemon'a⁶⁷, Coracesium ve çevresindeki toprakları Mısır Kraliçesi Kleopatra'ya hediye eder⁶⁸. Kleopatra, Olba Devleti'nin başına *Aba* adlı kraliçeyi getirir⁶⁹. Antonius, Pisidya ve Pampylia bölgelerini ise Asia Eyaleti'ne bağlar⁷⁰. MÖ 38'de İmparator Caligula, Dağlık

⁵⁹ Deniz Kaplan, "Doğu Dağlık Kilikia'da (Olba Bölgesi) Erken İmparatorluk Döneminde İmar Hareketliliğindeki Durgunluk ve İsodom Kuleler: Dağlık Kilikya-İsaura İsyanları", *ADALYA XII*, 2014, 70

⁶⁰ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, 11

⁶¹ Strabon, XIV, 5, 6

⁶² Mitford-Andrews, "Roman Rough Cilicia", 1243; Strabon XII, 5, 6. Actium Savaşı'ndan sonra; Kleopatra elindeki bölge, Olba ve Seleucia dışındaki topraklar Galatia Kralı Amyntas'a kalmıştır. Amyntas'ın MÖ 25'te ölümüyle Lamos Çayı'ndan Syedra'ya kadar olan bölüm Galatia eyaletine bağlanmış, bölgenin doğusu ise Cappadocia Kralı I. Arkhelaos'a verilmiştir. Arkhelaos'un MS 17'de ölümünün ardından bölge, oğlu II. Arkhelaosa'a kalır (Şahin, 260).

⁶³ Rahip krallar kendi adlarına sikke bastırıyorlardı (Murat Durukan, "Olba Territoryumunda Hellenleştirme ve Romalılaştırma Politikalarının Arkeolojik İzleri", *ADALYA XIV*, 2011, 147).

⁶⁴ Kaplan, 70

⁶⁵ Şahin, 259

⁶⁶ Murat Durukan, "The Connection of Eastern and Central Cilicia with Piracy", *ADALYA XII*, 2009, 77-94

⁶⁷ M. Hamdi Sayar, "Antik Kilikyada Şehirleşme", *Türk Tarih Kongresi XII*, 1999, 207

⁶⁸ Strabon XIV, 5, 6; George E. Bean, *Eskiçağda Güney Kıyıları*, (Çev. İ. Delemen-S. Çokay), İstanbul, Arion Yayınları, 1999, 85-86; Sayar, 207; Şahin, 260.

⁶⁹ Sayar, 207

⁷⁰ Kaplan, 71

Kilikya ve Lyconia'nın bir bölümünü içine alan bölgeyi Kommagene Kralı IV. Antiochos'a verir⁷¹. Cladius Dönemi'nde (MS 41-54) şehirleşme anlamında gelişmeler hızlanır⁷². Vespasianus, Olba Rahip Hanedanlığı'nı ortadan kaldırıp MS 72'de Ovalık ve Dağlık Kilikya'yı Romaya bağlı tek bir eyalet haline getirir⁷³. Kilikya Eyaleti'nin başkenti ise *Tarsos* olur. Vespasianus Dönemi'ndeki imar faaliyetleri Hadrian ve Severus dönemlerinde de sürer. Antoninler Dönemi'nde Lyconia ve Isaura bölgelerinin Kilikya Eyaleti'ne dâhil edilmesiyle Kilikya Eyaleti'nin sınırları genişler ve Tarsus metropol olur⁷⁴. MS 2. yüzyılda Anadolu'da yaşanan barış ve zenginlik evresi, sanat alanında da kendini hissettirir ve oldukça kaliteli seramikler üretilir. MS 2. yüzyıl 2.yarisından itibaren başlayan siyasi çalkantılar ve buna bağlı olarak yaşanan huzursuzluk 3. yüzyılda artarak devam etmiş, bu olumsuz gelişmeler de seramik sanatını negatif yönde etkilemiştir.

MS 2. yüzyıl sonlarından itibaren Part Savaşları'nda şiddetin artmasıyla birlikte Roma, Kilikya'nın doğusuna birçok sefer düzenler. MS 3. yüzyılda Roma İmparatorluğu, Sasani ve Germen kabileleriyle mücadele halindedir; içerde ise ekonomik kriz yaşanmaktadır. Roma, bu durumdan kurtulmak için halkın omzuna ağır vergiler yükler ve bu durum karşısında halkın bir kısmı isyan ederek eşkıyalığa yönelir. Eşkıyalık, MS 3. yüzyıl son çeyreğinde büyük boyutlara ulaşır ve Roma bu duruma son vermek için uzun mücadeleler vermek zorunda kalır⁷⁵. Diocletian (MS 248-305) zamanında Kilikya Bölgesi *Kilikya Prima* ve *Kilikya Secunda* olmak üzere ikiye ayrılır⁷⁶. Tarsos ve Anazarbos sırasıyla başkent olur. Hristiyanlığın kabulüyle birlikte Theodosius Dönemi'nde birçok kilise inşa edilir. 13. ve 15. yüzyıllarda Dağlık Kilikya Bölgesi Karamanoğulları Beyliği'ne, Ovalık Kilikya Bölgesi Ramazanoğulları Beyliği'ne kalır. 1453'de Bizans İmparatorluğunun resmen yıkılmasından sonra bölge, 1512'de Türklerin hâkimiyetine girer. Cumhuriyet Dönemi'nde bölge, İçel ve Seyhan valiliklerine ayrılır.

⁷¹ W. Mitchell Ramsay, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, (Çev. M. Pekman), Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 1960, 414

⁷² Bean-Mitford, "Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968", 60, 90, 96-97

⁷³ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, 11; Şahin, 261; Kaplan, 71

⁷⁴ Mitford-Andrews, "Roman Rough Cilicia", 1248

⁷⁵ Adak, 115

⁷⁶ Dağlık Kilikya, Ovalık Kilikya'dan ayrılarak İsaura Eyaleti olarak yeniden düzenlenmiş ve başkent Seleuceia olmuştur (Şahin, 261).

1.1.4. Kilikya Bölgesi Hakkında Yapılan Araştırmalar

Kilikya Bölgesinde kayda değer ilk araştırma ve incelemeler 19. yüzyıl başından itibaren epigrafi ve tarihi coğrafya üzerine yapılan arkeolojik araştırmalarla başlar⁷⁷. F. Beauford⁷⁸, V. Langlois⁷⁹, M. Collignon ve L. Duchesne'nin⁸⁰ Kilikya Bölgesini gezerek bu bölge hakkında eserler ortaya koymaları, Kilikya hakkında yazılmış erken tarihli kaynakların oluşmasını sağlamıştır. 20. yüzyıla yaklaşırken J.T. Bent⁸¹ ve E.L. Hicks⁸²'in Ovalık ve Batı Dağlık Kilikyadaki kalıntı ve kitabeleri incelemeleri, R. Paribeni ve P. Romanelli'nin o dönemde Kilikya'daki bazı kentleri keşfetmeleri de⁸³ yine bölge tarihi açısından önemli adımlar olmuştur. 20. yüzyılda Keil ve A. Wilhelm'in Dağlık Kilikya'nın doğusunda yaptıkları yüzey araştırması⁸⁴ ve 20. yüzyıl ortalarından sonra G.E. Bean ve T.B. Mitford'un Dağlık Kilikya Bölgesindeki epigrafi araştırmaları⁸⁵, Kilikya'da yapılan daha detaylı çalışmalar olarak göze çarpar. T.B. Mitford'un St. Adrews ile Dağlık Kilikya kültürleri hakkındaki bilimsel yazıları⁸⁶, T.S. MacKay'in kutsal alanları incelediği çalışma⁸⁷ ve F. Hild ile H. Hellenkemper'in

⁷⁷ Şahin, 258

⁷⁸ Bkz. Francis Beaufort, *Karamania or a Brief Description of the South Coast of Asia Minor and of the Remains of Antiquity*, 1818, 163-309

⁷⁹ Bkz. Viktor Langlois, "Le Dunukh-Dash, tombeau de Sardanapale a Tarsus", *RA 10*, 1853; Viktor Langlois, "Inscriptions Grecques, Romanies, Byzantines et Armeniennes de la Cilicie", 1854; Viktor Langlois, "Voyage dans la Cilicie et Dans les Montagnes du Taurus, exécuté pendant les années 1852-1853", 1861

⁸⁰ Bkz. Maxime Collignon-Louis Duchesne, "Notes Sur un Voyage en Asie Mineure II", *RDM 38*, 1880, 891-917

⁸¹ Bkz. J. Theodora Bent, "Recent Discoveries in Eastern Cilicia", *JHS II*, 1890, 231-235; J. Theodora Bent, "Explorations in Cilicia Tracheia", *PRGS 12*, 1890, 445-463; J. Theodora Bent, "Cilician Symbols", *CR IV*, 1890, 321-322; J. Theodora Bent, "Journey in Cilicia Tracheia", *JHS 12*, 1891, 206-224

⁸² Bkz. Edward L. Hicks, "Inscriptions from Eastern Cilicia", *JHS 11*, 1890; Edward L. Hicks, "Inscriptions from Western Cilicia", *JHS 12*, 1891.

⁸³ Söğüt, 3

⁸⁴ Bkz. Josef Keil - Adolf Wilhelm, "Denkmaler aud dem Rauhen Kilikien", *MAMA III*, 1931

⁸⁵ Bkz. George E. Bean-Terence B. Mitford, "Sites Old and New in Rough Cilicia", *Anatolian Studies*, Vol.12, 1962, 185-217; George E. Bean-Terence B. Mitford, *Journeys in Rough Cilicia in 1962 and 1968*, Wien, 1965; George E. Bean-Terence B. Mitford, *Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968*, 1970

⁸⁶ Bkz. Mitford-Adrews, "The Cults of Roman Rough Cilicia", 2131-2159

⁸⁷ Bkz. Theodora S. Mackay, *Olba in Raugh Cilicia*, Bryn Nawr Collage, 1968; Theodora S. Mackay, "Inscriptions from Raugh Cilicia East of the Calycadnus", *AnatSt 19*, 1989, 139-143; Theodora S. Mackay, "Major Sanctuaries of Pamfilya and Cilicia", *ANRW 11.8.3*, 1990, 2083-2129

Kilikya kentleri hakkındaki çalışmaları da ⁸⁸ bölge hakkında yapılan önemli çalışmalardır.

Kilikya Bölgesinde Roma Dönemi hakkında önemli veriler sağlayabilecek nitelikte kazı ve yüzey araştırmaları gerçekleştirilmiştir. 1986'dan bu yana Levent Zoroğlu Kelenderis'te, 1999'dan bu yana Eugenia Equini Schneider Elauissa Sebaste'de⁸⁹, 1999 yılından beri Remzi Yağcı Soloi Pompeipolis'te, 2005 yılından beri Michael Hoff Antiochia ad Cragum'da⁹⁰, 2009 yılından bu yana Turgut Zeyrek Hierapolis/Kastabala'da, 2010 yılından bu yana Emel Erten Olba'da, 2011 yılından beri Ali Boran Silifke Kalesi'nde arkeolojik kazılar yapmıştır. Ayrıca Elisabeth Rosenbaum, Gerhard Huber ve Somay Onurkan'ın Batı Kilikya kıyı kentlerinde yaptığı yüzey araştırması⁹¹, M.H. Sayar'ın Ovalık Kilikya'da yaptığı uzun soluklu epigrafi ve tarihi coğrafya araştırmaları ile Mersin'de Hamdi Şahin'in aynı amaca yönelik yaptığı yüzey araştırmaları; Ümit Aydınöğlü'nün Mersin'de mimari yapılara yönelik yüzey araştırmaları, Füsün Tülek'in Osmaniye'de yaptığı kültür envanteri araştırmaları, Gündür Varinlioğlu'nun Mersin kıyılarında yaptığı Geç Antik Çağ-Orta Çağ sualtı arkeolojik yüzey araştırmaları; Serra Durugönül'ün Corycus'ta, Tevfik Emre Şerifoğlu'nun Aşağı Göksu'da ve Birol Can'ın Dağlık Kilikya kentlerinden Syedra'da yaptığı yüzey araştırmaları⁹² bölge için yapılan önemli yüzey araştırmalarındandır.

⁸⁸ Bkz. Hansgerd Hellenkemper, "Zur Entwicklung des Stadtbildes in Kilikien", *ANRW II*, 7, 2, 1980, 1262-1283; Friedrich Hild-Hansgerd Hellenkemper-G. Salies Hellenkemper, "Kommagene-Kilikien-Isaurien" *RBK* 4, 1984, 182-356; Hansgerd Hellenkemper-Friedrich Hild, *Neue Forschungen in Isaurien und Kilikien*, 1986; Friedrich Hild-Hansgerd Hellenkemper, *Kilikien and Isaurien*, Tabula Imperii Byzantini 5, 1990

⁸⁹ 2016 yılında kazıyı Annalisa Polosa devralmıştır.

⁹⁰ Bkz. Michael Hoff-Rhys F. Townsend, *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013

⁹¹ Bkz. Elisabeth Rosenbaum-Gerhard Huber-Somay Onurkan, *A survey of Coastal Cities in Western Cilicia*, Preliminary Report, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1967

⁹² Bkz. Birol Can, "Syedra 2015 (Birinci Sezon) Yüzey Araştırmaları", *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri 2016-14*, 263-268; Birol Can-Aylin Çakır-Brian Cannon-Dennis Murphy-Asena Kızırlanslanoğlu, "Syedra 2016 (İkinci Sezon) Yüzey Araştırması Sonuçları", *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri 2017-15*, 2017, 242-250. H. Ertuğ Ergürer, 2019 yılında Syedra'da kazılara başlamıştır.

1.2. CORACESİUM (Alanya) VE KADIPAŞA KAZILARI

1.2.1. Coracesium'un (Alanya) Coğrafi Konumu ve Tarihçesi

Coracesium, bugünkü bilinen adıyla Alanya, Akdeniz Bölgesi'nin Antalya ili sınırları içerisinde, aynı adı taşıyan körfezin doğu kısmında yer alır (**Harita 1-2**). Güneyinde Akdeniz, doğusunda Gazipaşa, batısında Manavgat ilçesi ile kuzeyinde yükseklikleri 500-600 m ile 2500-3000 m arasında değişen Batı Toroslar yer alır. Kıyıdan dik bir şekilde yükselen Alanya yarımadası, dağların alçak kısımlarında kıyı boyunca uzanan ovayla Toroslar'dan ayrılır. Alanya, irili-ufaklı rejimleri düzensiz olan birçok akarsuya sahiptir. Kaynağını Toroslar'dan alan, yazları debisi oldukça düşen ve ilkbaharda Toroslar'daki karın erimesiyle su seviyesi iyice yükselen dere ve çaylar Toroslar'dan inerken yer yer sel tahribatına yol açar. Bu akarsuların en önemlileri Alara Çayı, Kargı Çayı, Serapsu Çayı, Oba Çayı ve Dim Çayı'dır.

Kuruluş tarihi kesin olarak bilinmeyen Coracesium'dan ilk olarak MÖ 4. yüzyılda yaşamış olan Karyandalı⁹³ Scylax⁹⁴, *Periplous*⁹⁵ adlı eserinde bahseder⁹⁶. Daha sonra Strabon, Plutarch, Ptolemaeus, Hierocles Coracesium'dan bahseder⁹⁷. Strabon, Coracesium'un ele geçirilmesi güç bir kaya üzerine kurulduğunu ve Kilikya'ya batıdan girildiğinde görülen ilk şehir olduğunu söyler. Coracesium'un sahip olduğu güzellikler ve korunaklı doğal limanı buranın halk dışında korsanlar tarafından da tercih edilmesini sağlamıştır. MÖ 2. yüzyılda korsan barınağı haline gelen kent, MÖ 65'te Coracesium Savaşı ile korsanlardan temizlenir. Coracesium, Marcus Antonius (MÖ 83-30) tarafından Mısır Kraliçesi Kleopatra'ya hediye edilmiştir⁹⁸. MS 72 yılında Kilikya'dan ayrılarak Pamfilya eyaletine katılmıştır⁹⁹. Hellenistik Dönem'den itibaren kesintisiz yerleşim gören¹⁰⁰ ve Roma Dönemi'nde yapılan imar faaliyetleriyle büyüyerek

⁹³ Karyanda, Bodrum yarımadasının kuzeyinde lokalizasyonu kesin olarak yapılamamış bir Karya kenti.

⁹⁴ Ivan Matijasic, "Scylax of Caryanda, Pseudo-Scylax, and the Paris Periplus: Reconsidering the Ancient Tradition of a Geographical Text" *MARE NOSTRVM*, Vol.7, 2016, 1-19

⁹⁵ Murat Arslan, "Pseudo- Skylaks: Periplous", *Mediterranean Journal of Humanites*, II/I, 2012, 239-257; Ünal-Girginer, 479

⁹⁶ Scylax, Coracesium'u Pamfilya kentlerinden biri olarak sayar.

⁹⁷ Edoardo Levante, "The Coinage of Korakesion in Cilicia", *The Numismatic Chronicle (1966-)*, Vol. 18 (138), 1978, 24-32, 24

⁹⁸ M. Hamdi Sayar, "Antik Kilikyada Şehirleşme", *Türk Tarih Kongresi XII*, 1999, 207, 214

⁹⁹ Sayar, 214

¹⁰⁰ Sema Bilici, "Alanya-Tersane Kızılıkule Çevresinden Bir Grup Seramik", *ADALYA*, 8, 2005, 329-349, 329

imparatorluk adına sikke basacak konuma yükselen kent, Bizans Dönemi'nde en işlek limanlardan biri haline gelir. Bu dönemde ise Alanya 'Kalonoros'¹⁰¹ ismiyle anılır¹⁰².

1221 yılında Selçuklu Sultanı I. Alaaddin Keykubat tarafından şehir ele geçirilerek 'Alaiye' ismini alır. Alanya'nın tabii bir liman olması özelliğini çok iyi değerlendiren Alaaddin Keykubat buraya bir tersane ve limanı korumak için de Kızıl Kule'yi inşa ettirir. 11. yüzyıldan itibaren deprem ve salgın hastalık gibi nedenlerle kent nüfusu azalmış, kent fiziği küçülerek önemsiz bir hale gelmiştir¹⁰³. Alanya, 14. yüzyıl 2. yarısında Anadolu'nun önde gelen ticaret ve gemi inşa merkezlerinden birine dönüşür. Kent, 1243'te Moğol, 1277'de Memlük saldırılarına maruz kalır. 1293'te Karamanoğulları'nın denetimine giren kent, 1471'de Fatih Sultan Mehmet komutanlarından Gedik Ahmet Paşa tarafından Osmanlı topraklarına katılır. 1571'de Kıbrıs Eyaletine bağlanır. 19. yüzyıla kadar liman şehri olarak canlılığını koruyan Alanya¹⁰⁴, 1864'de Konya vilayetine, 1868'de Antalya vilayetine bağlanır. 1871'de Antalya'nın ilçesi haline gelir. Mustafa Kemal Atatürk'ün 1935'te şehri ziyaret etmesi üzerine Atatürk'ün isteği doğrultusunda Alaiye, Alanya ismini alır.

1.2.2. Kadıpaşa Kurtarma Kazıları

Kadıpaşa Mahallesi; Alanya ilçe merkezinde, Alanya Kalesi'nin kuzeyinde yer alan bir mahalledir¹⁰⁵ (**Harita 2**). Kadıpaşa Mahallesi'ndeki arkeolojik potansiyel fiilen 2000 yılında keşfedilmiş olsa da daha önceki yıllarda Alanya Müzesi'ne getirilen eserler sayesinde bu potansiyel önceden biliniyordu. Onur yazıtından Aurelius Ptolemaos'a ait olduğu anlaşılan bir heykel kaidesi¹⁰⁶, aslan başı kabartmalı konsol ve Severuslar

¹⁰¹ Kalonoros, 'Güzel Dağ' anlamına gelir.

¹⁰² Ünal-Girginer, 479; Sema Bilici, "Bazı Örnekleriyle Alanya Kalesi Kazılarında Bulunan İthal Kıbrıs Sırlı Seramikleri", *ADALYA*, XI, 2008, 374-397, 374

¹⁰³ Bilici, "Bazı Örnekleriyle Alanya Kalesi Kazılarında Bulunan İthal Kıbrıs Sırlı Seramikleri", 374

¹⁰⁴ Bilici, "Alanya-Tersane Kızıl Kule Çevresinden Bir Grup Seramik", 329

¹⁰⁵ Kadıpaşa Mahallesi'nin 17. yüzyılda Evliya Çelebi'nin seyahatnamesinde bahsettiği "Alaiyye Kalesi dışında kuzeyde 500 adım uzaklıkta dükkân, han ve kilise kalıntılarının bulunduğu kenar mahalle" olduğu düşünülmektedir (Seher Türkmen-Gülcan Demir-Belgin Savaş, "Alanya Kadıpaşa Mahallesi Kazı Çalışmaları 2008" *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri*, 2009-7, 172-174, 172).

¹⁰⁶ Kaide üzerinde "İyi talihli gençler arasında 4 yılda bir yapılan ödüllü güreş yarışmasını kazanan Aurelius Ptolemaos oğlu Pappos, Neon Menneas tarafından onurlandırıldı" yazmaktadır.

Dönemi'ne (MS 193-235) ait mil taşı¹⁰⁷ (**Resim 1**) ve zeytin yağı işliğine ait pres kolu yuva taşı daha önce müzeye getirilen arkeolojik eserler arasındadır (**Resim 2**).

2000 yılında, Alanya Belediyesi tarafından Jülide Akça İlköğretim Okulu'nun önündeki yolda yapılan kanalizasyon çalışmaları sırasında, kesitte mozik döşemeye rastlanması üzerinde Alanya Müzesi tarafından ilk kurtarma kazısı gerçekleştirilmiştir (**Resim 3**).

Bu kurtarma kazısında 3 adet taban mozaiği, moloz taş ve harç kullanılarak örülmüş iç yüzeyi freskli duvar kalıntıları ve küçük buluntular açığa çıkarılmıştır. Kanalizasyon çalışmaları sırasında ilk açığa çıkan taban mozağının ortası bu altyapı çalışmaları sırasında, güney kısmı da büyük ihtimalle evlerin inşası sırasında yok edilmiş olup korunan kısmıyla 5.85x2.80 cm ölçülerindedir. Kırmızı, beyaz ve lacivert renklerde 1 cm'lik tesseraların kullanıldığı mozağın kenar bordüründe sarmaşık motifi, ana panelde ise içi kırmızı beneklerden oluşan balık pulu motifi yer alır (**Resim 4**).

Bu mekânın doğusunda üzerinde söve delikleri bulunan bir eşik taşı ve bu eşğin sınırladığı alan içerisinde geometrik motifli ikinci bir mozaik yer alır (**Resim5**). Bu mekânın hemen yanında yer alan üçüncü mozaik ise yol seviyesine yakınlığından ötürü özelliğini kaybetmiştir. Mekânın sınırlarının genişletilmesi amacıyla yapılan kazıda tescilli yapılarla karşılaşılması üzerine yarım bırakılmıştır.

Açığa çıkarılan mozaikler Dağlık Kilikya kentlerinden Anemurium'un Nekropol mezarlarında yer alan mozaiklerle olan benzerliğinden ötürü MS 3-5. yüzyıl arasına tarihlendirilmiştir. Seramik, bronz ve cam buluntuların tarihi ise MS 3-6. yüzyıl tarihlerini verir. Bu durum Kadıpaşa Mahallesi'nin Roma ve Geç Roma Dönemi'nde yerleşim gördüğünü gösterir.

Yapılan kazı sonucunda 2001 yılında bölge III. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiş; altyapı çalışmalarının müze denetiminde yapılmasına, mal sahiplerinin talebi doğrultusunda boş parsellerde müze tarafından sondaj yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine Alanya Müzesi tarafından 2003, 2008, 2012 ve 2013 yıllarında yoğun buluntu veren kazılar gerçekleştirilmiştir. 2008'de ortaya çıkan kalıntı ve buluntular

¹⁰⁷ Mil taşı, Kadıpaşa Mahallesinin Roma Dönemi karayolu güzergâhı üzerinde yer alan bir yerleşim olduğunu göstermektedir (Seher Türkmen-Gülcan Demir-Belgin Savaş, "Alanya Kadıpaşa Mahallesi Kazı Çalışmaları 2007" *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri*, 2008-6, 172-174, 174).

neticesinde Kadıpaşa Mahallesi sınırları belirlenmiş bölge I. II. ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı ilan edilmiştir (**Plan 2**).

Burada, kalıntı ve buluntuların yoğun olduğu 439 ada 167-168-169-212 numaralı parseller ile 815 ada 10 numaralı parselde yapılan kazı çalışmalarına değinilecektir (**Plan 1**).

439 ada 167-168-169 numaralı parseller, Jülide Akça İlköğretim Okulu'nun arkası ile tescilli Alanya evi arasında yer alır (**Plan 1, Plan 3**). Burada moloz taş ve harç örgülü duvarlara sahip farklı ebatlarda 11 mekân, 2 taban mozaïği ve çok sayıda buluntu açığa çıkarılmıştır (**Resim 6**).

İlk taban mozaïği 5,10x4,0 cm ölçülerinde olup kırmızı, beyaz, gri ve siyah tesserelar kullanılmıştır. Bordür kısmında geometrik şekillerle yapılmış çiçekler, ana panoda ise sarmaşık motifi ve keklik figürü yer alır (**Resim 7**). Bu odanın daha alt kodunda ise hypocaust sistemine ait 4 ayak tespit edilmiştir.

Diğer taban mozaïği 2,20x2,40 cm ölçülerinde olup siyah ve beyaz tesserelar kullanılarak baklava dilimi motifi oluşturulmuştur (**Resim 8**). Mozaïğin MS 3.-4. yüzyıllara ait olduğu düşünülmektedir.

Mozaikli tabanlar dışında kiremit tozu ve kireç karıştırılarak yapılmış harçlı sert tabanlara da rastlanılmıştır. Bir kanal içerisinde, üzeri sal taşlarla kapatılmış durumda pişmiş topraktan künk sıraları tespit edilmiştir (**Resim 9**). Ayrıca mekânlarda sekiler, ocaklar, kiremit parçaları, in-situ kaplar, kandiller, kemik ve demir aletler, çok sayıda seramik parçaları ve tezgâh ağırlıkları ile Roma ve Geç Roma Dönemine ait bronz sikkeler ele geçmiştir. Tüm buluntular değerlendirildiğinde mekân için MS 2.-5. yüzyıl tarihleri verilebilir. Ancak mekânın tarihini Klasik Dönem'e taşıyan MÖ 5.-4. yüzyıla ait siyah firnisli skyphos kulp parçası da mevcuttur (**Resim 11**).

439 ada 212 numaralı parselde ise yüzey toprağından 60 cm-1 m derinlikteki duvarların takip edilmesiyle bulunmuş 9 mekân tespit edilmiştir. Ayrıca seramik parçaları, kemikten yapılmış tıbbi alet, bronz strigilis, antropomorfik cam kupa ve Roma ve Geç Roma Dönemi'ne ait bronz sikkeler ele geçmiştir. Kadın yüzü tasvirli cam kupanın

benzerlerinden¹⁰⁸ yola çıkılarak MS 2.yüzyıl başlarına ait olduğu düşünülmektedir **(Resim10)**.

815 ada 10 numaralı parselde **(Plan 4)** dar bir yolla birbirinden ayrılan iki büyük yapı ve bu yapılar içerisinde farklı ölçülerde mekânlar açığa çıkarılmıştır. Bu yapılar 1 ve 2 numaralı yapılar olarak isimlendirilmiştir **(Plan 5)**. 1 numaralı yapı 11x11 m ölçülerinde olup bu yapı içinde farklı ölçülerde 7 mekân tespit edilmiştir. 40-80 cm korunabilmiş duvarlar, moloz taş ve harç kullanılarak örülmüştür. Duvarlarda yer yer kesme taş ve sütun parçaları kullanılmış. 1 numaralı yapıda seki, yarım daire formda ocak (?), sal taşlarla kapatılmış su kanalı, künkler, in-situ durumda depolama kapları, bol miktarda seramik, tezgâh ağırlıkları, metal objeler ile 1 adet cam ağırşak ele geçmiştir. 2 numaralı yapı, 11,10x8,50 cm ölçülerinde dikdörtgen bir yapıdır ve içerisinde mutfak ve işlik gibi farklı işlevleri olduğu düşünülen 6 mekân bulunur. Mutfak olduğu düşünülen alanda büyük bir yangın tabakasına ve bol miktarda yanık tuğla ve seramik parçasına rastlanmıştır. Ayrıca tabandan yükseltilerek yapılmış yarım ay formunda sıvalı kireçtaşından bir tekne ve teknenin çevresinden de gözyaşı şişesi, testi ve metal objeler ele geçmiştir. İşlik olabileceği düşünülen mekânda ise çok sayıda tezgâh ağırlığı ve sikke bulunmuştur.

815 ada 10 numaralı parselde yapılan kazılarda tuğla döşeme, seki, ocak gibi kalıntılar ile kiremit parçaları, in-situ kaplar, seramik parçaları, amforalar, damgalı/damgasız tezgâh ağırlıkları, metal objeler ve 150'yi aşkın bronz sikke ele geçmiştir. Sikkelerden 4 tanesi Roma Dönemi kent sikkesi olup okunabilir durumdaki iki sikkeden biri Laertes (MS 254-268), diğeri Gordianus (MS 238-244) sikkesidir. Bu alanda açığa çıkarılan kalıntı ve buluntuların ağırlıklı tarihi MS 3.-5.yüzyılları verir.

---

¹⁰⁸Chris S. Lightfoot-Melih Arslan, Ancient Glass of Asia Minor A Private Collection/Anadolu Antik Camları, Yüksel Emirtan Koleksiyonu, 1992

İKİNCİ BÖLÜM

ROMA SERAMİĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

2.1. ROMA SERAMİĞİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

Klasik Dönem'in kırmızı veya siyah figürlü, özenli seramiklerinden sonra; Hellenistik Dönem'de yaygın olan siyah astarlı seramiklere ek olarak üretilen kırmızı astarlı seramiklerin daha az masraflı olduğu için kısa sürede yaygınlık kazanması, Roma Dönemi'nin karakteristik kırmızı astarlı seramik geleneğinin başlangıcını oluşturur. Anadolu'da Bergama, kırmızı astarlı seramiklerin yayıldığı başlangıç noktalarından biridir. Hellenistik Dönem sonlarında, önceleri "Bergama çanak çömleği" olarak daha sonra da Doğu Sigillatları A (DSA) olarak isimlendirilen seramikler moda olur. MÖ 2. yüzyıl ortalarında Doğu Akdeniz'de DSA grubu seramikleri ile moda olan kırmızı astarlı seramikler, MÖ 1. yüzyıla gelindiğinde Batı'yı da etkisi altına alır. MS 1. yüzyıl ilk yarısından sonra Arretine seramiği etkisinde üretilmiş seramikler DSA'ları da etkilemiş, hatta yerini almaya başlamıştır. DSA'larda görülen yüksek kaide ve çömlekçi damgaları ile yeni motifler Arretine etkisini taşır. Arretine gölgesinde üretimine devam edilen DSA seramiklerinin kalitesi ve ihracatı MS 2. yüzyıl başlarında hızlı bir şekilde düşer.

İtalya'da ise MÖ 1. yüzyıl sonlarına kadar üretilen siyah astarlı seramiklerden sonra Augustus Dönemi (MÖ 27-MS 14) başlarında Arretium'da¹⁰⁹ kırmızı astarlı seramiklerin zirvesi kabul edilen Arretine seramiği üretilmeye başlar. Sade örnekleri daha çok olmak kaydıyla kabartmalı veya sade olarak yapılan seramikler, parlak kahverengi-kırmızı astara sahip olup çömlekçinin damgasını taşır. MS 1. yüzyıl ortalarına kadar piyasaya egemen olan Arretine seramiğinde, kabartmalı örneklerin yapımı Tiberius Dönemi (MS 14-37) sonlarında dursa da, düz biçimli kaplarda çeşitlilik artarak devam etmiş ve kalitede düşüş yaşanmamıştır. Seramiklerde göze çarpan aplik dekorasyon Augustus Dönemi sonlarında ve Tiberius Dönemlerinde az kullanılırken Cladius (MS 41-54) ve Nero (MS 54-68) dönemlerinde standart bir süsleme unsuruna dönüşmüştür. MS 1. yüzyıl ortalarında İtalyan Terra Sigillatalarına karşı yerini

---

¹⁰⁹ Arezzo

korumaya çalışsa da Terra Sigillataların piyasada yükselişiyle birlikte Arretine seramikleri Hadrianus Dönemi'nde (MS 117-138) etkinliğini tamamen yitirir¹¹⁰.

Arretine seramiğiyle aynı dönemlerde, MS 1. yüzyılda Pontus sigillatası¹¹¹ üreilmeye başlar. Karadeniz'in kıyılarında, özellikle Güney Rusya'da¹¹² ve Karadeniz bölgesinin güneyinde, Pontus sigillatası üretiminin gerçekleştiği düşünülse de bu bölgede yapılan araştırmalar yetersiz kaldığı için Pontus sigillatalarının üretim yeri ve kronolojisi hakkındaki bilgiler sınırlıdır. Bununla birlikte MS 3. yüzyıl sonuna kadar¹¹³ üretimin devam ettiği düşünülür. MS 1. yüzyıl 2. yarısından 2. yüzyıl ilk yarısına kadar üretilen birinci grupta, kil genellikle kırmızımsı kahverengi, astar soluk kırmızıdan turuncuya ve kırmızımsı kahverengiye kadar değişir¹¹⁴. Kaide üzerinde astar yoktur. MS 2. yüzyıl 2. yarısı veya ortalarına tarihlendirilen diğer bir grupta ise kil kırmızımsı kahverengidir, astar kırmızımsı kahverengiden turuncumsu kırmızıya kadar kadar değişir. Astar, tüm yüzeyi kaplar ve kap içinde daha koyu ve metalik parlaklıktadır¹¹⁵. Barbotine tekniğinde yapılmış yaprak dizisi karakteristik süslemesidir¹¹⁶.

Kaliteli Arretine seramikleri, diğer seramik atölyeleri tarafından daha sonra taklit edilmeye başlar. Bergama üretimi seramikler ve Geç Augustus döneminde üreilmeye başlanan Doğu Sigillataları B/DSB¹¹⁷ grubu seramikleri Arretine etkisini çok net

¹¹⁰ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, 25

¹¹¹ İlk olarak 1985'de J. W. Hayes tarafından 'Pontic Sigillata' (Pontus Sigillatası) ismiyle bilim dünyasına tanıtıldı. Hayes, Pontus Sigillatası için 13 ana form belirledi. (John W. Hayes, "Sigillata Orientali", *Atlante delle Forme Ceramiche II: Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo [Tarda Ellenismo e Primo Imperio]*, *Enciclopedia dell'Arte Antica Classica e Orientale*, 1985, 1-96, [Lev. I-XXIII], 92-96, Lev. XXII-XXIII) Daha sonra Denis Zhuravlev tarafından A, B, C olarak 3 gruba ayrıldı (Denis Zhuravlev, "Early Roman Fine Ware from Pompeispolis", [Ed. F. Bertemes-A. Furtwangler], *Pompeispolis I, Eine Zwischenblanz Aus Der Metropole Paphlagoniens Nach Fünf Kampagnen [2006-2010]*, *Schriften Des Zentrums für Archäologie und Kulturgeschichte des Schwarzeerraumes* 21, Beier Beran, Langenweißbach, 2011, 149-162; Luciana Nedela, "Pontic Sigillata at Potaissa. New Data Regarding the Import of Fine Ware in Roma Dacia at Castra Legionis V Macedonicae", *Acta Musei Napocensis* 53/1, 2016, 185-202, 188)

¹¹² Hayes, "Sigillata Orientali", 93

¹¹³ Pontic Sigillatalarının ardılı olan Pontic Red Slipleri MS 6. veya 7. yüzyıla kadar üretimini sürdürür. (Ergün Laflı, "Hellenistic and Roman Ceramic Archaeology on the Southern Black Sea Coast: An Overview of the Turkish Archaeological Literature Related to Ceramic Archaeology of the Paphlagonia and Pontus", *Karadeniz Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Özetleri*, 16.04.2004-17.04.2004, 169-201, 173)

¹¹⁴ Zhuravlev, 150

¹¹⁵ Zhuravlev, 152-153

¹¹⁶ Hayes, "Sigillata Orientali", 92-93

¹¹⁷ John W. Crowfoot-Grace M. Crowfoot-Kathleen M. Kenyon, "The Objects from Samaria. Samaria-Sebaste; Reports of the Work of the Joint Expedition in 1931-1933 and of the British Expedition in 1935", Vol. 3, 1957, 282; Hans P. Isler-T.E. Kalpaxis, *Samos IV, Das Archaische Nordtor Und Seine Umgebung*

yansıtan örneklerdir¹¹⁸. DSB seramikleri, Geç Augustus Dönemi'nde, MÖ 1. yüzyıl sonlarında üretime başlamış ve MS 2. yüzyıl ortalarına kadar üretimini sürdürmüştür. DSB'lerin üretim yeri olarak Samos, Tralleis¹¹⁹ ve Tenedos¹²⁰ önerilmektedir. DSA sigillataları Doğu Akdeniz'de daha çok yayılmasına karşın DSB seramikleri daha çok Batı'ya yönelmiştir. DSB grubunun erken örnekleri; rulet dekorasyonu, grift yapısı ve özenli kalıbıyla Arretine seramiğine çok yakındır. Hatta bu yönüyle Arezzo atölyelerinin yan ürünü olduğu düşünülmüştür¹²¹. DSB'lerin geç örneklerinde (MS 75-150) Arretine etkisi azalmış; çömlekçi damgasının yerini, damgalanarak yapılmış palmet ve rozet motifleri almıştır. Tralleis üretimlerinde Arretine etkisi olan damgalar oldukça yaygınken MS 1. yüzyıl Bergama-Çandarlı atölyelerinde, daha çok İtalyan Terra Sigillataları örnek alınmıştır.

MS 10-15 yıllarında Arretine atölyelerinin etkisiyle Batı Akdenizde Galia atölyeleri kurulur. MS 1. yüzyılda Güney Galia atölyeleri, MS 2 ve 3. yüzyıllarda Orta ve Doğu Galia atölyeleri etkin konumdadır. Güney Galia atölyelerinde üretilen kabartmalı ve düz örneklerin erken üretimleri, dokusu yönünden büyük oranda Arretine etkisi altındadır ancak geç örnekleri Arretine etkisinden sıyrılmıştır; daha kalın ve az süslemeye sahiptir. Güney Galia'nın kabartmalı seramikleri MS 2. yüzyıl başlarına dek

---

Imheraion Von Samos, 1978, 129; John W. Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery, Department of Antiquities*, Nicosia, 1991, 51-52; Federico Biondani, "Sigillata Orientale A (Eastern Sigillata A)", (Ed. L.M. Saracino), *Scavi di Suasa I, I Reperti Ceramici e vitrei dalla domus dei coiedii*, Alma Mater Studiorum-Università di Bologna Dipartimento di Storia Culture Civiltà Sezione di Archeologia, 39, 2014, 223-224. İlk olarak 'Samian Ware/Samos Kapları' olarak isimlendirilmişlerdir (O. Frederick Waage, "Excavations in the Athenian Agora. The Roman and Byzantine Pottery 1", *Hesperia II*, 1933, 279-328; O. Frederick Waage, *Ceramics and Islamic Coins, Antioch on the Orantes IV.1*, Princeton, 1948, 38; Henry S. Robinson, "*The Athenian Agora V, Pottery of The Roman Period Chronology*", The American School of Classical Studies At Athens, Princeton, Jew Jersey, 1959, 12; Hayes, *Late Roman Pottery*, London, 1972, 9-10; Hayes, *Roman Pottery in the Royal Ontario Museum; A Catalogue*, Toronto, 1976, 18; Aynur Civelek, "Red Slip Ware From Tralles Excavations", *Colloquium Anatolicum IX, Institutum Turcicum Scientiae Antiquitatis*, 2010, 169-191, 170

¹¹⁸ İki evrede incelenen DSB seramiklerinin erken evresini MÖ 10 - MS 75 tarihlerine ait olan ve Robinson tarafından "Samos B" olarak adlandırılan kaliteli seramikler; geç evresini ise Hayes tarafından MS 75-150 yıllarına tarihlendirilen ve Robinson tarafından "Samos A" olarak isimlendirilen daha düşük kalitedeki seramikler oluşturur. Robinson bu seramikleri Samos A ve Samos B olarak; Hellström DSB I ve DSB II olarak iki safhada ele almıştır (Robinson, 12; Hayes, *Late Roman Pottery*, 10; Pontus Hellström, "Pottery of Classical and Later Date Terracotta Lamps and Glass", *Labraunda Swedish and Researches*, II, 1, 1965, 28 vd.; Civelek, 173).

¹¹⁹ Hayes, *Late Roman Pottery*, 9; Gary Forster, "The Roman Period", *Knossos Pottery Handbook Greek and Roman*, (J.Nicholas Goldstream-L. J. Eiring, G.Forster) *British School at Athens Studies*, Vol. 7, 2001, 137-167, 143; Civelek, 170; Biondani, 225

¹²⁰ Caroline Williams, *Anemurium, The Roman and Early Byzantine Pottery*, Toronto, Ont., Canada, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1989, 19

¹²¹ Hayes, *Late Roman Pottery*, 10

Akdeniz dünyasında önemli oranda alıcı bulmuştur. Güney Galia'nın kabartmalı seramikleri İtalya'da da taklit edilmiştir¹²².

DSA ve DSB seramiklerin MS 2. yüzyılda etkinliğini kaybetmesine rağmen Çandarlı atölyelerinde Doğu Sigillatları C/DSC¹²³ seramiklerinin üretimi devam eder ve MS 3. yüzyıla gelindiğinde Doğu Akdeniz'de güçlü bir konuma yerleşir. DSC'nin geç örnekleri; alçak kaidesi, kalın cidarı ve özensiz süslemeleriyle İtalyan sigillatlarının geç örnekleriyle oldukça benzerdir. Zaten çok fazla çeşitliliği olmayan formların, daha basit olanları MS 2. yüzyıl ortalarından itibaren çokça üretilmiştir. Kırmızımsı kahve, vişneçürüğü veya morumsu renge sahip seramikler, hamur rengine yakın bir renkle astarlanmışlardır. DSC örneklerinin dış kısmına nazaran iç kısmına daha çok özen gösterilmiş, içi düzleştirilip kalın bir tabaka halinde astarlanmıştır. MS 1. yüzyıl sonundan itibaren Akdenizde görülen seramikler farklı stillerde gelişerek devam etmiştir.

MÖ 1. yüzyıldan itibaren Akdenizde etkin olan seramik atölyelerinin MS 2. yüzyılda etkinliklerini yitirmesiyle birlikte, bölgede Kuzey Afrika atölyeleri üstün konuma gelir. MS 1. yüzyıl sonundan 7. yüzyıla kadar sürecek olan Geç Roma A ve B/LRA-B¹²⁴ seramikleri, bilinen diğer adlarıyla Terra Sigillata Chiara A, C ve D¹²⁵ ya da Afrika Kırmızı Astarlı Seramiği¹²⁶ Akdeniz'de moda haline gelir. Alçak kaide ve basit süslemeleriyle erken örnekleri İtalya ve Galia atölyeleri etkisinde olsa da MS 2. yüzyılda kendine özgü stillerde formlar ortaya koyar. Üretim merkezi olarak Kuzey Afrika, Byzacena (Tunus) ve Numidia'nın (Cezayir) doğusunu içine alan bölge gösterilir¹²⁷. Kuzey Afrika atölyelerinde (özellikle de Tunus'da) üretilen bu kaplar, daha sonra ihraç yoluyla Akdeniz dünyasına yayılmış ve orada Geç Roma Dönemi'nin en önemli seramik sınıfını oluşturmuştur¹²⁸. MS 1. yüzyıl sonlarında Batı Sigillatlarını

¹²² 'Geç İtalyan Kabartmalı Kapları' olarak isimlendirilmiştir (Hayes, *Late Roman Pottery*, 11).

¹²³ S. Loeschke 1912'de üretim yeri Pitane/Çandarlı olan bir grup seramik yayınlar. Loeschke'nin yayınladığı Çandarlı Seramikleri'ni, Kenyon Doğu Sigillatları C olarak isimlendirir (Crowfoot vd., 283)

¹²⁴ Waage, "Excavations in the Athenian Agora. The Roman and Byzantine Pottery 1", 294 vd.; Neşe Atik, *Die Keramik Aus Den Südthermen Von Perge*, Istanbul Mitteilungen Beiheft 40, Verlag Ernst Wasmuth Tübingen, 1995, 129-145

¹²⁵ Nino Lamboglia, "Terra Sigillata Chiara", *Rivista di Studi Liguri VII*, 1941, 7-22

¹²⁶ Hayes, *Late Roman Pottery*, 13

¹²⁷ Williams, 38. Hayes, Geç Roma A-B'nin ilk olarak Karthaca'da üretildiğini, sonra Tunus ve Doğu Algaria'nın bu üretimi devam ettirdiğini söyler (John W. Hayes, *Handbook and Mediterranean Roman Pottery*, 1997, 59)

¹²⁸ Hayes, *Late Roman Pottery*, 13

taklit ederek başladığı yola, kendi özgün formlarını oluşturarak devam eden Afrika Kırmızı Astarlıları, MS 2. yüzyıldan itibaren endüstriyel ölçekte üretilmeye başlanmıştır. Afrika seramikleri form repertuvarına yenilerini ekleyerek hızla gelişmiş, çok az formu ise önemli değişikliklere uğramadan yüzyıldan daha uzun süre kullanılmıştır. Afrika kırmızı astarlı seramiği kaliteli astara sahip olsa da Terra Sigillatadaki gibi bir yansıtıcılık sözkonusu değildir. Afrika seramiklerinin Doğu Akdeniz’de görülmesi MS 3. yüzyıl ortalarından sonra gerçekleşmiştir¹²⁹. Aynı zamanda bu dönemlerde Afrika seramikleri Çandarlı piyasasını ele geçirmiş durumdadır.

MS 4. yüzyıla gelindiğinde tabak-çanak formlarının yaygın olduğu Geç Roma C Seramiği/LRC¹³⁰ de üretilmeye başlar. Kökeni ve nerede üretildiği kesin olmamakla birlikte Çandarlı seramikleriyle ilişkilendirilerek Küçük Asya’da üretilmiş olabileceği fikri ileri sürülmüştür¹³¹. Bu seramikler MS 4. yüzyılda Afrika Kırmızı Astarlıları’nın Doğu Akdeniz’deki en önemli rakibi olmuş ve burada 5. yüzyıldan 7. yüzyıla kadar yoğun olarak üretilmiştir. Form repertuarı çok geniş olmayan¹³² LRC seramiklerinin Doğu Akdeniz’deki en büyük rakibi ise Geç Roma D/LRD seramikleridir. LRC’de süsleme unsuru olarak yiv, rulet ve damga motifleri kullanılmıştır.

Pax Romana etkisiyle MS 2. yüzyılda oldukça kaliteli seramikler üretilmiştir. MS 2. yüzyıl 2. yarısından başlayıp MS 3. yüzyıla kadar artarak devam eden kargaşa dönemi seramiklerde de etkisini göstermiş ve daha kalitesiz seramikler üretilmiştir. MS 3. yüzyılda üretilen kaba seramiklerde yaygın olarak yiv dekorasyonları uygulanmaya başlamış ve bu süsleme türü Geç Roma Dönemi’nin en karakteristik özelliği olmuştur. MS 3. yüzyıl sonundan 7. yüzyıl sonuna kadar olan dönem, Doğu Akdeniz’de Geç Roma Dönemi’dir. Geç Roma Dönemi’nde Erken Roma Dönemi’ndeki kadar kaliteli seramikler yoktur. Bizans Dönemi’ne gelindiğinde ise 7. yüzyılın mat astarlılarının yerini sırlı seramikler alır.

¹²⁹ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, 29

¹³⁰ Waage, “Excavations in the Athenian Agora. The Roman and Byzantine Pottery 1”, 298; Biondani, 293-296

¹³¹ Hayes, *Late Roman Pottery*, 369

¹³² Hayes, bu gruba ait 10 form belirlemiştir (Hayes, *Late Roman Pottery*, 323-370).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ALANYA-KADIPAŞA ROMA DÖNEMİ

SİĞİLLATA VE KIRMIZI ASTARLI SERAMİKLERİ

İngilizcede “Fine ware” olarak isimlendirilmiş ve dilimize “İnce seramikler” veya “Kaliteli seramikler” ismiyle uyarlanmış olan bu seramikler, kaliteli kil ve astara sahiptir. *Sigillata*, *Kırmızı Astarlı Seramikler* ve *Açık Renkli Geç Roma Seramikleri* kaliteli seramikler olarak değerlendirilen seramik gruplarıdır.

İlk olarak Roma İmparatorluğu'nun batısında üretilip doğudaki merkezlere ihraç edilen, Roma Geç Cumhuriyet ve Erken İmparatorluk Dönemi'ne ait, kaliteli kil kullanılarak kalıpta yapılmış parlak kırmızı astarlı lüks kaplar için *Terra Sigillata* terimi kullanılmıştır. Latince kelimeler olan *terra* (toprak) ve *sigillum* (mühür) kelimelerinin birleştirilmesinden oluşan bu terim, ilk olarak 19. yüzyılda arkeologlar tarafından kullanılmıştır¹³³. Sigillata, kırmızı veya kızıl kahve astar ile kaplanmış kaliteli örnekler olup; üretimleri, MÖ 2. yüzyıl 2. yarısında başlar ve MS 3. yüzyıl başlarına kadar sürer.

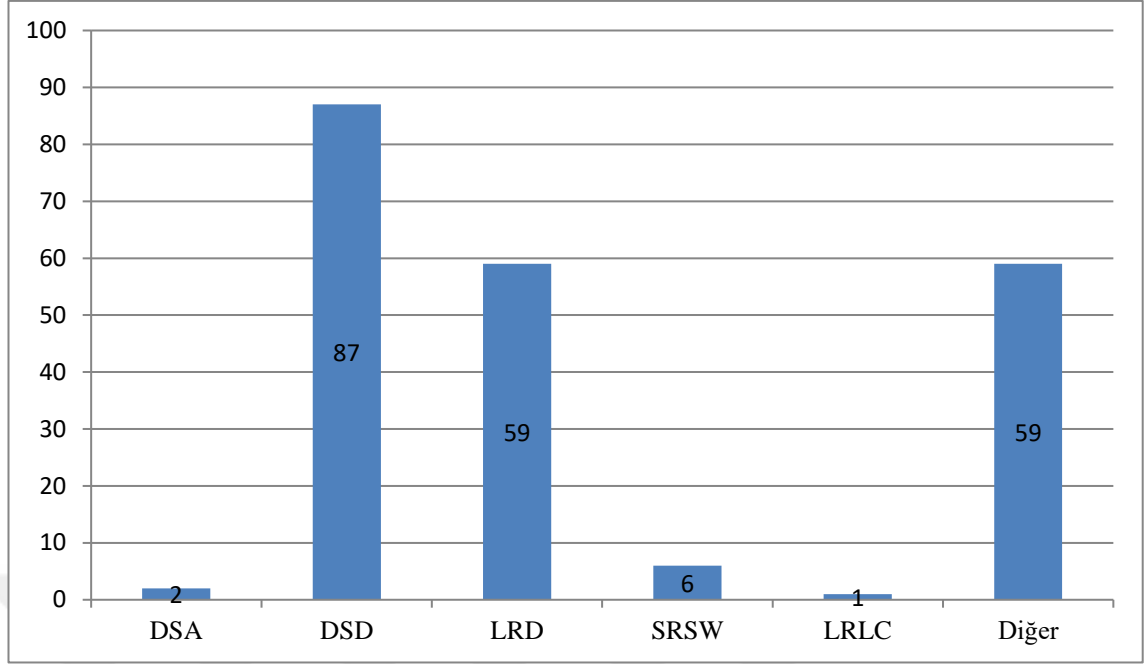
Roma İmparatorluğu'nun doğusundaki merkezlerde (özellikle Yunanistan, Adalar, Anadolu, Mısır, Suriye ve Filistin'de) kendilerine has kil üzerine, kırmızı astarın uygulandığı terra sigillataların da çıkması üzerine, sigillata Kenyon tarafından *Doğu Sigillataları A, B ve C* olarak sınıflandırılmıştır¹³⁴. Hayes daha sonra Doğu Sigillataları'nı ayrıntılı şekilde tasnif etmiştir¹³⁵. Doğu Sigillataları'nın üretim merkezi Doğu Akdeniz'dir ve Doğu Sigillataları MÖ 2. yüzyıl ortalarında üreilmeye başlar¹³⁶.

¹³³ Civelek, 169. Bu terimi ilk kullanan Hans Dragendorff'tur (Hans Dragendorff, “Terra Sigillata Ein Beitrag zur Geschichte der griechischen und römischen Keramik”, *Bonner Jahrbucher*, 96, 1895, 18-155).

¹³⁴ Crowfoot vd., 281-288; Biondani, 223-224

¹³⁵ Hayes, “Sigillata Orientali”, 1-96, Lev. I-XXIII

¹³⁶ Civelek, 170

Grafik 1. Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramiklerin Dağılımı

Kadıpaşa Mahallesi kurtarma kazılarında ele geçen seramikler içerisinde seçilen ünik örnekler bakıldığında, sayısal çoğunluğu DSD ve LRD seramiklerinin oluşturduğu gözlenir. Doğu Sigillataları veya Kırmızı Astarlı Seramikler içerisinde herhangi bir gruba ‘kesin olarak’ dâhil edilemeyen seramikler ise “Diğer” başlığı altında gruplandırılmıştır.

3.1. DOĞU SİĞİLLATALARI A/DSA (ESA)

Doğu Sigillataları A/DSA¹³⁷ seramikleri Doğu Sigillata üretimleri içinde en geniş yayılım alanına sahiptir. Doğu Akdeniz’de MÖ 2. yüzyıl 2. yarısından MS 3. yüzyıl başlarına kadar üretilmişlerdir.

Zahn’ın 1904’te Priene (Aydın) buluntularını incelerken üretim yeri olarak Bergama’yı göstermesi üzerine uzun süre “Bergama Seramikleri¹³⁸” olarak tanınmış, daha sonra Kenyon tarafından “Doğu Sigillataları A”¹³⁹ olarak isimlendirilmişlerdir. Bu seramik türünün çıkış noktası olarak önceleri Bergama önerilse de Antiochia (Antakya)

¹³⁷ Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, 32-37; Isler-Kalpaxis, 127-129

¹³⁸ Robert Zahn, “Tongeschirr”, *Prien; Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895-1898*, (Theodor Wiegand-Hans Schrader-G Kummer-Wilhelm Wilberg-Hermann Winnefeld), 1904, 447; John W. Hayes, *Roman Pottery in the Royal Ontario Museum; A Catalogue*, 18; Forster, 139

¹³⁹ Crowfoot vd., 282

ve Samaria (İsrail) kazıları sonrasında üretim yerinin Suriye olduğu düşünülmüş¹⁴⁰, daha sonraları Oboda (İsrail)¹⁴¹, Tarsus¹⁴², Doğu Kıbrıs¹⁴³ ve İskenderun'da¹⁴⁴ üretim yeri olarak önerilmiştir. Bu gruba ait seramikler Atina Agorası'ndan da ele geçer ve Thompson yaptığı sınıflandırmada bu grubu "Grup E" olarak isimlendirir¹⁴⁵. Waage DSA seramiklerini *Geç Hellenistik Kırmızı Seramikler, Erken Roma Bergama Seramiği, Bölgesel Orta Roma Seramiği* olmak üzere üç başlık altında incelemiştir¹⁴⁶. Jones ise *Hellenistik Bergama Seramiği* ve *Roma Bergama Seramiği* terimini kullanmış¹⁴⁷. Hellström, Labraunda'dan ele geçen DSA'ları inceleyerek Hellenistik Dönem seramikleri için DSA-I, Roma İmparatorluk Dönemi seramikleri için DSA-II terimini kullanmıştır¹⁴⁸. Zahn'ın 1904'te yaptığı ilk çalışmadan sonra; Waage. Antiochia¹⁴⁹; Kenrick, Berenice (Libya)¹⁵⁰; Kenyon, Samaria¹⁵¹; Slane, Tel Anaf (İsrail)¹⁵²; Christensen ve Johansen Hama (Suriye)¹⁵³ buluntularını incelemiş ve oldukça önemli veriler ortaya koymuştur. DSA seramikleri hakkında en kapsamlı çalışmayı ise Hayes yapmıştır¹⁵⁴.

Doğu Sigillataları A grubu seramiklerinde kil sarı, sert ve tanecikli ya da açık turuncu ve iyi elenmiş olup yüzey tozsudur. Hamur rengi kırmızımsı sarı ile soluk kahverengi arasında değişir. Astar rengi ise turuncumsu kırmızı ile kahverengimsi kırmızı arasındadır. Astarlama işlemi esnasında kabın önce bir tarafı sonra diğer tarafı

¹⁴⁰ Waage, *Antioch on the Orantes IV.I, Ceramics and Islamic Coins*, 20-21; Crowfoot vd., 288

¹⁴¹ Hayes, Negev'in "The Nabatean Potter's Workshop at Oboda" (1974) adlı eserinde Oboda'yı üretim yeri olarak gösterdiğini yazar (Hayes, "Sigillata Orientali", 14).

¹⁴² Frances F. Jones, "The Pottery", *Excavations at Gözlükule, Tarsus I, The Hellenistic and Roman Periods*, (Ed. H. Goldman), Princeton, Princeton University Press, 1950, 149-296, Lev. 119-210, 181

¹⁴³ Williams, 8

¹⁴⁴ Hayes, kimi araştırmacının İskenderiye'yi üretim yeri olarak önerdiğini ancak İskenderiye'de ele geçen DSA'ların ithal olabileceğini öne sürerek kendisinin bu öneriye katılmadığını belirtir (Hayes, "Sigillata Orientali", 14).

¹⁴⁵ Homer A. Thompson, "Two Centuries of Hellenistic Pottery", *Hesperia III*, No 4, 1934, 311-480, 394-438. Atina Agorasından ele geçen seramikler MÖ 100 önce veya sonrasına ait.

¹⁴⁶ Waage, *Antioch on the Orantes IV. I Ceramics and Islamic Coins*, 18 vd.

¹⁴⁷ F. Jones, 172 vd.

¹⁴⁸ Hellström, 28

¹⁴⁹ Bkz. Waage, *Antioch on the Orantes IV.I, Ceramics and Islamic Coins*, 1-60, Lev. I-XI

¹⁵⁰ Bkz. P.M. Kenrick, "The Fine Pottery", *Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice), Vol. III, Part I, Supplements to Libya Antiqua V.3*, Tripoli, 1985, 223-244, Fig. 40-44

¹⁵¹ Crowfoot vd., *Samaria-Sebaste III*

¹⁵² Bkz. Kathleen W. Slane, "The Fine Wares", (Ed. S.C. Herbert), *Tel Anafa II-i, The Hellenistic and Roman Pottery*, 1997, 247-405

¹⁵³ A.Papanicolaou Christensen-C.Friis Johansen, *Hama, Fouilles et Recherches De La Fondation Carlsberg 1931-1938, III, 2: Les Poteries Hellenistique et les Terres Sigillees Orientales*, Copenhague, 1971

¹⁵⁴ Hayes, "Sigillata Orientali", 1-96, Lev. I-XXIII

daldırıldığından seramiklerde koyu renk bir çizgi görülür. Bu duruma diğer Doğu Sigillata örneklerinde daha az rastlanır. Astarlama işleminde daldırma ve fırça tekniği birlikte uygulanmıştır. Geç Hellenistik Dönem'deki DSA örnekleri devetüyü renkte, sert ve ince katkılı hamurlu olup astar rengi kırmızı ile kahverengi arasındadır. İmparatorluk Dönemi örnekleri ise açık turuncu renkte olup tozsuz bir hamura sahiptir ve parlak kırmızı astarlıdır. Oluşturulan formların iç yüzeyi fırçayla düzeltilirken dış yüzeyi özenle perdahlanmıştır. Roma Dönemi örneklerinde bu özellik ortaktır.

Kadıpaşa Mahallesi seramikleri içerisinde seçilen örneklerden aynı forma ait 2 seramik parçası DSA örneğidir. Az sayıda örnek için belli bir hamur tipinden söz etmek mümkün olmasa da 2 örneğe dayanarak Kadıpaşa DSA'larında pembemsi kırmızı ve kırmızımsı sarı kil ile kırmızı ve turuncumsu kırmızı astar kullanıldığı söylenebilir. İnce katkılı hamura sahiptir ve iç ve dış yüzey tamamen astarlanmıştır.

Hayes Form 54 (Kat. No 1-2): Kâse/Çanak. Dışa dönük ağız kenarına sahip formda cidar kalınlığı eşit olup, gövdeden kaideye geçerken cidar kalınlığı artmaya başlar. Buna karşın tabak kalınlığı incedir. Ağız kenarından gövdeye veya gövdeden kaideye geçiş keskin hatlarla verilmiştir. Form 54, Antiocheia'da¹⁵⁵, Tarsus'da¹⁵⁶, Atina Agorası'nda¹⁵⁷, Hama'da¹⁵⁸, Samaria¹⁵⁹ ve Paphos'da¹⁶⁰ ele geçmiştir. Kadıpaşa seramikleri arasında bu forma ait iki seramik parçası kataloğa alınmıştır. 2 numaralı seramik 1 numaraya göre daha kırmızımsı bir kile ve kırmızı bir astara sahiptir. 1 numaralı seramikte kil daha sarımsıdır, astar ise turuncu tonlarına yaklaşır. Her ikisi de ağız kenarına geçiş kısmından kırılmıştır; dolayısıyla ağız kenarının çok az bir bölümü görülebiliyor. 1 numaralı seramik, 2 numaralı seramikten biraz daha erken olabilir. Form 54'e ait bu örneklerin tarihi MS 1. yüzyıl son çeyreği - 2. yüzyıl ilk yarısı.

¹⁵⁵ Waage, *Antioch on the Orantes IV.I, Ceramics and Islamic Coins*, 38-40, Tav VI, 615 a-f, 618 f

¹⁵⁶ F. Jones, 270, Fig. 202, No 740

¹⁵⁷ Robinson, 24, Tav. 60, G 12

¹⁵⁸ Christensen, 82, Fig. 33, Form 4.2

¹⁵⁹ Crowfoot, 309, 326, Fig. 77-2

¹⁶⁰ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. VII, No 4

3.2. DOĞU SİGİLLATALARI D/DSD (ESD)

İlk olarak J.W. Hayes tarafından 1967’de Kıbrıs Sigillataları¹⁶¹/DSD¹⁶² olarak bilim camiasına tanıtılan ve 1985’te aynı yazar tarafından form repertuarı genişletilerek¹⁶³ ele alınan Doğu Sigillataları D’nin üretim yeri olarak Kıbrıs¹⁶⁴, Anadolu’nun güney kıyıları¹⁶⁵, Güney İsrail (Oboda yerleşimi)¹⁶⁶ ve Güney Filistin¹⁶⁷ gösterilir. Bu seramikler MÖ 1. yüzyıl 2. yarısı¹⁶⁸ ile MS 2. yüzyıl 2. yarısı arasında üretilmiş, MÖ 1. yüzyılda ada dışında yoğun alıcı kitlesine ulaşmıştır. MÖ 1. yüzyıl 2. yarısından MS 1. yüzyıl ilk yarısına kadar ticari yayılımı devam eder. DSD, en parlak dönemini Augustus Dönemi’nde yaşar¹⁶⁹. MS 1. yüzyıl 2. yarısında Kıbrıs Sigillataları’nda kalite düşer¹⁷⁰. MS 3. yüzyıldan itibaren astar kalitesi bozulur¹⁷¹. Julius Cladiuslar Dönemi’nde form çeşitliliği artarken, MS 2. yüzyılda bu çeşitlilik azalır¹⁷².

Kıbrıs Sigillatalarında hamur açık pembemsi kahverengiden koyu kırmızısı kahverengiye kadar değişen renk yelpazesine sahiptir. Kabın tamamını kaplayan astar, aynı kilin daha ince yıkanmış halinden elde edilmiş olup hamur rengine göre daha koyudur. Pişmeye bağlı olarak da az veya çok metaliktir. Kötü pişen örneklerde astar dış yüzeyde daha mattır. Genellikle boyanarak astarlanan kaplarda, çift daldırma daha çok krater ve çanaklarda görülür. Kaliteli pişen örnekler kiremit kırmızısı, kahverengi,

¹⁶¹ Hayes, “Cypriot Sigillata”, *RDAC*, 1967, 65-77; Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, 37-51

¹⁶² Kenyon tarafından bu kısaltma yapılmıştır. Banu Özdilek “Andriake Limanından Ele Geçen DSD Grubu/Kıbrıs Sigillataları Işığında Lykia’nın Doğu Akdeniz ile Deniz Ticareti”, *Disiplinlerarası Akdeniz Araştırmaları Dergisi, Phaselis IV*, 2018, 57-77, 59

¹⁶³ Hayes tarafından Paphos örnekleri içinde tipolojisi oluşturulmuştur. Özdilek, 59

¹⁶⁴ Hayes, Kıbrıs’ta Soli bölgesini; Slane, Kıbrıs adasını (özellikle de Palaipaphos bölgesini) üretim yeri olarak gösterir (Kathleen W. Slane, “Corinthian Ceramic Imports: The Changing Pattern of Provincial Trade in the First and Second Centuries A.D”, [Ed. S. Walker-A. Cameron], *The Greeks Renaissance in the Roman Empire*, 1989, 219-225, 222).

¹⁶⁵ Negev “Nabataean Sigillata” (1972) adlı eserinde Kıbrıs Sigillataları’nın Nabatea üretimi olduğunu söyler. Gunneweg ise “The Provenience Typology and Chronology of Eastern Terra Sigillata” (1983) adlı eserde kil analizlerine dayanarak Anadolu’nun güney kıyılarını üretim yeri olarak gösterir (Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, 44, Not 238-239)

¹⁶⁶ B. Sıtkı Oransay, “Side 2009-2011 Yılı Kazılarında Ele Geçen Doğu Sigillatası D (Kıbrıs Sigillatası) Seramiği”, *Anadolu/Anatolia*, 2012, 109-138, 111

¹⁶⁷ Özdilek, 59

¹⁶⁸ Tekkök, üretimin MÖ erken 1. yüzyılda başladığı ancak MÖ 30/20’ye kadar pek dağılım göstermediğini söyler (Billur Tekkök-Biçken, *The Hellenistic and Roman Pottery from Troia: Second Century B.C. to Sixth Century A.D* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 1996, 59).

¹⁶⁹ Oransay, 111

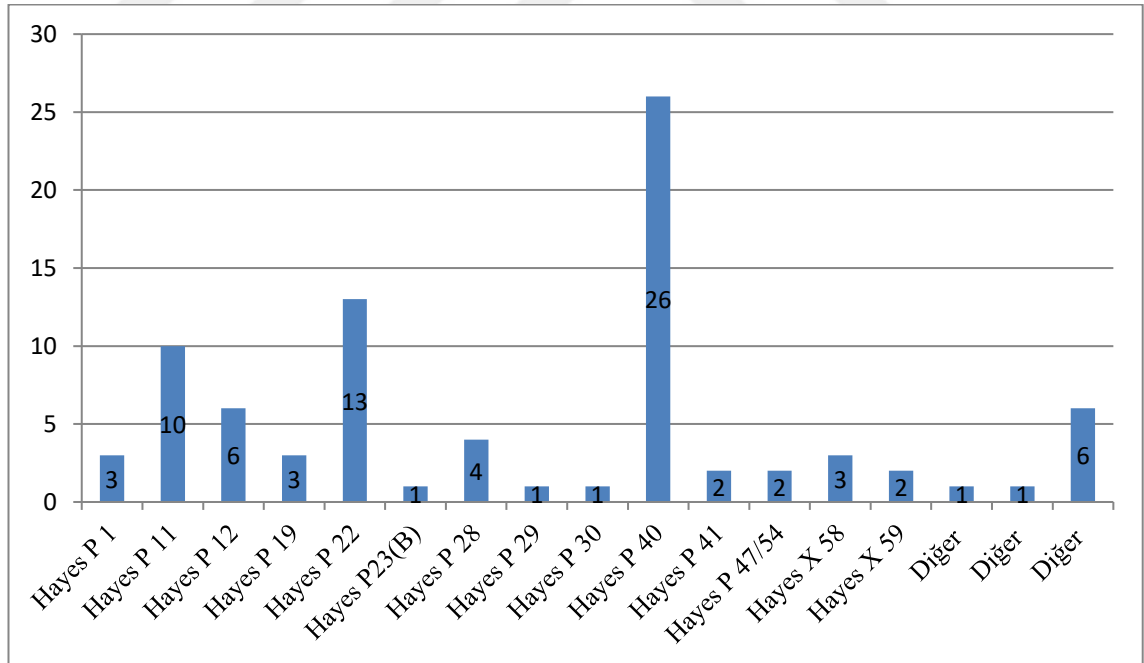
¹⁷⁰ Hayes, “Cypriot Sigillata”, 66

¹⁷¹ Özdilek, 59

¹⁷² Hayes, “Cypriot Sigillata”, 67

bordonsu kırmızı veya koyu kahverengidir. Geç örnekler genellikle düşük ısıda pişirildiği için turuncumsu kırmızı ve pembe renktedir¹⁷³. Diğer sigillata türlerinde olduğu gibi Kıbrıs Sigillatalarında da erken örnekler iyi pişmiş, ince cidarlı ve daha kaliteli örneklerdir; form ve bezeme yönünden DSA'ya benzer. Erken örneklerin düşük ısıda pişenleri ise metalik siyah ve bordonsu siyah tonlarındadır. Kıbrıs Sigillataları ince taneciklidir ve düzgün kırık verir. Kötü pişenlerde daha büyük boyutlu olmak kaydıyla küçük kalker tanecikleri bulunur. Geç örneklerde kabın alt yüzeyindeki çark izleri belirgindir. Süsleme yoğun olmamakla birlikte çizgisel süslemeler ve bazı geniş ağızlı formların ağız kenarlarında yiv ve rulet süslemeleri görülür.

DSD seramiklerinde kalıp tekniği kullanılmamıştır. Formlar basittir ve alçak diplidir. Dip kalınlığını indirmek için alta genişçe yiv açılmıştır. Çift halkalı dip Kıbrıs Sigillatalarının en belirgin özelliğidir¹⁷⁴. Yuvarlak dipli ve astragal biçimli ayaklara sahip kraterler, rulet bezemeli kâseler ve düz dipli tabaklar DSD Sigillatalarında ana tipleri oluşturur¹⁷⁵. DSD/Kıbrıs Sigillataları'na ait 59 form tespit edilmiştir. DSD seramikleri Arretin kalitesine hiçbir zaman ulaşamamıştır.

Grafik 2. DSD Form Tiplerinin Dağılımı

¹⁷³ Forster, 141

¹⁷⁴ Forster, 141

¹⁷⁵ Tekkök-Biçken, 59

Kadıpaşa seramikleri içerisinde DSD grubuna ait 85 form seçilmiştir. Bunlar içerisinde 17 form ve 35 seramik tez kataloguna alınmıştır. Krater ve tabak formları sayısal çoğunluktadır. Kadıpaşa örneklerinde sarımsı kırmızı veya pembemsi kırmızı hamur üzerine; kırmızı, turuncumsu kırmızı, bordomsu kırmızı veya kahverengimsi kırmızı astar uygulanmıştır. Ancak çoğu örnekte kırmızı astar göze çarpar. Kil ince katkılı olup ince kireç zerrecikleri ve ince mika görülür.

Hayes Form P 1 (Kat. No 3): DSD'nin erken döneminde görülen P 1, yukarı çekik ağızlı, dışa taşkın gövdeli, halka ayaklı kâse formudur. DSA'nın popüler formu Form 3 ve 4'ün ¹⁷⁶ Kıbrıs sigillatalarına uyarlanmış halidir. Paphos'da ¹⁷⁷ ve Anemurium'da ¹⁷⁸ örnekleri görülür. P 1 kâse formunun tarihi ise MS 1. yüzyıl.

Hayes Form P 11 (Kat. No 4-9): P11 tabak formuna ait olduğu düşünülen 6 parça vardır. P 11 formu, Anemurium¹⁷⁹, Tarsus¹⁸⁰, Paphos¹⁸¹, Samaria¹⁸², Marina El'Alamein (Mısır)¹⁸³, Berenice¹⁸⁴, Atina Agorası¹⁸⁵ ve Pompei'de¹⁸⁶ ele geçmiştir. Hayes Form P 11, LRD Form 9'un öncülü olan bir formdur ve oldukça yaygındır. 4 numaralı seramik, dışa dönük ağızlı, köşegen hatta sahip dudağı aşağıya dönük. Kıbrıs sigillatalarında yaygın olarak görüldüğü üzere kaide basık. Tahrip olmuş astar dış yüzeye nazaran iç kısımda daha açık renkli ve özenli. 5 numaralı seramikte astar dış yüzeyde tahrip olmuş. İç ve dış yüzeyde çark izleri görülüyor. 6 numaralı parçada, astar neredeyse tamamen tahrip olmuş. 7 numaralı seramiğin astarı geç dönem astar rengini anımsatır. 8 numaralı parçada, iç kısımda ağız kenarı altında bir yiv yer alır. 9 numaralı kaide parçasında tabanda yivle oluşturulmuş bir halka yer alır. 8 numaralı seramik parçası, daha kaliteli ve özenlidir. Hayes Form P 11 formuna ait parçalar, MS 1. yüzyıl sonu - 2. yüzyıla tarihlendirilir.

¹⁷⁶ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. I, No 7-12

¹⁷⁷ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XVIII, No 5

¹⁷⁸ Williams, Fig. 1, No 1-2

¹⁷⁹ Williams, Fig. 1, No 15-18; Fig. 2, No 19-25

¹⁸⁰ F. Jones, 250, Fig. 195, No 523; 272, Fig. 203, No 772

¹⁸¹ Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, Fig. XVIII, No 11.1

¹⁸² Crowfoot vd., 345, Fig. 83.15

¹⁸³ Daszewski, 34, Pl. 2, No 4; 38, Pl. 6, No 5

¹⁸⁴ Kenrick, 266, Fig. 49, No 376

¹⁸⁵ Robinson, 41, Tav. 67, G 174

¹⁸⁶ Hayes, "Cypriot Sigillata", 71, Form 10

Hayes Form P 12 (Kat. No 10-12) : İçe dönük ağızlı bu formda kaideden gövdeye geçiş keskin bir açı oluşturur. Geniş halka kaideye sahiptir. DSD'nin yaygın kullanılan formlarından biridir. Anemurium¹⁸⁷, Paphos¹⁸⁸, Berenice¹⁸⁹, Marina El'Alamein'de¹⁹⁰ ve Korinth'de¹⁹¹ benzerleri vardır. P 12 formu olarak değerlendirilebilecek iki seramik parçası mevcuttur. 10 numaralı seramikte profil tam olarak izlenebilmektedir. Astar iç ve dışta aynı tonlarda uygulanmıştır. 11 numaralı seramikte ağız kenarından kaideye geçiş kısmına kadar olan bölüm mevcuttur. Cidar kalınlığı gövdede artar. İç ve dış yüzeyini kaplayan mat astar, iç kısımda daha incedir. 9 numaralı örneğe nazaran daha kaba işçilik görülür, aynı zamanda diğer DSD seramiklerine göre daha özensiz işçilik vardır. 12 numaralı ağız kenarı parçasında kenardaki içe kıvrılma oranı artmış, adeta iç kısımda sarmal oluşturmuştur. 12 numara P 12 tipinin bir varyasyonu olmalı. Benzerlerinden hareketle¹⁹², 10 numaralı parça MS 1. yüzyıl 2. yarısı - 2. yüzyıla, 11 ve 12 numaralı parçalar ondan daha geç bir tarihe MS 2. yüzyıla tarihlendirilebilir.

Hayes Form P 19 (Kat. No 13): Dışa dönük ağızlı, yarı küresel gövdeli ve düz diplidir. Ağız çapı genellikle 9-10 cm civarındadır. Genellikle gövdeye yayılmış iki veya 3 sıra bezeme yer alır. Bu formun daha büyük ölçülere sahip (12-14 cm veya daha fazla) versiyonu (Hayes Form P 38) krater olarak değerlendirilir. Samaria buluntuları arasında benzeri mevcuttur¹⁹³. 13 numaralı seramik benzerlerinden¹⁹⁴ yola çıkarak MS 1. yüzyıla tarihlendirilebilir.

Hayes Form P 22 (Kat. No 14-20): Kâse örneği olan P 22 formu, P 22A ve P 22B olmak üzere iki tipte üretilmiştir. P 22A; içe çekik ağızlı, ağız kenarı dışa doğru katlanmış, ince cidarlı ve hafif kavisli bir gövdeye sahiptir. Tarsus¹⁹⁵, Paphos (Kıbrıs)¹⁹⁶, Berenice¹⁹⁷, Samaria¹⁹⁸ ve Hama¹⁹⁹, da örnekleri vardır. P 22A formu MÖ 1.

¹⁸⁷ Williams, Fig. 2, No 26-27; Fig. 3, No 28

¹⁸⁸ Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, Fig. XVIII, No 12

¹⁸⁹ Kenrick, 266, Fig. 49, No 378

¹⁹⁰ Daszewski, 34, Pl. 2, No 5; 38, Pl. 6, No 6

¹⁹¹ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XIX, No 4

¹⁹² Hayes, "Cypriot Sigillata", 71, Form 11

¹⁹³ Crowfoot vd., 344, Fig. 83.9

¹⁹⁴ Hayes, "Cypriot Sigillata", 67, Form 1B; Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XIX, No 11

¹⁹⁵ F. Jones, 2750, Fig. 195, No 524

¹⁹⁶ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XIX, No 14; Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, Fig. XIX, No 22

yüzyıl sonu – MS 1. yüzyıl başlarında oldukça yaygındır²⁰⁰. Geç örnekleri ise MS 1. yüzyıl ortalarını işaret eder. 14 ve 15 numaralı örnekler P 22A tipine ait örneklerdir. 14 numaralı örnekte astar iç kısımda daha canlı, dışta daha mat; 15 numaralı örnekte ise iyi fırınlanmış olduğu için astar ince uygulanmasına rağmen parlak. 15 numaralı örnek, 14 numaraya göre daha keskin geçişlere sahip. P 22B, daha kalın cidarlı ve daha köşeli bir yapıya sahiptir. Yüksek halka kaidelidir. DSD'nin en karakteristik kâse formlarındandır. Pompei²⁰¹, Hama²⁰² ve Marina El Alamein²⁰³ P 22B'nin ele geçtiği yerler arasındadır. P 22B formu, MS 1. yüzyıldan itibaren üretilmeye başlar ve Hadrian Döneminde kaybolur²⁰⁴. MS 1. yüzyıl ortalarında üretimi devam eder. 16-20 numaralı örnekler P 22B örnekleridir. 16 numaralı ağız kenarı-gövde parçası üzerinde iki sıra rulet bezeme yer alır. 17 numaralı tam profil parçası ise bezemesizdir ve astar ince uygulanmıştır. Diğer 2 sağlam örnekte (18,19) ağız kenarı dışta kalınlaştırılmış ve hafif aşağı sarkmış; gövdesi dışa taşkın olup kesin bir açıyla kaideye geçiş yapmıştır. Cidar ağız kenarına doğru inceler. Ağız kenarı ve gövde üzerinde renk dalgalanmaları görülür. 20 numaralı örnek diğer örneklerden biraz daha farklıdır. Ağız kenarı dışta kalınlaştırılmış ve kenardan gövdeye geçiş adeta zikzak oluşturmuştur. 20 numaralı form, Anemurium'da DSA kapak örneğine²⁰⁵ form yönünden çok benzese de astardan kalan izler ve hamur yapısı DSD olduğuna işaret eder. 20 numara, P 22B'nin bir varyasyonu olmalı. 14 numara, MÖ 1. yüzyıl sonu – MS 1. yüzyıl ortalarına; 15 numara, MS 1. yüzyıl ilk yarısı – 2. yüzyıla; 16 ve 17 numaralı örnekler MS 1. yüzyıl ortaları – 2. yüzyıl ilk yarısına; 18-19 numaralı seramikler MS 2. yüzyıl ortaları – 3. yüzyıl başına; 20 numara ise MS 2. yüzyıl ve sonrasına ait olmalı.

Hayes Form P 23B (Kat. No 21): P 23B formunda ağız kenarı dışa doğru uzatılmış, ağız tablası üzerinde iki sıra bezemeye yer verilmiştir. Gövdeden kaideye

¹⁹⁷ Kenrick, 266, Fig. 49, No 380

¹⁹⁸ Crowfoot vd., 344, Fig. 83.10

¹⁹⁹ John Lund, "A Fresh Look at the Roman and Late Roman Fine Wares from the Danish Excavations at Hama, Syria", (Ed. H. Meyza, J. Mlynarczyk), *Hellenistic and Roman Pottery in the Eastern Mediterranean Advances in Scientific Studies, Acts of the II Nieborow Pottery Workshop*, Nieborow, 18-20 December 1993, Research Centre For Mediterranean Archaeology Polish Academy of Sciences, Warsaw, 1995 (135-162), 151, Pl. 1, No 4

²⁰⁰ Hayes, "Sigillata Orientali", 84

²⁰¹ Hayes, "Cypriot Sigillata", 68, Form 7A; Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XIX, No 15

²⁰² Christensen-Johansen, 192, Fig. 72-73, No 7

²⁰³ Daszewski, 35, Pl. 3, No 2, 4

²⁰⁴ Hayes, "Sigillata Orientali", 84

²⁰⁵ Williams, Fig. 21, No 251

geçiş oldukça yumuşaktır. Halka kaideye sahiptir. Yaygın olmayan bir formdur. Soli'de²⁰⁶ benzer örnekleri görülür.

Bu forma ait 1 adet ağız kenarı-gövde parçası teze alınmıştır. Astar iç kısmında daha mattır. P 23B tipindeki 21 numaralı örneğin tarihi MS 1. yüzyıl.

Hayes Form P 28 (Kat. No 22-25): P 28 kâse formunda dik ağız kenarı dışa doğru kalınlaştırılmıştır. Gövde ve ağız kenarı keskin bir profille ayrılır. P 27²⁰⁷ formunun geç bir versiyonudur ve P 27 formuna nazaran daha büyük ve derindir. Tarsus'da²⁰⁸, Paphos²⁰⁹, Berenice²¹⁰ ve Marina El Alamein'de²¹¹ benzerlerine rastlanır. P 28 formuna ait 4 parça kataloğa alınmıştır. 22 numaralı seramik parçası boyutları ve genel itibariyle P 27 formuna benzese de ağız kenarı ve gövdeden kaideye geçiş yaparken gövde üzerinde oluşan dışa taşkın açığı, P 28 formuna daha yakındır. 23 numaralı seramik P 28 formu ile birebir aynıdır. 24 numaralı seramik parçasının, yalnızca kaide ve gövde üzerindeki dönüşü kadar olan bölümü izlenebilmektedir. 25 numaralı seramikte de ağız kenarı eksiktir. Bu parçada seramik üzerindeki çark izleri daha belirgindir. 24 ve 25 numaralı kaide-gövde parçaları ilk bakışta P 27 formuna daha benzerdir ancak P 27'ye nazaran daha büyük, P 28 formuna göre de daha zariftir. P 28 formunun bir varyasyonu da olabilirler. 22 numara, MS 1. yüzyıl ortaları – erken 2. yüzyıla; 23 numara, MS 1. yüzyıl sonu - 2. yüzyıla; 24 ve 25 numaralı parçalar MS 1. yüzyıl ortaları - 2. yüzyıl ilk yarısına tarihlendirilir.

Hayes Form P 29 (Kat. No 26): 26 numara, tabak ya da kâse parçası, kesik ağız kenarına ve içe eğimli gövdeye sahiptir. Bezeme yoktur. Paphos'da²¹² örneği görülür. 12 numaralı seramikle aynı kil ve astara sahiptir. Yaygın görülen bir formdur. MS 2. yüzyıl ve sonrasına tarihlendirilebilir.

²⁰⁶ Hayes, "Cypriot Sigillata", 68, Form 5; Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XX, No 1

²⁰⁷ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XX, No 5. Hayes, P 27'nin Batı sigillatlarından esinlenilerek yapılmış olduğunu belirtir.

²⁰⁸ F. Jones, 250, Fig. 195, No 526

²⁰⁹ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XX, No 6, 7; Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, Fig. XIX, No 28; John W. Hayes, *Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the 'Saranda Kolones' Castle Site at Paphos, The Annual of the British School at Athens*, Vol. 98, British School at Athens, 2003, 447-516, 459, Fig. 6, No 53; 461, Fig. 7, No 67

²¹⁰ Kenrick, 266, Fig. 49, No 382

²¹¹ Daszewski, 35, Pl. 3, No 1

²¹² Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XX, No 8

Hayes Form P 30 (Kat. No 27): DSD'nin genellikle çok yaygın olmayan bir formu olan Form P 30, DSD'nin geç örneklerindedir. Paphos²¹³ ve Marina El Alamein'de²¹⁴ benzerleri görülür. Yivle kademelendirilmiş ağız kenarı, dışa doğru kalınlaştırılmıştır. Gövde üzerinde genellikle rulet bezeme yer alır. 27 numaralı ağız kenarı-gövde parçası P 30'un bezemesiz bir örneğidir. Benzerlerinden²¹⁵ hareketle MS 2. yüzyıl ilk yarısı ve sonrasına tarihlendirilebilir.

Hayes Form P 40 (Kat. No 28-34): P 40 krater formu, ağız kenarı dışa doğru uzatılmış içbükey bir boyna, oval bir gövdeye ve halka kaideye sahiptir. Gövdesi üzerinde genellikle iki sıra rulet bezeme yer alır. P 40 krater formu küçük farklarla birbirinden ayrılacak şekilde, iki tipte üretilmiştir. İlkinde ağız kenarı içe doğru çekiktir ve köşegen dudak dışta kalınlaştırılmıştır. İkincisinde ise ağız kenarı dışa doğru uzatılmıştır ve kap derinliği artmıştır. Özellikle MS 2. yüzyıl ilk yarısında çok yaygın bir form olsa da MS 100 veya daha erken bir zamandan beri varlığı bilinmektedir²¹⁶. P11 formu gibi P40 da DSD'nin Doğu Akdeniz'deki en popüler formlarındandır. Anemurium²¹⁷, Tarsus²¹⁸, Paphos²¹⁹, Alexandria/İskenderiye (Mısır)²²⁰, Berenice²²¹ ve Marina El Alamein'de²²² örneğine rastlanır. P 40 formu Kadıpaşa sigillataları arasında en fazla örneği bulunan örneklerden biridir. Bu forma ait 6 örnek kataloğa alınmıştır. 28, 29, 30, 31, 32, 33 ve 34 numaralı ağız kenarı gövde parçalarından 28, 30 ve 33 numaralı örnekler bezemesizdir. Diğerlerinde ise genellikle gövde üzerinde iki sıra rulet bezeme veya yiv sırası yer alır. Bu parçaların tarihi ise MS 2. yüzyıl.

²¹³ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XX, No 9; Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, Fig. XIX, No 30.1-5

²¹⁴ Daszewski, 33, Pl. 1, No 6

²¹⁵ Henryk Meyza, "Cypriot Sigillata and Cypriot Red Slip Ware: Problems of Origin and Continuity" (Ed. H. Meyza-J. Mlynarczyk), *Hellenistic and Roman Pottery in the Eastern Mediterranean Advances in Scientific Studies, Acts of the II Nieborow Pottery Workshop*, Nieborow, 18-20 December 1993, Research Centre For Mediterranean Archaeology Polish Academy of Sciences, Warsaw, 1995, 179-202, 196, Pl. 11, No 9; Oransay 2012, Kat. No. 73, Çiz. 3

²¹⁶ Hayes, "Sigillata Orientali", 88

²¹⁷ Williams, Fig. 2, No 29; Fig. 3, No 30-34

²¹⁸ F. Jones, 272, Fig. 203, No 773

²¹⁹ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XXI, No 4, 5; Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, Fig. XIX, No 40; Andrea H. Rowe, *Reconsidering Late Roman Cyprus: Using New Material From Nea Paphos to Review Current Artefact Typologies*, Department of Classical Archaeology University of Sydney, 2004, 28, Fig. 23, No 1-2; 31, Fig. 31, No 1-7

²²⁰ Henryk Meyza-Monika Wiech, "Cypriot Sigillata" from Kom el-Dikka Excavations in Alexandria Found Before 1986, Institut Des Cultures Mediterraneennes et Orientales Del'Academie Polonaise Des Sciences, Etudes et Travaux, XXVI, 2013, 470, No 7-8; 471, No 6

²²¹ Kenrick, 266, Fig. 49, No 385

²²² Daszewski, 36, Pl. 4, No 1-4; 38, Pl. 6, No 1-2

Hayes Form P 41 (Kat. No 35-36): P 40 formuna benzer ancak ondan daha geç bir krater formudur. Ağız kenarı içeri çekik ve dudak dışta tamamen katlanmış durumdadır. Boyundan gövdeye geçiş P 40 da olduğu gibi gövdede dışa taşkın bir görüntü sağlar. Paphos²²³ ve Marina El Alamein'de²²⁴ benzerleri görülür. P 41 formuna ait iki ağız kenarı parçası kataloga dâhil edilmiştir. 35 numaralı örnek, P 40 ve P 41 formu arasında bir geçiş dönemi örneğidir. Ağız kenarı P 40 formundaki ağızlara benzer. 36 numaralı örnek 28'den daha geçtir. Tarihleri MS 2. yüzyıl ortaları.

Hayes Form P 47 veya P 54 (Kat. No 37-38): P 47süzgeçli testi/sürahi örneği DSD'nin az bilinen formlarındandır. Yukarı çekik ağızdan sonra boyunda genellikle dört-beş delikten oluşan bir süzgeç yer alır. Dışa eğimli gövde sert bir açıyla içe dönerek kaideye geçiş yapar. Ağız kenarının altından gövdeye bir kulp uzanır. P 47 formu Paphos'da²²⁵ da görülür. 37 numaralı ağız kenarı-gövde parçası ile 38 numaralı boyun parçası P 47'ye ya da P 54²²⁶ formuna ait parçalar olmalı. 37 numaralı seramikte kulp başlangıcını da görmek mümkün. Tarihi, MS 1. yüzyıl - erken 2. yüzyıl.

Hayes Form X 58 (Kat. No 39-40): Ağza doğru daralan silindirik bir gövdeye ve alçak ayaklara sahip sürahi formunun ağız kenarı yukarı çekiktir ve dudağı dışta kalınlaştırılmıştır. Ağız kenarından gövdeye bağlanan bir kulp yer alır. X 58²²⁷ formuna ait iki örnek mevcuttur. 39 numaralı seramik, 40 numaralı örneğe göre daha küçüktür. İçte, belirgin çark izleri; dışta, tabanda defo veya tahribat görülür. Kaide altında bir halka yer alır. Tarihleri MS 1. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl.

Hayes Form X 59 (Kat. No 41): Ağız kenarı ve kulpu eksik olan sürahi formunda boyun düz, boyundan gövdeye geçiş kavisli, karın oldukça şişkindir. Halka ayaklara sahiptir. Kulp gövdeden ağız kenarına uzanıyor olmalı. İlk bakışta DSD'nin X 51²²⁸ formuna benzese de ondan daha kaba bir formdur. DSD'nin geç serisine aittir. Tarihi ise MS 2. yüzyıl.

²²³ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XXI, No 6; Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, Fig. XIX, No 41.1-2

²²⁴ Daszewski, 36, Pl. 4, No 5

²²⁵ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XXI, No 8

²²⁶ Daszewski, 37, Pl. 5, No 6

²²⁷ Hayes, "Cypriot Sigillata", 74, Form 21; Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XXII, No 4

²²⁸ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XXII, No 1

Kat. No 42: Geniş karınlı sürahi formuna ait ağız kenarı-boyun parçası. Dışa çekik ağız kenarı, dışta köşeli bir açığı oluşturur. Boyundan omza geçiş bölümü kavimsli. Ağız kenarına eklenmiş kulp, yukarı çıktıktan sonra sert bir dönüş yaparak aşağı iniyor olmalı. Cidar boyunda incedir. Kıbrıs testilerinden²²⁹ yola çıkarak MS 1. yüzyıla tarihlendirilebilir.

Kat. No 43: DSD sürahilerinin bir sınıfını temsil eder. DSD-Geç Roma D arası geçiş dönemine ait bir form²³⁰ olmalı. Dışa doğru uzatılmış ağız kenarı orta kısımda içe doğru bastırılarak belirgin bir akıtac oluşmasını sağlanmıştır. Boyun, gövdeye doğru genişliyor. Boyundan gövdeye geçiş sert açığı yapar. Kulp, ağız kenarının hemen altına eklenmiş. Benzerinden²³¹ yola çıkarak MS 3. yüzyıl - 4. yüzyıl 3. çeyreğine tarihlendirilir.

Kat. No 44: Dışa eğimli-dik ağız kenarına sahip sürahi/testi formunda boyundan omza geçiş serttir. Ağız kenarı ortadan sıkılarak yonca ağızlı bir sürahi formu oluşturulmuş. DSD seramikleri içerisinde tam bir benzeri olmasa da hamur ve astar DSD olduğunu gösterir. Muhtemelen geçiş dönemine ait bir testi. Tarihi ise MS 3. yüzyıl - 4. yüzyıl 3. çeyreği

3.3. GEÇ ROMA D/LRD

Akdeniz dünyasında 700 yıllık bir zaman diliminde üretilen Kırmızı Astarlı Kaplar/Red Slip Ware servis kapları, yiyecek ve içki kapları olarak kullanım görmüştür. Sigillatalardan sonra, onların ardılı ve daha az kaliteli bir versiyonu olarak piyasaya sürülmüştür.

Geç Roma A ve B (Afrika Kırmızı Astarlı Seramik, LRA-B), Geç Roma C (Foça Kırmızı Astarlı Seramik, LRC), Geç Roma D (Kıbrıs Kırmızı Astarlı Seramik, LRD)²³² ve Sagalassos Kırmızı Astarlı seramikleri (SRSW) Geç Roma Dönemi'nin kırmızı astarlı masa kapları olarak kullanılmıştır. Kadıpaşa Mahallesi kurtarma kazılarında ele

²²⁹ Daszewski, 437, Lev 5, No 2

²³⁰ Williams, 38

²³¹ Williams, Fig. 17, No 216

²³² Waage, "Excavations in the Athenian Agora. The Roman and Byzantine Pottery 1", 304; Atik, 158-169

geçen Geç Roma Seramikleri arasında değerlendirilecek ilk grup Geç Roma D seramikleridir.

Geç Roma D seramiği, bir diğer adıyla Kıbrıs Kırmızı Astarlıları Hayes tarafından geniş çaplı bir tasnifleme yapılarak bilim dünyasına sunulmuştur²³³. Kıbrıs Kırmızı Astarlıları'nın üretim yeri olarak Kıbrıs önerilmektedir²³⁴. Geç Roma C seramiği kadar yoğun olmasa da Doğu Akdeniz'de MS 4. yüzyıl sonundan 7. yüzyıl sonuna kadar üretilmiştir²³⁵. Özellikle 6.-7.yüzyıllar en yoğun görüldükleri dönemdir²³⁶. Geç antik dönemde Akdeniz'de görülen en yaygın ince mal tiplerindendir²³⁷. Geç Roma D, ince tanecikli hamuru, kaba imlatı ve düzensiz rulet bezemesiyle Kıbrıs Sigillataları'na benzer²³⁸. Kıbrıs Sigillataları'yla olan benzerliğinden ötürü onların ardılı olduğunu ileri sürenler de olmuştur²³⁹.

Geç Roma D ince tanecikli hamura sahiptir ve en belirgin katkı maddesi iri kireç tanecikleridir. Kötü piştiklerinde bile düz kırık verirler. Kil genellikle sarımsı portakal, turuncu, kahverengi, kırmızı, bordo, pembemsi kırmızı ve kestane renklerindedir. Ağız kenarları pişirme yönteminden ötürü siyahımsı ya da kremi beyaz renktedir. Astar renginde turuncu ile kiremit renginin tüm tonlarını görür. Hamur renginden bir ton koyu olan astar, ince bir tabaka halinde tüm yüzeyi kaplar; ancak bu durum, bazı büyük formlarda (leğen/tekne) ve kapalı formlarda geçerli değildir. Astar iyi pişmiş örneklerde metalik, kötü pişmiş örneklerde mat bir görüntü verir. Erken örneklerde astar daha kalın ve parlaktır.

Geç Roma D seramikleri basit, çark üretimi formlardır. Genellikle kalın cidarlı ve kaba işçilik gösteren bu seramiklerin iç yüzeyine daha çok özen gösterilmiştir. İç yüzeyde fırça izleri görülürken dış yüzeyde düzensiz çark izleri göze çarpar. Kaide genellikle alçaktır. Düz dipli örnekler iple kesilirken alçak ayaklar dıştan

²³³ Hayes, *Late Roman Pottery*, 371-386

²³⁴ Waage'nin sınıflandırmasından sonra üretim yeri arkeologlar arasında tartışma konusu olmuştur. Ancak Hayes'in önerisi olan Kıbrıs'ı çoğunluk destekler (Mark Jackson-Michael Zelle-Lutgarde Vandeput-Veli Köse, "Primary Evidence for Late Roman D Ware Production in Southern Asia Minor: a challenge to Cypriot Red Slip Ware" *Anatolian Studies* 62, 2012, 89-114, 90).

²³⁵ Armstrong, erken 9. yüzyıla kadar üretilmiş olacağını ileri sürer (Jackson vd., 90)

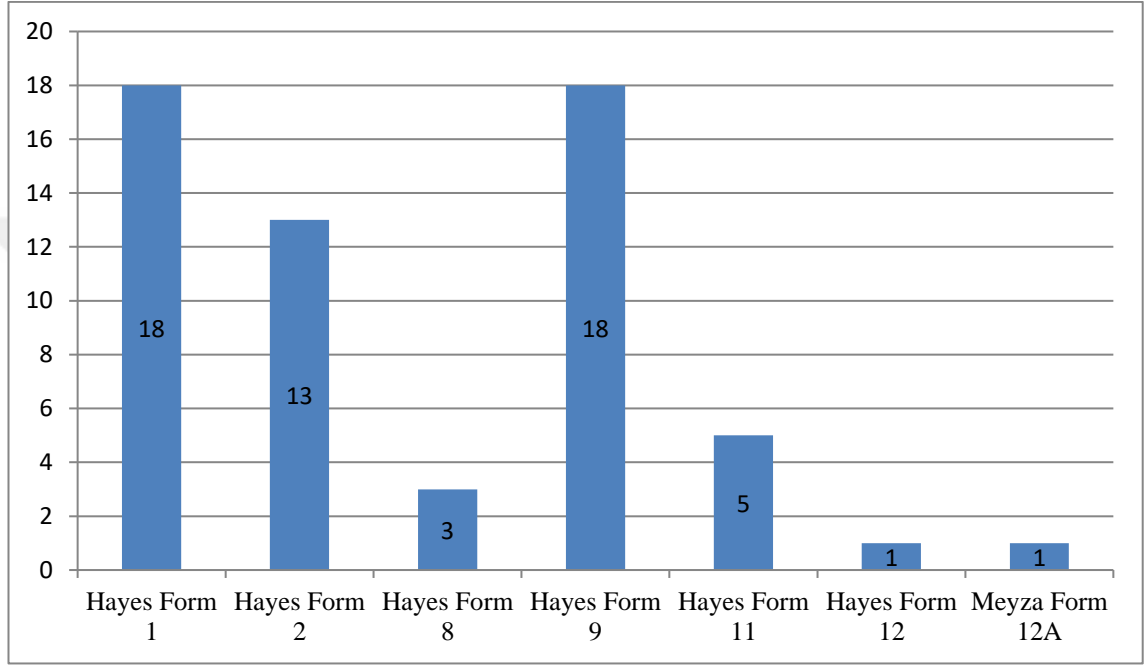
²³⁶ Williams, 27-28

²³⁷ Jackson vd., 89

²³⁸ Mehmet Tekocak, Kelenderis Aşağı Şehir Sondajında Bulunan Kıbrıs Kırmızı Astarlı (Geç Roma D) Kapları, *İDOL, Arkeologlar Derneği Dergisi*, 9-33, 2007, 18-27,18

²³⁹ Kıbrıs Kırmızı Astarlılarının Kıbrıs Sigillatalarıyla ilişkisi için bkz. Henryk Meyza, *Nea Paphos V, Cypriot Red Slip Ware, Studies On a Late Roman Levantine Fine Ware*, 17-21

çukurlaştırılarak üretilmişlerdir. Form repertuarı sınırlı olup ²⁴⁰ erken dönem örneklerinde alçak ayaklı tabaklar, daha sonraki dönemde ise düz dipli kâseler yaygındır. Küçük çanaklar az sayıdadır. Süsleme unsurları; bir veya daha fazla dar bantlar şeklinde kabın yüzeyine kabaca işlenmiş rulet bezemeler, dudakta sıklıkla rastlanan yiv bezemesi, birkaç örnekte görülebilen yivli/yivsiz damga bezemeler ve bazı örneklerde görülen dalga motifleridir²⁴¹.

Grafik 3. LRD Form Tiplerinin Dağılımı

Kadıpaşa Mahallesi'nin Geç Roma Dönemi'nde astarlı örneklerde en yoğun buluntu grubunu 59 örnekle LRD seramikleri oluşturur. Tabak formlarından olan Form 1 ve Form 9 çoğunlukta. Sarımsı kırmızı veya pembemsi kırmızı hamur üzerine, turuncumsu kırmızı veya kahverengimsi kırmızı astar uygulanmış. Katkı maddesi olarak orta ve iri kireç tanecikleri göze çarpar.

Hayes Form 1 (Kat. No 45-48): Bu tabak formunda yukarı çekik ağız kenarı, dışta hafif kalınlaştırılmıştır. Gövdeden kaideye geçiş serttir. Alçak ve köşeli bir kaidesi

²⁴⁰ Hayes LRD için 12 form belirlemiştir (Hayes, *Late Roman Pottery*, 371-386).

²⁴¹ Dalga motifleri özellikle geç dönemde, ağız kenarı üzerinde görülür. Bu süsleme zamanla Kıbrıs Kırmızı Astarlılarının karakteristik özelliği haline gelmiştir (Işık Adak Adıbelli, *Tarsus Geç Roma Seramiği*, [Yayınlanmamış Doktora Tezi], Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2006, 127).

vardır. Çok yaygın olmayan bir formdur. Anemurium²⁴², Kelenderis²⁴³, Elaiussa Sebaste²⁴⁴, Abu Mena (Mısır)²⁴⁵, Hama²⁴⁶ ve Saloniki'de (Yunanistan)²⁴⁷ benzerleri görülür. Form 1'e ait 1 kenar-gövde parçası ile 3 kaide örneği kataloga alınmıştır. 45 numarada kil ve astar, 53 numaralı parçanın kil ve astarına çok benzer. Üzerinde dikey ve yatay çizgilerden oluşan bezeme görülür. Perge örneklerinde ise *Well Form* veya Form 6 taklitleriyle²⁴⁸ de benzerlik gösterir. Ancak 45 numaranın birebir benzeri Form 1 varyasyonları içerisinde mevcuttur²⁴⁹. 46 ve 47 numaralı parçalar Form1-4'e, 48 numaralı örnek Form1-1'e ait kaide örneğidir. 47 numaraları seramikte tabanda yivle oluşturulmuş bir halka yer alır. 46 numaralı örnek, 47 numaralı örneğe nazaran daha ince astarlı olup, daha kalın cidarlıdır. Form 1 örneklerinin tarihi, MS 4. yüzyıl 2. yarısı - 5. yüzyıl 3. çeyreği.

Hayes Form 2 (Kat. No 49): Genellikle 2 veya 3 yivle dilimlere ayrılmış ve dışa doğru kalınlaştırılmış bir ağız kenarına; sert veya yumuşak bir geçişle alçak kaideye bağlanan bir gövdeye sahip tabak formudur. Üzerinde genellikle gövdeye yayılan rulet bezeme yer alır. Bu form, LRA Form 84'ün kopya edilmiş bir halidir²⁵⁰. Tarih olarak da Form 84'ün paralelidir. Geç Roma D'nin oldukça yaygın bir formudur ancak Kadıpaşa örneklerinde sayıca azdır. Anemurium²⁵¹, Kelenderis²⁵², Elaiussa Sebaste²⁵³, Xantos (Antalya)²⁵⁴, Abu Mena²⁵⁵, Hama²⁵⁶ ve Yunanistan'daki Hierapetra ile Atina Agorası'nda²⁵⁷ bu forma ait örnekler mevcuttur. Form 2'ye ait 1 ağız kenarı-gövde

²⁴² Williams, Fig. 10, No 152-153; Fig. 11, No 154, 156-157

²⁴³ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Lev. 15-17, No 94-115

²⁴⁴ H. Asena Kızılarlıanoğlu, "Dağlık Kilikia Liman ve Ticaret Kenti Elaiussa Geç Roma Kırmızı Astarlı D Grubuna Ait Servis Kapları", 455-478, *Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması II, Anadolu Akdenizi Sempozyumu*, Sempozyum Bildirileri, 4-7 Kasım 2015, (Ed. T. Kâhya-A. Özdebay-N. Ö. Tünen-M. Wilson), Antalya, Koç Üniversitesi Suna – İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi AKMED, 2018, 475, Res. 3-6

²⁴⁵ Hayes, *Late Roman Pottery*, 374, Fig. 80, Form 1, No 1, 4

²⁴⁶ Lund, 158, Pl. 8, No 93

²⁴⁷ Hayes, *Late Roman Pottery*, 374, Fig. 80, Form 1, No 2

²⁴⁸ Nalân Fırat, *Perge Konut Alanı Keramiği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1999, Lev. 27, No 225; Lev. 96, No 416

²⁴⁹ Meyza, "Cypriot Sigillata and Cypriot Red Slip Ware: Problems of Origin and Continuity", 191, Pl. 6, No 2

²⁵⁰ Hayes, *Late Roman Pottery*, 373,379

²⁵¹ Williams, Fig. 11, No 158-164

²⁵² Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Lev. 19-20, No 120-130

²⁵³ Kızılarlıanoğlu, 475, Res. 7-9; 476, Res 10-12

²⁵⁴ Hayes, *Late Roman Pottery*, 374, Fig. 80, Form 2, No 13

²⁵⁵ Hayes, *Late Roman Pottery*, 374, Fig. 80, Form 2, No 1, 9

²⁵⁶ Lund, 158, Pl. 8, No 94-95; 159, Pl. 9, No 96-100

²⁵⁷ Hayes, *Late Roman Pottery*, 374, Fig. 80, Form 2, No 2, 14

parçası kataloğa dâhil edilmiştir. 49 numaralı örnekte ağız kenarı üç yiv ile süslenmiştir ve gövde rulet bezemeyle tamamen doldurulmuştur. Tarihi MS 5. yüzyıl 3. çeyreği - 6. yüzyıl.

Hayes Form 8 (Kat. No 50-51): Bu tabak/çanak formunda gövde dışa eğimlidir ve ağız kenarı dışa doğru uzatılmıştır. Ağız tablası üzerindeki yivin forma göre derinleştiği ya da dudanın dışa doğru daha çok uzatılarak kıvrım oluşturulduğu tipleri vardır. Xanthos²⁵⁸, Cyrenaica²⁵⁹, Paphos²⁶⁰ ve Perge'de²⁶¹ Form 8 örnekleri görülür. 51 numaralı örnekte, ağız kenarı dışa doğru uzatılmıştır ve ağız tablası üzerinde derin bir yiv yer alır. Birbirine paralel derin yivlerin oluşturduğu çizgiler, gövdeyi baştan sona kaplar. Astar oldukça incedir. Form 8'in iki farklı varyasyonu olan 50 ve 51 numaralı seramikler MS 6. yüzyıl - 7. yüzyıl arasına tarihlendirilir.

Hayes Form 9 (Kat. No 52-58): Form 9 tabak formunun A, B ve C olmak üzere üç tipi vardır. Form 9A, yukarı çekik bir ağza, dışta kalınlaştırılmış ve hafif aşağı sarkan bir dudağı sahiptir. Hafif içe oyularak kaide oluşturulmuştur. Üzerinde genellikle birbirine paralel kısa dik çizgilerden oluşan bezeme yer alır. Anemurium²⁶², Kelenderis²⁶³ ve Xantos'da²⁶⁴ Form 9A'ya ait örnekler görülür. 52 numarada ağız kenarı dışta kalınlaştırılmıştır. Gövde dış yüzeyinde ince, iç yüzeyinde derin çark izleri görülür. 53 numara, dışa eğimli bir gövdeye ve dışa çekik ağız kenarına sahiptir. 45 numaralı seramikle aynı kil ve astar özelliğine sahip. 54 numarada ağız kenarı dışta katlanmış durumdadır. Cidar kalındır ve gövdede derin bir yiv yer alır. Form 9B ağız kenarı, iç kısımda iç bükey bir kıvrım oluşturur, dudak daha çok sarkmıştır ve dip kaideyle aynı hizaya getirilmiştir. Anemurium²⁶⁵, Kelenderis²⁶⁶, Apollonia (Cyrenaica/Libya)²⁶⁷, Chios (Yunanistan)²⁶⁸ ve Salamis'de (Kıbrıs)²⁶⁹ Form 9'un B tipine ait örnekler görülür. 55-57 numaralı seramikler Form 9B örnekleridir. Form

²⁵⁸ Hayes, *Late Roman Pottery*, 374, Fig. 81, Form 8, No 1

²⁵⁹ Hayes, *Late Roman Pottery*, 374, Fig. 81, Form 8, No 2

²⁶⁰ Rowe, 32, Fig. 27, No 35; 40, Fig. 35, No 3

²⁶¹ Form 8'in taklitleri olduğu belirtilmiştir. Fırat, Lev. 71-83, No 288-347

²⁶² Williams, Fig. 12, No 166-169

²⁶³ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Lev. 22-23, No 136-143

²⁶⁴ Hayes, *Late Roman Pottery*, 378, Fig. 81, Form 9, No 1

²⁶⁵ Williams, Fig. 12, No 170-173

²⁶⁶ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Lev. 23-24, No 144-154

²⁶⁷ Hayes, *Late Roman Pottery*, 378, Fig. 81, Form 9, No 5

²⁶⁸ Hayes, *Late Roman Pottery*, 378, Fig. 81, Form 9, No 9; 380, Fig. 82, Form 9, No 10-11

²⁶⁹ Hayes, *Late Roman Pottery*, 380, Fig. 82, Form 9, No 12

9C, 9B ile genel olarak aynıdır ancak ağız kenarında yer alan iki sıra yiv 9C'yi 9B'den ayırır. 9C örneği olan 58 numaralı ağız kenarı parçasında, gövde üzerinde damla formunda rulet bezeme yer alır. Astar oldukça ince ve mat olup ağız kenarında açık renktedir. Anemurium²⁷⁰, Kelenderis²⁷¹, Xantos²⁷², Paphos²⁷³ ve Parion'da²⁷⁴ Form 9C örnekleri vardır. Geç Roma D'nin yaygın formu Form 9, Elaiussa Sebaste'de²⁷⁵ de görülür. 52-54 numaralı seramikler MS 6. yüzyıl ortaları – erken 7. yüzyıl'a, 55-58 numaralı seramikler MS 6. yüzyıl son çeyreği - 7. yüzyıl sonuna tarihlendirilir.

Hayes Form 11 (Kat. No 59-60): Düz dipli, dışa doğru açılan bir gövde, dışta çok az kalınlaştırılmış bir ağız kenarı ve ağız kenarının hemen altında yatay iki tutamak vardır. Çok yaygın bir leğen formudur. Kıbrıs'da²⁷⁶ ve Parion'da²⁷⁷ örnekleri görülür. 59 numaralı ağız kenarı parçası ve 60 numaralı ağız kenarı-kulp parçası, Form 11 olarak değerlendirilen iki örnektir. MS 6. yüzyıl ortaları - 7. yüzyıl 3. çeyreği arasına tarihlendirilir.

Hayes Form 12 (Kat. No 61): Bu kavanoz formunun dik-yuvarlatılmış bir ağız kenarı, iç bükey bir boynu, geniş bir karnı ve hafifçe içe oyularak yapılmış bir kaidesi vardır. Ağız kenarının hemen altından gövdeye iki kulp uzanır. Nadir görülen formun Kıbrıs'da²⁷⁸ örnekleri vardır. 61 numaralı ağız kenarı-gövde parçası Form 12 örneğidir. Tarihi ise MS 7. yüzyıl ortaları.

Meyza Form 12A (Kat. No: 62): 12A kavanoz formunda, dik ağız kenarı gövdeye geçiş yaparken bir 's' çizer. Gövde üzerinde kazımayla yapıldığı düşünülen

²⁷⁰ Williams, Fig. 12, No 174; Fig. 13, No 175-178

²⁷¹ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, Lev. 25, No 155-156

²⁷² Hayes, *Late Roman Pottery*, 380, Fig. 82, Form 9, No 13

²⁷³ Rowe, 50, Fig. 45, No 5

²⁷⁴ H. Ertuğ Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2012, 724, Lev. 170, No 414-416

²⁷⁵ Kızılarşanoğlu, "Dağlık Kilikia Liman ve Ticaret Kenti Elaiussa Geç Roma Kırmızı Astarlı D Grubuna Ait Servis Kapları", 476, Res. 15; 477, Res. 16-19

²⁷⁶ Hayes, *Late Roman Pottery*, 384, Fig. 83, Form 11, No 1-2; Rowe, 52, Fig. 47, No 11; 52, Fig. 47, No11

²⁷⁷ Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 725, Lev. 171, No 417-421; H. Ertuğ Ergürer, "Seramikler", (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, Ege Yayınları, İstanbul, 2013, 137-151, 147, Form 11, Res. 196; H. Ertuğ Ergürer, "Parion Agora ve Dükkanlarında Ele Geçen Sigillatılar ve Kırmızı Astarlı Seramikler", (Ed. C. Başaran-V. Keleş), *Parion Kazıları 10. Yıl Armağanı*, Bilgi Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 2015, 49-86, 86, Form 56, Res. 9

²⁷⁸ Hayes, *Late Roman Pottery*, 384, Fig. 83, Form 12, No 1; Rowe, 52, Fig. 47, No 12A

birbirine zıt yönlerde bakan oluk şeklinde bezeme yer alır. Sagalassos'ta da benzerleri görülür²⁷⁹. Geç Roma D grubundan olan 62 numaralı seramik, Meyza'nın isimlendirdiği 12A²⁸⁰ kavanoz formuna aittir. MS 4. yüzyıl sonu – erken 7. yüzyıla tarihlendirilir.

3.4. SAGALASSOS KIRMIZI ASTARLI SERAMİKLERİ/SRSW

Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramikleri/SRSW²⁸¹ 1987 yüzey araştırmaları sırasında keşfedilmiş²⁸² bir form olup Doğu Sigillatları veya Geç Roma Kırmızı Astarlıları grubuna dâhil edilebilecek yeni bir seramik grubudur²⁸³. Delphi, Kudüs'de Binyanei Ha'uma, Ürdün'de Gerasa (Jerash) ve Güneybatı Anadolu kıyılarında; Balboura, Kibyra, Patara, Perge, Xantos, Araxa, Pednelissos üretim merkezi olduğu düşünülen yerlerdir²⁸⁴. Binyanei Ha'uma'daki Sagalassos seramikleri MÖ 1. yüzyıl ortalarından MS 3. yüzyıla kadar olan dönemde üretilmişlerdir. Gerasa'da üretim Hellenistik Dönemde başlar ve MS 2.-3. yüzyıla dek devam eder²⁸⁵. Delphi'deki Sagalassos seramiklerinin tarihi MS 4.-7. yüzyılı gösterir. Güneybatı Anadolu kıyılarında; Balboura'da Orta Hellenistik ve Geç Roma; Kibyra'da Geç Hellenistik-Erken Bizans; Araxa'da Roma İmparatorluk Dönemi; Patara'da, Xantos'da ve Pednelissos'da Geç Roma-Erken Bizans dönemlerine ait Sagalassos seramikleri mevcuttur²⁸⁶.

Yiyecek ve içecek servisinin yapıldığı kâse, tabak, bardak, saklama kabı, kavanoz, kandil gibi formlar Sagalassos Kırmızı Astarlı seramiklerin form repertuarını oluşturur. Seramiklerin her tipi için bir numara ve her seramik çeşidi için bir harf (Fincanlar için A, kâseler için B, çanaklar için C, tabaklar için D) kullanılmıştır. Bir tipin her yeni çeşidi için 1 sayı artarak 10'a kadar ilerleyen alt türler belirlenmiştir.

²⁷⁹ Poblome, Fig. 46, Tip 1B260, 384

²⁸⁰ Meyza, "Cypriot Sigillata and Cypriot Red Slip Ware: Problems of Origin and Continuity", 194, Lev. 9, No 9; Henryk Meyza, *Nea Paphos V, Cypriot Red Slip Ware, Studies On a Late Roman Levantine Fine Ware*, Warsaw, 2007, Pl. 13, H12A

²⁸¹ Rinse Willet-Jeroen Poblome, "The Scale of Sagalassos Red Slip Ware Production Output of Roman Imperial Tableware", *ADALYA XVIII*, 2015, 133-157

²⁸² Poblome, 25

²⁸³ Jeroen Poblome, "Sagalassos Red Slip Ware: Typology and Chronology", *Studies in Eastern Mediterranean Archeology II*, Brepols, 1999, 25

²⁸⁴ Willet-Poblome, 144-145

²⁸⁵ Geç seri erken 7. yüzyıla dek varlığını devam ettirir (Willet-Poblome, 145)

²⁸⁶ Willet-Poblome, 145

Sagalassos seramiklerinin ticareti Anadolu'da yoğun olarak yapılmıştır. Kap formları incelendiğinde Mısır'la ilginç bir bağlantısı olduğu görülür²⁸⁷. Bu lüks masa kaplarının hepsi astarlıdır. Renkleri genellikle 2.5 YR 5/6 Kırmızı tonundadır, ancak daha büyük kaplarda ağız kenarı 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı renkte de olabilir. Kap orta sertliktedir ve kolay çizilmez.

SRSW grubuna ait 6 adet form Kadıpaşa örneklerinde mevcuttur. Hamur ince kaltılı olup genellikle sarımsı kırmızı renkte, astar ise turuncumsu kırmızı tondadır.

Poblome 1B190 (Kat. No 63): Sagalassos'un erken örneklerinden biri olan tabak formu, ince katkılı ve ince cidarlıdır. Alçak kaideye yumuşak bir geçiş yapan gövde üzerinde, zıt yönlerde bakan yaprak formu bezeme yer alır. Tüm yüzeye uygulanan astarın tonu kabın her yerinde aynı tonda değildir. İç kısımda pul pul dökülmeler görülür. MS 1. yüzyıl ilk yarısında oluşmaya başlayan form, MS 3. yüzyıl ve 4. yüzyıl ilk yarısında oldukça popüler hale gelmiştir. Form yönünden 1B190'e²⁸⁸, bezeme yönünden 1B190'in bir alt türü olan 1B191²⁸⁹'e çok benzer. Varyant 1B191, MS 1. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl 2. yarısında oluşmuş ve 3. yüzyıl 'da çok popüler olmuştur. Form 27 için MS 1. yüzyıl sonu - MS 2. yüzyıl 2. yarısı tarihi uygundur.

Poblome 1C170 (Kat. No 64): Bu krater formunda; tüm yüzey (ağız kenarı hariç), her yerde aynı tonda olacak şekilde astarlanmıştır. Astarın kalın ve parlak bir görüntüsü vardır. Kabın dış kısmında çark izleri, içte küçük bir kireç boşluğu görülmektedir. Formun tabanında, iç ve dış yüzeyde ince bir çizgiyle halka şekli oluşturulmuş. Poblome Tip 1C170 ile onun bir varyasyonu olan 1C171²⁹⁰ ile benzer. 1C170 MS 3. yüzyılda özellikle 4. yüzyıl ilk yarısında popülerdir. 1C171 ise MS 2. yüzyılda ortaya çıkmıştır. Yaygın olmasa da MS 4. yüzyıl ilk yarısında da görülür. Tarihi MS 2. yüzyıl - 3. yüzyıl ilk yarısı.

Poblome 1B163 (Kat. No 65): Bu küçük tabak formunda ağız kenarı dışa doğru uzatılmış ve uç kısmında yukarı kavilendirilmiş. Dışa eğik formun kaide ve dip kısmı aynı düzleme oturtulmuş. Ağız kenarına bitişik tutamağın çok az bir kısmı görülüyor.

²⁸⁷ Poblome, 25

²⁸⁸ Poblome, 369, Fig. 32, No 5

²⁸⁹ Poblome, 370-371, Fig. 33, No 2, 9,

²⁹⁰ Poblome, 406, Fig. 63, Tip 1C170, No 8-9

Astar iç ve dış kısımda ince ve mat. Sagalassos Tip 1B163 'le ²⁹¹ aynı formdur ancak 65 numaralı Kadıpaşa örneğinde cidar dipte daha incedir. Sagalassos 1B163, MS 1. yüzyıldan daha erken zamanda ortaya çıkmıştır ve MS 1. yüzyıl 2. yarısından 3. yüzyıl'a kadar popülerdir²⁹². Tarihi MS 2. yüzyıl – geç 3. yüzyıl.

Kat. No 66: Bu kâse formu dik ağız kenarı ve dışa eğimli gövdeye sahip. Gövdede rulet bezeme görülür. Astar ince ve kabın her yerinde aynı tondadır. Seramik üzerinde fırça izleri görülür. Formun benzerini Perge'de²⁹³ görmek mümkündür. Tarihi MS 2. yüzyıl – geç 3. yüzyıl.

Kat. No 67: 67 numaralı tutamağın 'tam' benzeri Sagalassos Kırmızı Astarlıları arasında yer almasa da, yakın benzerleri mevcuttur²⁹⁴.

Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramiklerin bir kısmı yaygın olarak görülen tutamaklardan farklıdır. Tutamaklar, kabın kenarı ve gövdesine eklenmiştir; üzerinde barbotine tekniğinde yapılmış süsleme yer alır. Tutamaklar negatif kalıplarda ayrı ayrı üretilip kuruduktan sonra astara batırılmıştır. Tutamakların ekleneceği kaba şekil verilip çift daldırmayla astarlandıktan sonra, kabın ağız kenarı ve gövdesine tutamaklar yapıştırılmıştır. Çift daldırma izleri kabın iç ve dış yüzeyinde görülse de tutamaklar üzerinde bu izlere rastlanmamıştır. Tutamakların eklenme şeklini görmek bazı örneklerde oldukça güçtür, çünkü gövde ve kenara iyi yapışması için tutamakların birleşme noktaları pürüzsüz hale getirilmiştir. Tutamakların kalıplama işlemi iyi yapılmamışsa üzerindeki bezeme daha az anlaşılır duruma gelir.

Bezemeli tutamaklar 'saplı tutamaklar' ve 'kenarlı /çıkıntılı tutamaklar' olmak üzere 2 ana gruba ayrılır. Saplı tutamaklar²⁹⁵, 'tekli' tutamaklar halindedir. Sapın üst kısmı her zaman daha geniştir ve üzerinde süsleme yer alır. Genellikle 1B190-1²⁹⁶ gibi kâselere eklenir. Kenarlı/çıkıntılı tutamaklar²⁹⁷, birbirine zıt çiftler halinde kullanılır. 4 grupta incelenir: Küçük-kare kenarlı tutamaklar ²⁹⁸ , Küçük-dikdörtgen kenarlı

²⁹¹ Poblome, 365, Fig. 28, No 2

²⁹² Poblome, 306

²⁹³ Fırat, Lev. 35, No 92

²⁹⁴ Poblome, 433-434, Fig. 84, No 24-28

²⁹⁵ Poblome, 429, Fig.84, No 1-6

²⁹⁶ Poblome, 369-371, Fig 32-34

²⁹⁷ Poblome, 430-434, Fig. 84, No 7-28

²⁹⁸ Poblome, 430-431, Fig. 84, No 7-11

tutamaklar²⁹⁹ , uzun-dikdörtgen kenarlı tutamaklar³⁰⁰ , uzun-yuvarlak kenarlı tutamaklar³⁰¹ .

67 numaralı örnek uzun-yuvarlak kenarlı tutamaklardandır. Ancak bu örnekte kulp iki ucundan kabın kenarına eklenmiştir. Yani tutamağın iki uç noktası arasında yer alan kısımda, tutamakla kap arasında bir boşluk bırakılmıştır. Uzun-yuvarlak kenarlı tutamaklar, genellikle bitkisel motiflerle süslenmiştir ve bu dekorasyon çoğunlukla simetrik düzenlenmiştir³⁰². 67 numaralı örnekte ilk göze çarpan süsleme unsuru bir amforadan çıkarak 2 zıt yöne doğru uzatılmış asmalardır. Asma üzerinde 2’şer salkım üzüm bulunur. Bu motifi üst ve alt kısımda uçları sarmal oluşturan bir bordür sınırlandırır. Üst kısımda (bordürden hemen sonra) 2 kenar arasındaki oyukta, inci-boncuk dizisi yer alır. Astar yönünden 63 numaralı örnekle benzer. Muhtemelen bir tepsi kulpu. MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

Kat. No 68: 68 numaralı tutamak uzun-dikdörtgen kenarlı tutamak örneğidir. Tutamak üzerinde, yivler ve kabarık hatların oluşturduğu üst üste binmiş geometrik motifler ile her iki kenarda yer alan çiçek rozeti görülüyor. Tutamak ile kabın kenarının bir kısmı korunmuş. Muhtemelen kalıplama işlemi iyi yapılmadığı için tutamak üzerindeki süsleme, özensiz ve anlaşılması güç görünüyor. Benzer örnekleri Sagalassos’ta da mevcuttur³⁰³. Tarihi MS 2. yüzyıl – geç 3. yüzyıl.

3.5. AÇIK RENKLİ GEÇ ROMA SERAMİKLERİ /LRLC

Bu seramik grubunu ilk olarak Hayes” Light Colored” olarak isimlendirilmiştir³⁰⁴ . “Late Roman Light Colored Ware” veya kısaltılmış haliyle “LRLC” ismi yaygın olarak kullanılır³⁰⁵. Billur Tekkök bu grubu “West Asia Minor

²⁹⁹ Poblome, 431, Fig. 84, No 12-15

³⁰⁰ Poblome, 432-433, Fig.84, No 16-23

³⁰¹ Poblome, 433-434, Fig. 84, No 24-28

³⁰² Poblome, 180

³⁰³ Poblome, 432-433, Fig. 84, No 16-23

³⁰⁴ John W. Hayes-R. Martin Harrison-Nezih Fıratlı, “Excavations at Saraçhane in Istanbul Fifth Preliminary Report, with a Contribution on A Seventh-Century Pottery Group”, *DOP* 22, 1968, 195-216, 211

³⁰⁵ Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 193-216, Kat. No 422-470, Lev. 173-192; Ergürer, “Seramikler”, 145-146; Ergürer, “Parion Agora ve Dükkânlarında Ele Geçen Sigillatılar ve Kırmızı Astarlı Seramikler”, 69-73, Kat. No 57-63, Res. 9; H. Ertuğ Ergürer, “Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramikler”, (Ed. C. Başaran- H. E. Ergürer), *Parion Roma Tiyatrosu, 2006-2015 Yılı Çalışmaları, Mimarisi ve Buluntuları*, (123-164), İçdaş A.Ş. Yayınları, 2016, 142-146, Kat. No 116-131, Fig. 6

Pale” veya “ Late Roman West Asia Minor” olarak isimlendirmiştir³⁰⁶. Bu gruba ait bir kabın incelendiği en erken çalışma Waagé’e aittir³⁰⁷. Daha tanınır hale gelmesi Hayes’in Saraçhane ve Atina Agorası çalışmalarıyla mümkün olmuştur. Hayes bu kaplar için bir gruplandırma yapmamıştır ancak böyle bir gruplandırma Opait tarafından yapılmıştır³⁰⁸. Hayes, üretim yeri olarak Anadolu'yu özellikle de Knidos’u gösterir³⁰⁹. Ergürer ise Açık Renkli Geç Roma Seramiklerinin en çok Parion’da bulunmasından yola çıkarak üretim yerinin Bergama çevresi, Propontis yerleşimlerinden biri veya Troas bölgesine yakın bir yer olduğuna işaret eder³¹⁰. Anadolu’da; Parion, Priapos, Troia, Troas, Kyzikos, Costantinapolis, Pergamon, Sardes, Smyrna, Aizonai, Anemurium ve Antiochia’da, Anadolu dışında ise; Porphyreon, Corinth, Atina, Saloniki, Antikythera, Thasos, Mithymna, İatrus, , Scythia ve Kırım’da görülür³¹¹.

Çark üretimi olan bu kaplar, bir yandan Foça gibi büyük üretim merkezlerinin formlarını taklit ederken diğer yandan kendi özgün formlarını oluşturmuştur. Rulet ve derin-geniş yivler sevilerek kullanılmış, kazımayla yapılan süsleme ve figürlere yer verilmiştir. Kapların tondo kısmında damga haç motifi, baskı tekniğiyle yapılmış sandalet ve palmiye yaprağı bu kaplarda görülen süslemelerdendir. Kili çok az kireç ve mika içerir. Kil krem, açık kahverengi ve açık pembemsi tonlarda, astar; kahverengi veya soluk kırmızı tonlardadır. Kil renginde birbirine yakın renkler hâkimken; astarda, iki rengin tonları görülmektedir.

LRLC seramiği Kadıpaşa Mahallesi’nde 1 örnekle temsil edilir.

Kat. No 69: Çanak - gövde parçası. Form yönünden LRA Form 5’e³¹² benzer. Ancak kil ve astar ‘Açık Renkli Geç Roma seramiği’ olduğunu gösterir. Gövde dışı eğimlidir. Gövdeden ağız kenarı veya kaideye geçiş keskin bir açı yapar. 59 numaralı seramik örneğinde cidar oldukça kalındır. Açık renkli hamur üzerine turuncu tonlarda

³⁰⁶Sebastian Heath-Billur Tekkök, *Greek, Roman and Byzantine Pottery at Iliion (Troia)*, 2007- 2008 Project Troia, 76- 77.

³⁰⁷Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 193

³⁰⁸Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 194

³⁰⁹Ergürer, “Seramikler”, 145; Ergürer, “Parion Agora ve Dükkânlarında Ele Geçen Sigillatolar ve Kırmızı Astarlı Seramikler”, 69

³¹⁰Ergürer, “Parion Agora ve Dükkânlarında Ele Geçen Sigillatolar ve Kırmızı Astarlı Seramikler”, 70

³¹¹Ergürer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, 195

³¹²Hayes, *Late Roman Pottery*, Fig. 3, Form 5, 28

astar uygulanmıştır. Kil kalitelidir, aynı kil ve astar Parion örneklerinde de görülür³¹³. Tarihi MS 5. yüzyıl 2.yarısı.

3.6. DİĞER SERAMİKLER

Herhangi bir seramik grubuna dâhil edilemeyen seramikler bu başlık altında değerlendirilmiştir. Burada bilinen seramik gruplarına yakınlık gösteren örnekler ve yerel olduğu düşünülen seramiklere yer verilmiştir. Her bir seramik katalog numarası verilerek açıklanmıştır.

70 numaralı leğen parçası dışa eğimli, ince cidarlı gövde ve aşağı bakan bir dudağa sahip. Ağız kenarı iç kısmında kapak oturması için bir yiv görülür. Kalın uygulanmış astar; iç kısımda daha açık, dışta daha mattır. Çandarlı seramiklerinden H1³¹⁴ formu çağdaşı olabilir. Bu sigillata parçası MS 1. yüzyıl 2. yarısı - 3. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

71 numaralı örnek, kil ve astar yönünden 70 numaralı örnekle birebir aynı. Astar iç tarafta daha açık, dışta daha koyu renkte. Çandarlı seramiklerinden A1³¹⁵ formu veya Sagalassos'tan Tip 1C171³¹⁶ bu formun paraleli olmalı. MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl aralığına tarihlendirilebilir.

72 numara, kesik ağız kenarlı kâse parçası. İç taraf dış yüze nazaran daha özenli. Astarın özellikle dış tarafında renk dalgalanmaları görülür. Yerel bir seramik olmalı. Erken Roma Dönemi'ne ait bir seramik olmalı. Tarihi MS 1. yüzyıl-3. yüzyıl.

73 numaralı tabak formunda gövde dışa eğimlidir, kaide alçak ve dudak dışa uzatılmıştır. 73 numaralı örnekte ağız tablası üzerinde yiv de bulunur. Afrika Form 5³¹⁷, form yönünden oldukça benzer. MS 2. yüzyıl – 4. yüzyıla tarihlendirilebilir.

74 numara tek veya çift kulplu bir testiye ait ağız kenarı-kulp parçasıdır. DSD seramiği olabilir. MS 2. yüzyıl sonu - 4. yüzyıl ilk yarısı arasına tarihlendirilebilir.

³¹³ Ergüerer, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, Lev. 191, No 466, 745

³¹⁴ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XVII, No 13; Tav. XVIII, No 1

³¹⁵ Hayes, "Sigillata Orientali", Tav. XVI, No 1

³¹⁶ Poblome, Fig. 64, 406

³¹⁷ Hayes, *Late Roman Pottery*, Fig. 8, Form 25, 50

75 numara bir kâse veya çanak formuna ait bir parça. Dik ağız kenarına sahip formun gövdesinde bir yiv ve yivin hemen aşağısında rulet bezeme yer alır. Cidar incedir. Astar iç tarafta daha belirgindir. Sagalassos örneğine benzer³¹⁸. MS 3-5. yüzyıl arasına tarihlendirmek uygundur.

76 numara muhtemelen geniş karınlı bir sürahiye ait ağız kenarı parçası. Dik ağız kenarı, düz bir şekilde gövdeye iner. Ağız kenarının altında geniş bir yiv yer alır. Cidar incedir. Astar, ince ve mattır. Benzerleri³¹⁹ Geç Roma D’de mevcuttur. Ancak 64 numara, benzerinden daha kısa bir boyna ve daha ince bir cidara sahiptir. MS 3. yüzyıl 2. yarısı - erken 5. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

77 numara bardak veya fincan parçası olmalı. Astar dış yüzeyde tamamen silinmiş. İç taraftaki kil-astar görüntüsü DSD’yi veya Geç Roma D’yi hatırlatır. Yerel bir seramik olabilir. MS 3. yüzyıl - 4. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

78 numara, küçük bir krater örneğidir. Astar tamamen silinmiş olsa da kil yapısı, yüzey dokusu ve detaylı incelendiğinde görülen izler astarlı olduğunu gösterir. Anemurium’da DSA seramikleri arasında benzeri bulunur³²⁰. Berenice’deki bir krater/kâse formu da³²¹ 78 numaralı örnekle benzer. DSD-LRD geçiş dönemi seramiklerinden biri olabilir. MS 3.yüzyıl– erken 4. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

79 numaralı örnekte astar neredeyse tamamen aşınmış. Özensiz yapılmış bir örnek. Yerel bir form olmalı. MS 6. yüzyıl sonu -7. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

80 numara, tabak/çanak parçası. Dışa eğimli gövdeye sahip formun yukarı çekik ağız kenarı, dışta aşağı sarkmış durumdadır. Form olarak LRD Form 9’u hatırlatır. Yerel bir seramik örneği olmalı. MS 6. yüzyıl- 7. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

81 numaralı tabak formu ince cidarlıdır. Üzerindeki astarın neredeyse tamamı silinmiş. Yerel bir seramik örneği olabilir. MS 5. yüzyıl – erken 7. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

³¹⁸ Poblome, Fig. 24, Tip 1B150, No 5

³¹⁹ Williams, Fig. 17, No 215

³²⁰ Williams, Fig. 6, No 87

³²¹ Kenrick 1985, 266, Fig. 49, No 381

82 numaralı tabak parçası içe dönük kesik ağız kenarına, dışa çıkıntı yapan bir gövdeye sahip. Gövde, içe doğru yaptığı hafif bir eğimden sonra tutamak kısmına geçiş yapar. Anemurium örneklerinden bir kapak³²² ağız kenarı dışında tip olarak oldukça benzer. LRD seramiği olabilir. Benzerlerinden hareketle MS 5. yüzyıl - erken 7. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

83-101 numaralı örnekler kaidelerden oluşur. 83 numara küçük bir formun (minyatür testi gibi) kaidesi olabilir. Çift halkalı kaideye sahiptir. Astar DSD olabileceğini gösterir. Erken Roma Dönemine (MS 1. yüzyıl –3. yüzyıl) ait olmalı. 84 numara, kâse veya çanak kaidesi olmalı. Açık renk kilde, taşçık ve kireç tanecikleri görülüyor. Astar ve form yönünden kaliteli bir sigillata örneği. MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir. 85 numara, kâse kaidesi. Form olarak 84 ve 86 numaralı örnekler ile benzer; ancak astar yönünden onlardan farklı bir örnektir. Bu sigillata örneği MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir. 86 numaralı örnek, 85 numaraya benzer ancak kil yönünden ondan farklıdır. Geç Roma Dönemine ait bir örnek olabilir. 87 numaralı kaide örneği, açık ağızlı bir kap formuna ait olmalı. Kil ve astar yönünden 84 numaralı örnekle benzer ancak 87 numaralı örnekte kaide basıktır ve ayakları dışa eğimlidir. MS 1. yüzyıl 2. yarısı - 3. yüzyıl sonu arasına tarihlendirilebilir. 88 numaralı kaide, form yönünden Hayes Form 5B'ye³²³ benzer. Kaide alçak. Gövdede keskin bir açığı var. Cidar, tabanda daha ince. Astar iç yüzeyin tamamını ve dış yüzeyin bir kısmını kaplar. MS 2. yüzyıl - 4. yüzyıl aralığına tarihlendirilebilir. 89 numaralı seramik muhtemelen bir tabak kaidesi. Astar tüm yüzeyi kaplıyor. 90 numara, geniş ağızlı bir kap formunun kaidesi olmalı. Astar iç kısımda tamamen tahrip olmuş. DSD seramiklerine benzer. 91-97 katalog numarasına sahip kaide örnekleri birbirine benzer kaidelerdir. 91 numaralı kaide-gövde parçasında astar iç kısımda görülüyor. Halka ayaklara sahip. 92 numara, açık ağızlı kap formuna ait bir kaide olmalı. 93 numara kabın iç kısmının görülmediği, kapalı ağızlı kap formuna ait bir kaide olmalı. Dipte yivle oluşturulmuş 2 sıra halka yer alır. 94 numaralı örnekte astar ince bir şekilde tüm yüzeyi kaplar. Halka ayaklara sahiptir. 95 numaralı kaide-gövde parçasının iç kısmı astarsız ve oldukça özensizdir. Astar dışta çok az bir kısımda korunmuştur. 96 numarada, astar tüm yüzeyi kaplasa da çok az bir kısımda korunmuştur. 97 numaralı kaide-gövde parçası

³²² Williams, Fig 17, No 213

³²³ Hayes, *Late Roman Pottery*, Fig. 2, 3, Form 5, 20, 28

kapalı ağızlı bir kap formuna ait olmalı. Astar oldukça ince bir şekilde yalnızca kabın dış yüzeyinde görülür. İç kısımda derin çark izleri göze çarpar. Tabanda bir yiv yer alır. 91-97 numaralı kaideler genel olarak değerlendirildiğinde çoğunun DSD ve LRD'ye ait kâse veya krater kaideleri olabileceği söylenebilir. MS 2. yüzyıl sonu - 5. yüzyıl 2. yarısı arasına tarihlendirilebilirler. 98 numaralı örnekte iç yüzeyde derin çark izleri görülür. Astar çok incedir. Dipte kireç boşluklarının neden olduğu çatlamlar görülür. Geç Roma Dönemine ait olmalı. 99 numaralı kaide bir kâseye ait olabilir. İç tarafında çark izleri görülür. Dış yüzey içe kısma nazaran daha özenli bir görünüme sahiptir. Astar kabın dış tarafında düzensiz bir hat izler. Doğu Sigilata kâselerinin taklit edildiği yerel bir form olmalı. MS 4. yüzyıl - 6. yüzyıl sonu arasına tarihlendirilebilir. 100 numara bir sürahi veya testinin kaidesi olmalı. Kaideden gövdeye geçişte oluşan yapı, küresel gövdeli bir forma ait olduğunu gösterir. LRD'ye ait bir form olabilir. Tarih olarak MS 5. yüzyıl - 6. yüzyıl sonu verilebilir. 101 numara, açık ağızlı bir kap formuna (muhtemelen kâse) ait bir kaide. Kabın iç ve dış yüzünde çark izleri görülür. Bu durum özellikle iç kısımda daha belirgindir. Astar oldukça ince olup dış tarafta dalgalı bir görüntü oluşturur. Yerel bir seramik olmalı. MS 5. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

102-107 numaralı örnekler kulplardan oluşur. 102 numaralı örnek muhtemelen LRD 'ye ait bir sürahi kulpu. MS 4. yüzyıl - 6. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir. 103 numaralı kulp parçası üzerinde yuvarlatılarak oluşturulmuş damla formunda süsleme yer alır. 104 numara muhtemelen sürahi veya testiye ait bir kulp. Burgu kulp, Geç Roma ve Bizans döneminde yaygın kullanılır. Benzerlerinden³²⁴ yola çıkarak MS 4. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir. 105 numara, bir sürahi kulpu olmalı. Kulpun üzerinde, kulpun bağlı olduğu kabın ağız kenarına yakın kısmında bir yaprak şekli oluşturulmuş, ortasında da bir düğme yer alır. 106 numara minyatür bir kabın kulpu olabilir. 107 numara genellikle tavalarda görülen bir kulp türü. Ancak astarlı seramiklerin genellikle servis kabı olarak değerlendirildiği düşünüldüğünde servis yaparken kullanılan bir kabın kulpu olması muhtemeldir. Astar oldukça ince olup büyük bir kısmı silinmiş durumdadır. Yerel seramik olabilir. MS 4. -7. yüzyıl arasına tarihlendirilebilir.

³²⁴ Degeest, 379, Fig 186, Tip 4H110

SONUÇ

Alanya'nın Kadıpaşa Mahallesi'nde, 2000 yılında yapılan alt yapı çalışmaları sırasında mozaik döşemeye rastlanması üzerine Alanya Müzesi tarafından kurtarma ve sondaj kazıları gerçekleştirilmiştir. Kazılardan sonra yayınlanan iki makale dışında³²⁵ Kadıpaşa Mahallesi'nin saklı kalmış geçmişi hakkında herhangi bir bilimsel yayın yapılmamıştır. Kadıpaşa kurtarma kazılarında açığa çıkarılan moloz taş ve harç kullanılarak örülmüş duvar kalıntıları, sekiler, ocaklar, üzeri sal taşlarla kapatılmış künk sıraları, bitkisel ve geometrik motifler içeren taban mozaikleri, bronz ve kemik aletler (makas, strigilis, tıbbi alet), cam parçaları, sikkeler, tezgâh ağırlıkları³²⁶ ve seramik parçaları Kadıpaşa Mahallesi'nin ve Coracesium'un geçmişine ışık tutacak veriler ortaya koyabilecek niteliktedir.

Sondaj ve kurtarma kazıları, kısa zaman dilimleri içerisinde gerçekleştirilen hızlandırılmış kazılar olduğu için Kadıpaşa Mahallesi kurtarma kazılarında ele geçen seramiklerin, tam olarak nereden ve hangi katmandan geldiği bilinmemektedir; yalnızca hangi ada ve parselde bulunduğu bilgisine ulaşılabilmektedir. Bu durum, seramik malzemenin stratigrafik verilere göre tarihlendirilmesini imkânsız kılmıştır. Ancak seramiklerin kil ve astar özellikleri ile form tipleri dikkate alınarak oluşturulmuş kronoloji sayesinde³²⁷ parçaların tespit ve tarihlendirme işlemini gerçekleştirmek mümkün olmuştur. Tez konusu kapsamında incelenmeye alınan 81 kasa seramik parçası içerisinde 698 parça seramik seçilmiştir. 698 seramiğin, büyük bir çoğunluğu mozaiklerin açığa çıkarıldığı ve diğer alanlara nazaran mimarinin daha yoğun olduğu

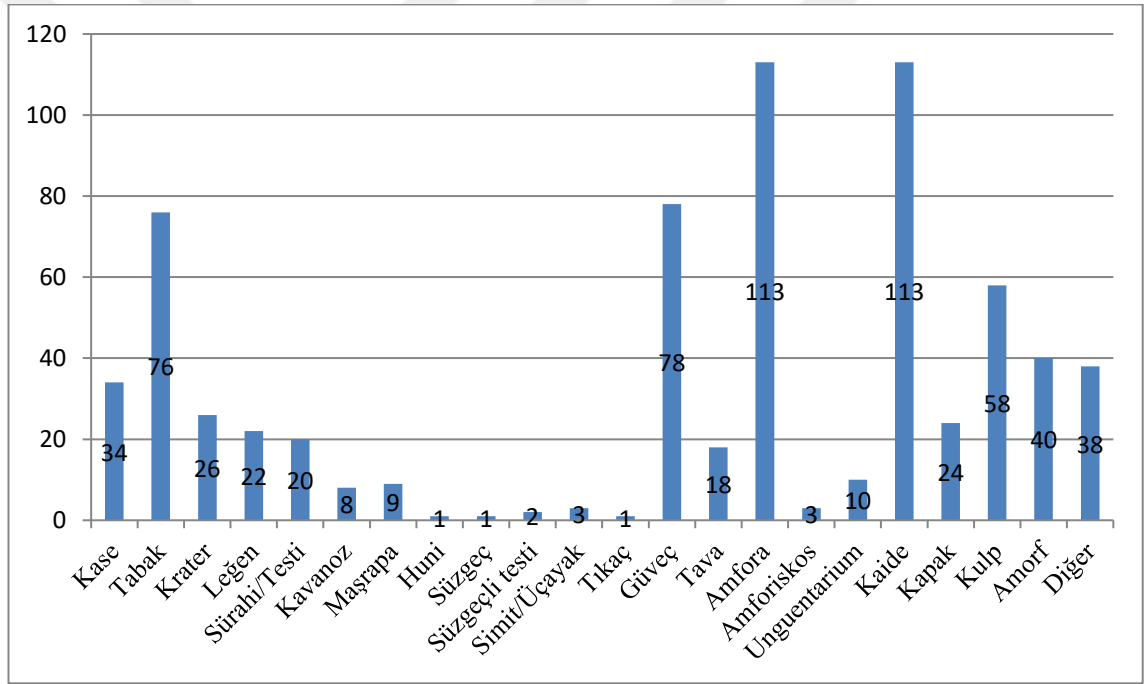
³²⁵ Türkmen vd., "Alanya Kadıpaşa Mahallesi Kazı Çalışmaları 2007", 172-174; Türkmen vd., "Alanya Kadıpaşa Mahallesi Kazı Çalışmaları 2008", 172-174

³²⁶ Kadıpaşa buluntularının önemli bir grubunu da tezgâh ağırlıkları oluşturur. Toplam 258 adet (sağlam) tezgâh ağırlığı ele geçmiştir. 258 taneden 7 tanesi taş malzemedendir yapılmıştır. Bunların büyük çoğunluğu (167) seramiklerde olduğu gibi 432 ada 167, 168, 169 numaralı parsellerden; 73 tanesi 815 ada 10 numaralı parselden, 18 tanesi 816 ada 1 numaralı parselden, 1 tanesi de 432 ada 212 numaralı parselden ele geçmiştir. Pişmiş toprakların 123 tanesi bezemelidir. Bezemeli örnekler içinde mühür baskılı bezemeler oldukça yaygındır. 6 tanesi ise grafiti içerir.

³²⁷ Waage, *Ceramics and Islamic Coins, Antioch on the Orantes IV.I*; Jones, *The Pottery: Excavations at Gözlükule, Tarsus I, The Hellenistic and Roman Periods*; Crowfoot vd, *The Objects from Samaria. Samaria-Sebaste; Reports of the Work of the Joint Expedition in 1931-1933 and of the British Expedition in 1935, Vol. 3*; Robinson, *The Athenian Agora, Pottery of The Roman Period Chronology*, Vol V; Hayes, "Cypriot Sigillata"; Christensen vd., *Typology and Chronology; Hama III*; Hayes, *Late Roman Pottery*; Hayes, "Sigillata Orientali"; Hayes, *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*; Kenrick, *The Fine Pottery, Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice), Vol. III*; Poblome, *Sagalassos Red Slip Ware*

439 ada 167, 168, 169 numaralı parsellerden ve 815 ada 10 numaralı parselden ele geçmiştir³²⁸. 698 parça seramikten 453 tanesi astarsız, 245 tanesi astarlıdır. Astarlı örneklerin de büyük çoğunluğu 439 ada 167, 168, 169 numaralı parsellerden ele geçmiştir³²⁹. Astarlı seramiklerin 29'unu Hellenistik Döneme ait siyah firnisli seramikler, 2'sini Bizans Dönemine ait sırlı seramikler, 214'ünü Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramikler oluşturur. 29 adet Hellenistik seramiğin çoğunun (23) 439 ada 167, 168, 169 numaralı parsellerden ele geçmesi, Hellenistik Dönem'de buranın diğer alanlara göre daha yoğun kullanıldığını gösterir³³⁰.

698 parçanın 5 tanesi dışında, kalanların hepsi, 'parça seramik' olup; kaba mutfak kapları, lüks masa kapları ve depolama kaplarından oluşur.

Grafik 4. Formların Dağılımı

Kadıpaşa seramikleri içerisinde amfora, güveç ve tabaklar yoğunluktadır. Amforalar depolama ve taşıma kabı olduğu kadar ticaretin de önemli bir yan ürünüdür. Kentler arası ticari ilişkilerin anlaşılması ve ticari rotaların saptanması konusunda

³²⁸ 8 tanesi 439 ada 212 numaralı parselden, 385 tanesi 439 ada 167, 168, 169 numaralı parsellerden, 299 tanesi 815 ada 10 numaralı parselden, 6 tanesi 816 ada 1 numaralı parselden ele geçmiştir.

³²⁹ 1 tanesi 439 ada 212 numaralı parselden, 162 tanesi 439 ada 167, 168, 169 numaralı parsellerden, 79 tanesi 815 ada 10 numaralı parselden, 3 tanesi 816 ada 1 numaralı parselden ele geçmiştir.

³³⁰ Kalan 6 adet Hellenistik seramik 815 ada 10 numaralı parselden ele geçmiştir.

amforalar son derece önemlidir. Kilikya’da mermer, kereste, buğday, balık, zeytinyağı ve şarap gibi malların (özellikle şarap, zeytinyağı ve kereste) büyük ölçekli ticareti yapılmıştır. Zeytinyağı ve Kilikya şarabı; amforalar içerisinde, deniz yoluyla Mısır’a, Suriye-Filistin’e, Kuzey Afrika ‘ya ve Ege’ye, hatta Avrupa’dan Hindistan’a kadar geniş bir alana yayılmıştır³³¹. Kilikya’da üretilen³³² yerel amfora formları olan Agora M 54, Agora G 199/Zemer 41/Pinched Handle Amphora, Agora M 239 (Zemer 4’in geç versiyonu), Pompei V formları ile Dressel 2-4 taklit formlarının bahsedilen yerlerde ele geçmesinden bu durum anlaşılmaktadır³³³. Kadıpaşa örneklerinde Syedra Amforası/Kilikya Amforası Tip 6, Zemer 41 ve LR 1 yerel formlarına ile az sayıda ithal Rodos ve Tripolitan amforaları görülür. Başka hangi amforaların ne kadar sayıda olduğu ancak detaylı incelemeden sonra anlaşılabilir. Syedra Amforası³³⁴ yeni bir form tipi olup müze çalışmaları sırasında keşfedilmiş tek örnektir. Sayıca fazla olan Zemer 41 formu Kadıpaşa’nın MS 1-4 yüzyıllarına, LR 1 formu ise MS 4-6. yüzyıllarına ışık tutar.

Amfora kulplarına kil yaş iken bastırılan mühürler, üretim yerinin belirlenmesi ve aynı katmandan ele geçen malzemenin değerlendirilmesi konusunda yardımcı olur. Üretim yerinin, yönetici veya üretici isimlerinin yer aldığı mühürlü amforaları MÖ 14. yüzyılda Mısır’da başlatıldığı, MÖ 7. yüzyılda standart uygulama haline geldiği ve Rodos’ta MÖ 4. yüzyıl sonundan itibaren sistematik olarak kullanılmaya başlandığı³³⁵ bilinir. Ele geçen 2 adet mühürlü Rodos ampforası, Coracesium’a bağlı Kadıpaşa’nın, bir Ege adası olan Rodos’la³³⁶ ilişkilerinin, Hellenistik Döneme uzandığını gösterir. Tripolitan amforası ise Kadıpaşa’nın Kuzey Afrika ile ilişkisini yansıtır. Kadıpaşa kazıları öncesi müzeye getirilen zeytinyağı işliğine ait pres kolu yuva taşı, amforalarla taşınan zeytinyağının burada üretilmiş olabileceğine kanıttır.

³³¹ Kızılarlıanoğlu, 458-460; Hakan Öviz, "Kilikyada Denizcilik Tarihi ve Tersane Arkeolojisi: Dana Adası", *Akdeniz Sanat Dergisi*, 435-446, Cilt 13, 2019, 440

³³² Öviz, 440

³³³ Ahmet Bilir, *Roma Dönemi Doğu Akdeniz Ticaretinde Kıyı Kilikya Bölgesinin Yeri ve Önemi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 2014, 93-112.

³³⁴ Caroline Autret-Asena Kızılarlıanoğlu-Nicholas Rauh, "Batı Kilikia Amphora Araştırmalarında Yeni Gelişmeler", *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri*, 333-337, Sayı 14, 2016, 35-36

³³⁵ Erkan Alkaç, "Knidos Kazılarında Bulunan Amphora Mühürleri Üzerine İlk Değerlendirmeler", *Arkhaia Anatolika, Anadolu Arkeolojisi Araştırma Dergisi*, Vol 2, 84-101, 2019, 85-86

³³⁶ Asena Kızılarlıanoğlu-Erkan Alkaç, "Elaiussa’da Ele Geçen Rodos Amphora ve Amphora Mühürleri", *ADALYA*, XVII, 55-68, 2014, 56

Bir liman kenti yerleşimi olan Kadıpaşa'da balık tabaklarına pek rastlanılmaması ilginçtir. Her türlü katı ve sıvı yiyecekleri pişirmeye yarayan güveçlere ve bu güveçlerden çıkacak yemeğin konduğu tabaklara da çok rastlanılmıştır. Çorba gibi sulu yiyeceklerin tüketimine uygun kâseler, şarabın sunumunda kullanılan kraterler³³⁷ ve su, şarap gibi içeceklerin kontrollü bir şekilde kaplara aktarılmasını sağlayan sürahiler de yeterli çoğunlukta.

Astarlı seramiklerin sınıflandırılması ve tarihlendirilmesi aşamasında, teze dâhil edilmemiş ancak katalogu tutulmuş 698 parça seramiğe de bakılması faydalı olmuştur. Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramikler, analogi yöntemiyle form tipi, kil ve astar özelliklerine bakılarak sınıflandırılmış; her bir formdan birer örnek olacak şekilde³³⁸ seçilerek oluşturulmuş 107 parça seramik, tez kataloguna alınmıştır.

Roma seramiği hakkında genel bir bilgidен sonra Doğu Akdeniz'de yaygın olarak görülen Sigillata ve Geç Roma seramik grupları hakkında bilgi verilmiştir. Sonrasında, 107 parça seramik; kil, astar, form ve süsleme gibi unsurlar dikkate alınarak, ait olduğu seramik grubu altında kronolojik sıraya göre ele alınmıştır. Bu tasnifleme işlemine göre; Pamfilya ve Dağlık Kilikya sınırında yer alan Coracesium'un bir parçası olan Kadıpaşa'da, DSA ve DSD grubuna ait sigillata, LRD ve Sagalassos Kırmızı Astarlıları ile LRLC seramiği görülür. Bu seramik gruplarına dâhil edilmeyen veya sınıflandırılmayan örnekler ise 'Diğer Seramikler' başlığı altında sınıflandırılmıştır.

DSA grubuna ait seramikler, aynı forma ait 2 örnekle³³⁹ sınırlıdır. Bu örnekler de MS 1. yüzyıl son çeyreği – 2. yüzyıl ilk yarısı arasına tarihlendirilir. Doğu Akdeniz'de MÖ 2. yüzyıl 2. yarısından 3. yüzyıl başlarına kadar yoğun olduğu bilinen DSA seramiklerinin Kadıpaşa'da bu kadar az olması tezat oluşturduğu kadar; üretim yerinin, Batı Dağlık Kilikya Bölgesini kapsamadığını, daha önce değinildiği gibi³⁴⁰ üretim yerinin Bergama, Suriye, Tarsus, Doğu Kıbrıs ve İskenderun gibi Akdeniz'in doğusu olabileceği kanısını güçlendirir. Aynı zamanda MÖ 2. yüzyıl ve 1. yüzyıl arasından

³³⁷ Roma Döneminde vazo olarak da kullanıldığı bilinse de sayısal çoğunlukta amforalar düşünüldüğünde şarap tüketiminde kullanıldığını düşünmek daha akla yatkındır.

³³⁸ Aynı form tipine ait parçalar kendi içerisinde farklılık gösteriyorsa bu örnekler de teze dâhil edilmiştir.

³³⁹ Form 54 (Kat. No 1-2)

³⁴⁰ Bkz. 26-27

yaşanan olumsuzlukların Coracesium ile bu kentler arasındaki ilişkiyi zayıflattığını da gösterir.

Ege bölgesinde yaygın olan DSB ve DSC grubu sigillata örneklerine ve geç Roma seramikleri olan LRC ve LRA'ya Kadıpaşa örneklerinde rastlanmamıştır. Yoğun Kıbrıs buluntusuna karşın Afrika üretimi seramiğin olmaması veya çok az sayıda olması Coracesium'un yakın komşusu³⁴¹ Syedra antik kentinde de aynıdır.

Kadıpaşa Mahallesi Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramikleri arasında en yoğun buluntu grubunu DSD ve LRD seramikleri oluşturur. Geç Hellenistik Dönemden MS 7. yüzyıla dek yerleşim gördüğü anlaşılan Syedra'da da en yoğun buluntu grubunu MÖ 1. yüzyıl - MS 3. yüzyıllara ait DSD seramiklerinin oluşturması³⁴²; LRD seramiklerinin yoğun ihracının yaşıldığı bir dönemde, bazı Doğu Akdeniz kentlerinde³⁴³ çok az sayıda olmasına karşın Pamfilya Bölgesinde yer alan Perge'de, Dağlık Kilikya'da yer alan Anemurium'da³⁴⁴, Kelenderis'de³⁴⁵ ve Coracesium'da LRD seramiklerinin çok daha yoğun olması, bu seramiklerin Doğu Akdenizi içine alan bir bölgede gerçekleşmiş olabileceği görüşünü destekler. Bu görüşü destekleyecek sınırlı sayıdaki hatalı üretimin varlığına rağmen; bunu doğrulayacak bir fırının ya da seramik atığının olmaması ya da olup olmadığı konusunda bilgi eksikliğinin yaşanması, bu görüşü yalnızca dikkate değer bir 'varsayımdan' ibaret kılar.

Bu seramiklere ek olarak; varlığı daha geç keşfedilmiş ve kaliteli örnekleriyle dikkat çeken Sagalassos Kırmızı Astarlıları görülür. Kadıpaşa'da 6 örnekle temsil edilen Sagalassos seramikleri, MS 1. yüzyıl – geç 3. yüzyıl aralığını verir. Kadıpaşa Mahallesi kaliteli Roma seramiklerinin diğer örneklerinde yaygın olan rulet ve yiv bezemesinden farklı olarak, 67 numaralı örnekte, tutamak üzerinde görülen barbotine tekniğinde yapılmış süsleme en dikkat çekici parçadır. 68 numaralı tutamak üzerinde görülen, kalıp tekniğinde yapılmış iç içe geçmiş çizgisel hatlardan oluşan üç boyutlu bezeme de Kadıpaşa örneklerinde tektir. Pisidya kenti olan Sagalassos'a ait formların Kadıpaşa Mahallesindeki kazılarda ortaya çıkması, Pisidya ve Kilikya kentleri

³⁴¹ Coracesium'a 20 km uzaklıktadır.

³⁴² Can vd., "Syedra 2016 (İkinci Sezon) Yüzey Araştırması Sonuçları", 250

³⁴³ Ovalık Kilikya'da yer alan Tarsos ve Dağlık Kilikya'nın doğusunda yer alan Elauissa Sebaste yerleşimlerinde

³⁴⁴ Williams, *Anemurium, The Roman and Early Byzantine Pottery*

³⁴⁵ Tekocak, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*

arasındaki ilişkiyi göstermesi açısından da önemlidir. Pisidya ile ilişkilerin MS 2-3. yüzyıllarda arttığını gösterir.

Üretim yeri konusunda net bir karara varılmamış olsa da Troas yakınlarında bir yerde üretildiği düşünülen LRLC seramiğinden Kadıpaşa'da yalnızca bir parça görülür. Tarihi ise MS 5. yüzyıl 2. yarısını gösterir.

Tezde değerlendirilen Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramiklere bakıldığında en yaygın formları; kâse, tabak/çanak ve krater formlarının oluşturduğu; buna ek olarak leğen, sürahi ve maşrapa formlarının da olduğu görülür. Tüm örnekler değerlendirildiğinde sigillatolar içinde en yaygın formlar P 40 krater formu, P 22 kâse formu ve P 11 tabak formlarıdır. Bunların tarihi Coracesium'un parlak dönemi olan MS 2. yüzyılı gösterir. Geç Roma Kırmızı Astarlıları arasında en yaygın form ise tabak formu olan Form 1 ve Form 9'dur. Bu formların tarihleri ise MS 4. yüzyıl -7. yüzyıl aralığını verir. Bu durum Coracesium'un tarihsel süreciyle de uyumludur.

Kadıpaşa astralı seramiklerin hepsi çark yapımıdır. Pişme durumu genellikle iyidir. Formlar ya sade bırakılmış ya da çoğunlukla gövde (bazen de ağız kenarı ve kulplar) üzerinde yer alan ikili ve üçlü kombinasyonlar halinde rulet bezeme ve yiv sıralarıyla süslenmiştir. Rulet bezemenin farklı bir türü olarak damla formundaki bezeme de görülür. Kazımayla yapılmış basit süsleme örnekleri, barbotine ve kalıp tekniğinde yapılmış bezemeler sınırlıdır. Kabın kalitesi kadar, formlar üzerindeki süslemeler de tüketici kitle standartı hakkında bilgi verir. Kadıpaşa'daki astarlı örneklerin genellikle orta kalitede veya kalitesiz, özensiz rulet bezemeli veya bezemesiz örneklerden ibaret olduğu düşünülürse; burada yaşamış insanların, daha çok orta ve düşük gelir seviyesine sahip olduğu sonucu çıkarılabilir.

Bir yerleşkenin tarihlendirilmesinde şüphesiz en önemli verileri sunan buluntulardan biri de sikkelerdir. Kadıpaşa Mahallesi kurtarma kazılarında ele geçen 150'yi aşkın bronz sikkenin çoğu korozyona uğradığı için okunamasa da, okunabilen az sayıdaki örnek yerleşke hakkında önemli sonuçlar ortaya koyar. Gordianus sikkesi (MS 238-244), Laertes sikkesi (MS 254-268) ve Kornelia Salonina (MS ?-268, Gallianus'un eşi) sikkesi bunlara örnektir. Bu sikkeler ağırlıklı olarak MS 3. yüzyılı işaret eder. Gordianus yani Syedra sikkesi ile Laertes sikkesi aynı zamanda Kadıpaşa Mahallesi'nin

antik dönemde yakın komşuları olan Syedra ve Laertes kentleri ile ilişkisini de ortaya koyar. Açığa çıkarılan mozaiklerin tarihi de sikkelerin verdiği tarihle uyuşur³⁴⁶. Alanya Müzesinde sergilenen Severuslar Dönemine (MS 193-235) ait mil taşı da yine aynı yüzyılı işaret eder. Coracesium'a bağlı bir yerleşke olduğu düşünülen Kadıpaşa Mahallesi, en parlak dönemini MS 2.-3. yüzyıllarda yaşamış ve 7. yüzyıl sonuna kadar yoğun iskân görmüştür.

Yerleşimlerin nehir kenarlarına kurulduğu, kabilesel yaşamın hüküm sürdüğü, tarım alanlarının kısıtlı olduğu, geçim kaynaklarının balıkçılık ve orman ürünleri olduğu Dağlık Kilikya'da bir liman kenti olan Coracesium'a bağlı Kadıpaşa'nın, MS 1. yüzyıldan 7. yüzyıla kadar yoğun yerleşim gördüğü anlaşılır. Buna ek olarak yerleşkenin erken dönemini yansıtan az sayıda Klasik ve Hellenistik örnekler (**Resim 11-12**), geç dönemini yansıtan sırlı seramik örnekleri de (**Resim 13**) mevcuttur. Alanya Kalesi'nde yapılan kazılarda ortaya çıkan bu örnekler, Bizans Dönemi ve 6.-10. yüzyıllarda da Coracesium'un iskân edildiğini gösterir³⁴⁷. 9. yüzyılda üreilmeye başlayan sırlı seramiklerden sonra, 12. yüzyılda üreilmeye başlayan ve 13.-14. yüzyıllarda Doğu Akdeniz'de yaygın olan Zeuxippus seramikleri³⁴⁸ Kadıpaşa'da da görülür (**Resim 13**). Zeuxippus seramiklerinin üretim yeri olarak Kıbrıs gösterilir³⁴⁹. Bu durum Coracesium ve Kadıpaşa'nın, o dönemlerde de Kıbrıs ile ilişkisini sürdürdüğünü veya üretimin gerçekleştiği alan içerisinde yer aldığını gösterir. Coracesium'a bağlı bir yerleşke olduğu düşünülen Kadıpaşa Mahallesi'nde, iskân faaliyetleri yer yer azalmış veya artmış olsa da Klasik Dönem'den 13. yüzyıl gibi çok geç tarihlere kadar yerleşim görmüştür.

³⁴⁶ Füsün Tülek'le Alanya Müzesi'nde yapılan görüşme.

³⁴⁷ Bilici, "Bazı Örnekleriyle Alanya Kalesi Kazılarında Bulunan İthal Kıbrıs Sırlı Seramikleri", 374

³⁴⁸ Bilici, "Bazı Örnekleriyle Alanya Kalesi Kazılarında Bulunan İthal Kıbrıs Sırlı Seramikleri", 375-380, Res. 2-4

³⁴⁹ Bilici, "Bazı Örnekleriyle Alanya Kalesi Kazılarında Bulunan İthal Kıbrıs Sırlı Seramikleri", 378-379

KAYNAKÇA

- Adak, Mustafa, “Batı Toroslarda Yerel Ayaklanmalar ve Eşkiyalık”, *OLBA XIV*, KAAM Yayınları, Mersin 2006, 113-126.
- Adak - Adıbelli, Işık, *Tarsus Geç Roma Seramiği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2006.
- Albright, William F., “The Origin of the Name Cilicia”, *AJP* 43/2, 1922, 166-167.
- Alkaç, Erkan, “Knidos Kazılarında Bulunan Amphora Mühürleri Üzerine İlk Değerlendirmeler”, *Arkhaia Anatolika, Anadolu Arkeolojisi Araştırma Dergisi*, Vol 2, 84-101, 2019
- Arslan, Murat, “Pseudo-Skylaks: Periplous”, *Mediterranean Journal of Humanites*, II/I, 2012, 239-257.
- Arslan, Nurettin, “Kilikya Bölgesindeki Grek Kolonizasyonu”, *OLBA*, 2001, 1-17.
- Atik, Neşe, *Die Keramik Aus Den Südthermen Von Perge*, Verlag Ernst Wasmuth Tübingen 1995.
- Autret, Caroline, - Kızıllarslanoğlu, Asena, - RAUH, Nicholas, “Batı Kilikia Amphora Araştırmalarında Yeni Gelişmeler”, *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri*, 333-337, Sayı 14, 2016.
- Aydınöglü, Ümit, “Dağlık Kilikyada Hellenistik Dönem Kolonizasyon Hareketleri”, *Anadolu/Anatolia, III-IV, Ulusal Arkeolojik Araştırmalar Sempozyumu*, No 2, 2008, 27-35.
- Bean, George E., *Eskiçağda Güney Kıyıları* (Çev. İ. Delemen - S. Çokay), Arion Yayınları, İstanbul 1999.
- Bean, George E., - Mitford, Terence B., *Journeys in Rough Cilicia in 1964 and 1968*, Wien 1970
- Biondani, Federico, “Sigillata Orientale A (Eastern Sigillata A)” (223-224), “Sigillata Orientale B (Eastern Sigillata B)” (225-226), “Sigillata Focase (Late Roman C)” (293-296), (Ed: L.M. Saracino), *Scavi di Suasa I, I Reperti Ceramici e vitrei*

dalla domus dei coiedii, Alma Mater Studiorum-Universita di Bologna Dipartimento di Storia Culture Civiltà Sezione di Archeologia, 39, 2014

- Bilici, Sema, “Alanya-Tersane Kızılkule Çevresinden Bir Grup Seramik”, *ADALYA*, 8, 2005, 329-349.
- Bilici, Sema, “Bazı Örnekleriyle Alanya Kalesi Kazılarında Bulunan İthal Kıbrıs Sırlı Seramikleri”, *ADALYA*, XI, 2008, 374-397.
- Bilir, Ahmet, *Roma Dönemi Doğu Akdeniz Ticaretinde Kıyı Kilikya Bölgesinin Yeri ve Önemi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Konya, 2014.
- Can, Birol - Hoff, Michael, “Antiochia ad Cragum, Batı Dağlık Kilikya’da Bir Roma Kenti ve Kazıları”, (Ed. M. A. Yılmaz - H. Kasapoğlu), *Anadolunun Zirvesinde Türk Arkeolojisinin 40 Yılı*, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü, 40. Kuruluş Yılı Armağanı, Ankara 2014, 373-392.
- Can, Birol, “Syedra 2015 (Birinci Sezon) Yüzey Araştırmaları”, *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri, 2016-14*, 263-268.
- Can, Birol - Çakır, Aylin - Cannon, Brian - Murphy, Dennis - Kızıllarslanoğlu, Asena, “Syedra 2016 (İkinci Sezon) Yüzey Araştırması Sonuçları”, *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri 2017-15*, 242-250.
- Can, Birol, “Syedra, Pamphylia ve Kilikya Bölgesini Ayıran Sınır ve Liman Kenti”, *Aktüel Arkeoloji Dergisi*, 2017, 56.
- Casabonne, Olivier, “Notes Ciliciennes”, *Anatolia Antiqua V, Librairie d’Amérique et d’Orient, Adrien Maisonneuve Jean Maisonneuve Successeur 11, Rue Saint-Sulpice et 3 Place de la Sorbonne*, 1997, 35-43.
- Casabonne, Olivier, “Kilikya, Bağımsızlıktan Makedon Fethine”, *Arkeoatlas*, 2007-6, 54-61.
- Christensen, A. Papanicolaou - Johansen, C. Friis, *Hama, Fouilles et Recherches De La Fondation Carlsberg 1931-1938, III, 2: Les Poteries Hellenistique et les Terres Sigillees Orientales*, Copenhagen, 1971.
- Civelek, Aynur, “Red Slip Ware From Tralles Excavations”, *Colloquium Anatolicum IX, Institutum Turcicum Scientiae Antiquitatis*, 2010, 169-191.

- Crowfoot, John W., - Crowfoot, Grace M., - Kenyon, Kathleen M., *The Objects from Samaria. Samaria-Sebaste; Reports of the Work of the Joint Expedition in 1931-1933 and of the British Expedition in 1935*, Vol. 3, 1957.
- Daszewski, Wiktor A., "Cypriot Sigillata in Marina el Alamein", (Ed. H. Meyza, J. Mlynarczyk), *Hellenistic and Roman Pottery in the Eastern Mediterranean Advances in Scientific Studies, Acts of the II Nieborow Pottery Workshop*, (27-41), Nieborow, 18-20 December 1993, Research Centre For Mediterranean Archaeology Polish Academy of Sciences, Warsaw 1995
- Degeest, Roland, *The Common Ware of Sagalassos, Typology and Chronology*, (Ed. M. Waelkens), *Studies in Eastern Mediterranean Archaeology III*, Brepols, Turnhout 2000
- Dragendorff, Hans, "Terra Sigillata Ein Beitrag zur Geschichte der griechischen und römischen Keramik", *Bonner Jahrbucher*, 96, 1895, 18-155.
- Durugönül, Serra, "1997 Yılı İçel İli (Antik Dağlık Kilikya) Yüzey Araştırması", *Araştırma Sonuçları Toplantısı XVI/I*, 1999, 329-337.
- Durugönül, Serra, "Dağlık Kilikya ve Karpaz Bölgesi (Kuzey Kıbrıs Antik Yerleşim Özellikleri)", *OLBA VI*, 2002, 57-69.
- Durukan, Murat, "MÖ 301-188 Arasında Olba Territoriumunda Yaşanan Siyasi Gelişmeler", *OLBA I*, 1998, 87-95.
- Durukan, Murat, "The Connection of Eastern and Central Cilicia with Piracy", *ADALYA XII*, 2009, 77-103.
- Durukan, Murat, "Olba Territoryumunda Hellenleştirme ve Romalılaştırma Politikalarının Arkeolojik İzleri", *ADALYA XIV*, 2011, 137-188.
- Ergürer, H. Ertuğ, *Parion Roma Dönemi Seramiği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 2012.
- Ergürer, H. Ertuğ, "Seramikler", (Ed. C. Başaran), *Antik Troas'ın Parlayan Kenti Parion, 1997-2009 Yılları Yüzey Araştırmaları, Kazı ve Restorasyon Çalışmaları*, 137-151, Ege Yayınları, İstanbul 2013

- Ergüerer, H. Ertuğ, “Parion Agora ve Dükkânlarında Ele Geçen Sigillatalar ve Kırmızı Astarlı Seramikler”, (Ed. C. Başaran-V. Keleş), *Parion Kazıları 10. Yıl Armağanı*, 49-86, Bilgi Kültür Sanat Yayınları, Ankara 2015.
- Ergüerer, H. Ertuğ, “Sigillata ve Kırmızı Astarlı Seramikler”, (Ed. C. Başaran- H. E. Ergüerer), *Parion Roma Tiyatrosu, 2006-2015 Yılı Çalışmaları, Mimarisi ve Buluntuları*, 123-164, İçdaş A.Ş. Yayınları, 2016.
- Forster, Gary, “The Roman Period”, *Knossos Pottery Handbook Greek and Roman*, British School at Athens Studies, (Ed. J.N. Coldstream-L.J. Eiring-G. Forster), Vol. 7, 2001, 137-167.
- Fırat, Nalân, *Perge Konut Alanı Keramiği*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1999
- Girginer, K. Serdar, “Tepedağ Höyük (Uru Adania) Ovalık Kilikya: Çukurova”, *İDOL, Arkeoloji ve Arkeologlar Derneği Dergisi*, 9, 2001, 4-11.
- Hayes, John W., “Cypriot Sigillata”, *RDAC*, Nicosia, 1967, 65-77.
- Hayes, John W. - Harrison, R. Martin - Fıratlı, Nezih, “Excavations at Saraçhane in Istanbul Fifth Preliminary Report, with a Contribution on A Seventh-Century Pottery Group”, *DOP* 22, 1968, 195-216.
- Hayes, John W., *Late Roman Pottery*, London 1972.
- Hayes, John W., *Roman Pottery in the Royal Ontario Museum; A Catalogue*, Toronto 1976.
- Hayes, John W., *Suplement to Late Roman Pottery*, The British School at Roma, 1980.
- Hayes, John W., “Sigillata Orientali”, *Atlante delle Forme Ceramiche II: Ceramica Fine Romana nel Bacino Mediterraneo (Tarda Ellenismo e Primo Imperio)*, *Enciclopedia dell' Arte Antica Classica e Orientale*, 1985, 1-96, Lev. I-XXIII.
- Hayes, John W., *Paphos III, The Hellenistic and Roman Pottery*, Department of Antiquities, Nicosia 1991.
- Hayes, John W., *Handbook and Mediterranean Roman Pottery*, 1997.

- Hayes, John W., “Hellenistic and Roman Pottery Deposits from the 'Saranda Kolones' Castle Site at Paphos”, *The Annual of the British School at Athens*, Vol. 98, British School at Athens, 2003, 447-516.
- Heath, Sebastian - Tekkök, Billur, *Greek, Roman and Byzantine Pottery at Ilion (Troia)*, 2007- 2008, Project Troia.
- Hellstrom, Pontus, *Pottery of Classical and Later Date Terracotta Lamps and Glass*, Labraunda Swedish Excavations and Researches, II, 1, 1965.
- Herodot, Herodot, *Herodot Tarihi* (Çev. M. Ökmen), Remzi Kitapevi, İstanbul 1973.
- Hoff, Michael - Townsend, Rhys, *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013.
- Isler, Hans P., - Kalpaxis, Thanassis E., *Samos IV, Das Archaische Nordtor Und Seine Umgebung Imheraion Von Samos*, 1978.
- Jackson, Mark – Zelle, Michael – Vandeput, Lutgarde – Köse, Veli “Primary Evidence for Late Roman D Ware Production in Southern Asia Minor: a challenge to Cypriot Red Slip Ware” *Anatolian Studies* 62, 2012, 89-114.
- Jones, Frances F., “*The Pottery:Excavations at Gözlükule, Tarsus I, The Hellenistic and Roman Periods*”, (Ed. H. Goldman) Princeton, Princeton University Press, 1950, 149-296, Lev. 119-210.
- Jones, A. H. Martin, *The Cities of the Eastern Roman Provinces*, 1971.
- Kaplan, Deniz, “Doğu Dağlık Kilikia’da (Olba Bölgesi) Erken İmparatorluk Döneminde İmar Hareketliliğindeki Durgunluk ve İsodom Kuleler: Dağlık Kilikya-İsaura İsyanları, *ADALYA XII*, 2014, 69-80.
- Kenrick, Philip M., *The Fine Pottery, Excavations at Sidi Khrebish Benghazi (Berenice)*, Vol. III, Part I, (Supplements to Libya Antiqua v.3), Tripoli, 1985.
- Kınal, Füzuan, *Eski Anadolu Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1991.
- Kızıllarslanoğlu, Asena, - Alkaç, Erkan, “Elaiussa’da Ele Geçen Rodos Amphora ve Amphora Mühürleri”, *ADALYA*, XVII, 55-68, 2014.
- Kızıllarslanoğlu, H. Asena, “Dağlık Kilikia Liman ve Ticaret Kenti Elaiussa Geç Roma Kırmızı Astarlı D Grubuna Ait Servis Kapları”, *Uluslararası Genç Bilimciler*

Buluşması II, Anadolu Akdenizi Sempozyumu, Sempozyum Bildirileri, 4-7 Kasım 2015, (Ed. T. Kâhya - A. Özdiybay - N. Ö. Tünen - M. Wilson), Antalya, Koç Üniversitesi Suna – İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Merkezi AKMED, 2018, 455-478

Koşay, H. Zübeyir, “Kilikya Tarihi”, *Belleten XXXII*, 1968, 297-299.

Kurt, Mehmet, “Eski Çağ Tarihinde Kilikyanın Doğal Kaynaklarının Anadolu-Mezopotamya İlişkilerindeki Rolü”, *Arkeoloji ve Sanat*, Sayı 118, 2004, 114-117.

Kurt, Mehmet, “Sanherip Dönemi Kilikya İsyancıları”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Araştırmaları*, 28-46, 2009, 189-203.

Kurt, Mehmet, “Kilikyada Yeni Asur Egemenliği ve Yerel Güçler”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 2009, 327-337.

Kurt, Mehmet, “Roma Cumhuriyet Yönetiminde Kilikya Bölgesi ve Yerel Güçler ”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, XI/1, 2009, 115-139.

Kurt, Mehmet, “Roma Egemenliğinde Kilikya ve Roma İç Savaşlarının Bölgedeki Yansımaları”, *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XXV/2, 2010, 483-501.

Laflı, Ergün, “Hellenistic and Roman Ceramic Archaeology on the Southern Black Sea Coast: An Overview of the Turkish Archaeological Literature Related to Ceramic Archaeology of the Paphlagonia and Pontus”, *Karadeniz Araştırmaları Sempozyumu Bildiri Özetleri*, 16.04.2004-17.04.2004, 169-201.

Lamboglia, Nino, “Terra Sigillata Chiara”, *Rivista di Studi Liguri VII*, 1941, 7-22.

Langlois, Viktor, *Eski Kilikya*, (Çev. R. Balaban), Mersin Halkevi Yayınları, Mersin 1947.

Levante, Edoardo, “The Coinage of Korakesion in Cilicia”, *The Numismatic Chronicle (1966-)*, Vol. 18 (138), 1978, 24-32.

Lightfoot, Chris S., - Arslan, Melih, *Ancient Glass of Asia Minor A Private Collection/Anadolu Antik Camları, Yüksel Emirtan Koleksiyonu*, 1992.

Lund, John, “A Fresh Look at the Roman and Late Roman Fine Wares from the Danish Excavations at Hama, Syria”, (Ed. H. Meyza, J. Mlynarczyk), *Hellenistic and Roman Pottery in the Eastern Mediterranean Advances in Scientific Studies*,

Acts of the II Nieborow Pottery Workshop, (135-162), Nieborow, 18-20 December 1993, Research Centre For Mediterranean Archaeology Polish Academy of Sciences, Warsaw, 1995

Machatschek, Alois, *Die Nekropolen und Grabmaeler im Gebiet von Elaiussa Sebaste und Korykos im Rauhen Kilikien*, 1967.

Mackay, Thedora S., *Olba in Raugh Cilicia*, Bryn Nawr Collage, 1968.

Mackay, Thedora S., "Inscriptions from Raugh Cilicia East of the Calycadnus", *AnatSt* 19, 1989, 139-143.

Mackay, Thedora S., "Major Sanctuaries of Pamphylia and Cilicia", *ANRW* 11.8.3, 1990, 2083-2129.

Magie, David, *Roman Rule in Asia Minor I-II*, 1950.

Matijasic, Ivan, "Scylax of Caryanda, Pseudo-Scylax, and the Paris Periplus: Reconsidering the Ancient Tradition of a Geographical Text" *MARE NOSTRVM*, Vol.7, 2016, 1-19.

Mellart, James, "Anatolian Trade with Europe and Anatolian Geography and Culture Provinces in the Late Bronze Age", *AnatSt* 18, 1968, 187-201.

Meyza, Henryk, "Cyprioy Sigillata and Cypriot Red Slip Ware: Problems of Origin and Continuity", (Ed. H. Meyza - J. Mlynarczyk), *Hellenistic and Roman Pottery in the Eastern Mediterranean Advances in Scientific Studies, Acts of the II Nieborow Pottery Workshop*, 179-202, Nieborow, 18-20 December 1993, Research Centre For Mediterranean Archaeology Polish Academy of Sciences, Warsaw, 1995.

MEYZA, Henryk, *Nea Paphos V, Cypriot Red Slip Ware, Studies On a Late Roman Levantine Fine Ware*, Warsaw 2007.

Meyza Henryk - Wiech Monika, *Cypriot Sigillata from Kom el-Dikka Excavations in Alexandria Found Before 1986*, Institut Des Cultures Mediterraneennes et Orientales Del'Academie Polonaise Des Sciences, Etudes et Travaux, XXVI, 2013.

- Mitford, T. Bruce, - Andrews, St., "Roman Rough Cilicia", *ANRW II*, 7. 2, 1980, 1230-1261
- Mitford, T. Bruce, - Andrews, St., "The Cults of Roman Rough Cilicia", *ANRW II*, 8. 3, 1990, 2131-2159.
- Nedela, Luciana, "Pontic Sigillata at Potaissa. New Data Regarding the Import of Fine Ware in Roma Dacia at Castra Legionis V Macedonicae", *Acta Musei Napocensis* 53/I, 2016, 185-202.
- Oransay, B. Sıtkı, "Side 2009-2011 Yılı Kazılarında Ele Geçen Doğu Sigillatası D (Kıbrıs Sigillatası) Seramiği", *Anadolu/Anatolia*, 2012, 109-138
- Öniz, Hakan, "Kilikyada Denizcilik Tarihi ve Tersane Arkeolojisi: Dana Adası", *Akdeniz Sanat Dergisi*, 435-446, Cilt 13, 2019.
- Özdilek, Banu, "Andriake Limanından Ele Geçen DSD Grubu/Kıbrıs Sigillataları Işığında Lykia'nın Doğu Akdeniz ile Deniz Ticareti", *Disiplinlerarası Akdeniz Araştırmaları Dergisi*, *Phaselis IV*, 2018, 57-77.
- Öztürk, H. Sami, *MÖ II - MS IV. yüzyıllarda Likya ve Pamfilya Bölgesinde Kırsal Alan Güvenliği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2006.
- Poblome, Jeroen, "Sagalassos Red Slip Ware: Typology and Chronology", *Studies in Eastern Mediterranean Archeology II*, Brepols 1999.
- Ramsay, W. Mitchell, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası* (Çev. M. Pekman), Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul 1960.
- Rauh, Nicholas - Dillon, Matthew - Rothaus, Richard, "Anchors, Amphoras and Ashlar Masonry New Evidence for the Cilician Pirates", (Ed. M.C. Hoff - R.F. Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 59-86.
- Robinson, Henry S., "The Athenian Agora, Pottery of The Roman Period Chronology", Vol. V, The American School of Classical Studies At Athens, Princeton, New Jersey 1959.

- Rowe, Andrea H., *Reconsidering Late Roman Cyprus: Using New Material From Nea Paphos to Review Current Artefact Typologies*, Department of Classical Archaeology University of Sydney, 2004.
- Ruge, Walther, "Kilikia", *RE VII/I*, 1921, 386-390.
- Ruge, Walther, "Kilix", *RE VII/I*, 1921, 390-391.
- Sayar, Mustafa H., "Antik Kilikyada Şehirleşme", *Türk Tarih Kongresi XII*, 1999, 193-216.
- Slane, Kathleen W., "Corinthian Ceramic Imports: The Changing Pattern of Provincial Trade in the First and Second Centuries A.D", (Ed. S. Walker - A. Cameron), *The Greeks Renaissance in the Roman Empire*, 1989, 219-225.
- Slane, Kathleen W., The Fine Wares, (Ed. S.C. Herbert), *Tel Anafa II-i, The Hellenistic and Roman Pottery*, 1997
- Souza, Philip, "Who Are You Calling Pirates?", (Ed. M.C. Hoff - R.F. Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 43-54.
- Söğüt, Bilal, *Kilikya Bölgesinde Roma İmparatorluk Çağı Tapınakları*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 1998.
- Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası* (Geographika XII, XIII, XIV), (Çev. A. Pekman), İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2000.
- Şahin, Hamdi, "Doğu Dağlık Kilikya Kentlerinin Territoriumları, Yerleşme Türleri ve Değişimler", *Colloquium Anatolicum VIII*, 2009, 257-286.
- Tekkök - Biçken, Billur, *The Hellenistic and Roman Pottery from Troia: Second Century B.C. to Sixth Century A.D*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), 1996.
- Tekocak, Mehmet, *Kelenderis Roma Çağı Seramiği*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2006.
- Tekocak, Mehmet, "Kelenderis Aşağı Şehir Sondajında Bulunan Kıbrıs Kırmızı Astarlı (Geç Roma D) Kapları", *İDOL, Arkeologlar Derneği Dergisi* (9-33), 2007, 18-27.
- Tempesta, Claudia, "Antiochus IV Epiphanes ve Cilicia", *ADALYA*, VIII, 2005, 59-81

- Tempesta, Claudia, “Central and Local Powers in Hellenistic Rough Cilicia”, (Ed. M.C. Hoff - R.F. Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 27-42.
- Thompson, Homer A., “Two Centuries of Hellenistic Pottery”, *Hesperia III*, No4, 1934, 311-480.
- Tomaschitz, Kurt, “The Cilician Pirates How to Approach an Obscure Phenomenon”, (Ed. M.C. Hoff - R.F. Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxford, Oxbow Books, 2013, 55-58.
- Türkmen, Seher - Demir, Gülcan - Savaş, Belgin, “Alanya Kadıpaşa Mahallesi Kazı Çalışmaları 2007”, *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri*, 2008-6, 2008, 172-174.
- Türkmen, Seher - Demir, Gülcan - Savaş, Belgin, “Alanya Kadıpaşa Mahallesi Kazı Çalışmaları 2008” *ANMED, Anadolu Akdenizi Arkeoloji Haberleri*, 2009-7, 2009, 172-174.
- Umar, Bilge, Lydia - *Bir Tarihsel Coğrafya Araştırması ve Gezi Rehberi*, İnkılâp Kitapevi, 2000.
- Ünal, Ahmet - Girginer, K. Serdar, *Kilikya - Çukurova, İlk Çağlardan Osmanlılar Dönemine Kadar Kilikyada Tarihi Coğrafya, Tarih ve Arkeoloji*, Homer Kitapevi, 2007.
- Waage, Frederick O., “Excavations in the Athenian Agora. The Roman and Byzantine Pottery 1”, *Hesperia II*, 1933, 279-328.
- Waage, Frederick O., *Ceramics and Islamic Coins, Antioch on the Orantes IV.I*, Princeton, 1948.
- Willet, Rinse – Poblome, Jeroen, “The Scale of Sagalassos Red Slip Ware Production Output of Roman Imperial Tableware”, *ADALYA XVIII*, 2015, 133-157, s.144-145
- Williams, Caroline, *Anemurium, The Roman and Early Byzantine Pottery*, Toronto, Ont., Canada, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1989.

- Yağcı, Remzi, “Problematizing Greek Colonization in the Eastern Mediterranean in the Seventh and Sixth Centuries B.C: the case of Soli”, (Ed. M.C. Hoff - R.F.Townsend), *Rough Cilicia, New Historical and Archaeological Approaches*, Oxbov Books, Oxford 2013, 6-15.
- Zahn, Robert, “Tongeschirr”, *Priene: Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895-1898*, (T. Wiegand-H. Schrader-G. Kummer-W. Wilberg-H. Winnefeld), 1904.
- Zoroğlu, Levent, “Cilicia Tracheia in the Iron Age: The Khilakku Problem”, *Anatolian Iron Age 3*, 1994, 301-309.
- Zoroğlu, Levent, “Kelenderis’in İlk Çağ Tarihi Hakkında Notlar”, *Türk Tarih Kurumu Yayınları 9*, 1994, 437-448
- Zhuravlev, Denis, “Early Roman Fine Ware from Pompeispolis” *Pompeispolis I, Eine Zwischenblanz Aus Der Metropole Paphlagoniens Nach Fünf Kampagnen [2006-2010]*, Schriften Des Zentrums für Archäologie und Kulturgeschichte des Schwarzmeerraumes 21, (Ed. F. Bertemes, A. Furtwangler) Beier Beran, Langenweißbach 2011, 149-162.

EK KAYNAKÇA

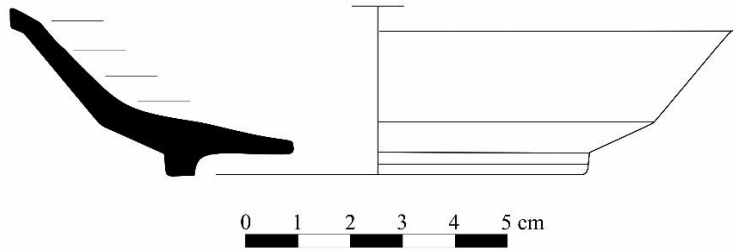
- Bean, George E.,- Mitford, Terence B., “Sites Old and New in Rough Cilicia”, *Anatolian Studies*, Vol.12, 1962, 185-217.
- Bean, George E.,- Mitford, Terence B., *Journeys in Rough Cilicia in 1962 and 1968*, Wien, 1965.
- Beaufort, Francis, *Karamania or a Brief Description of the South Coast of Asia Minor and of the Remains of Antiquity*, 1818.
- Bent, J. Theodora, “Recent Discoveries in Eastern Cilicia”, *JHS II*, 1890, 231-235.
- Bent, J. Theodora, “Explorations in Cilicia Tracheia”, *PRGS 12*, 1890, 445-463.
- Bent, J. Theodora, “Cilician Symbols”, *CR IV*, 1890, 321-322.
- Bent, J. Theodora, “Journey in Cilicia Tracheia”, *JHS 12*, 1891, 206-224.
- Collignon, Maxime– DUCHESNE, Louis, “Notes Sur un Voyage en Asie Mineure II”, *RDM 38*, 1880, 891-917.
- Hellenkemper, Hansgerd, “Zur Entwicklung des Stadtbildes in Kilikien”, *ANRW II*, 7, 2, 1980, 1262-1283.
- Hellenkemper, Hansgerd - HILD, Friedrich, *Neue Forschungen in Isaurien und Kilikien*, 1986.
- Hicks, Edward L., “Inscriptions from Eastern Cilicia”, *JHS 11*, 1890.
- Hicks, Edward L., “Inscriptions from Western Cilicia”, *JHS 12*, 1891.
- Hild, Friedrich - Hellenkemper, Hansgerd - Hellenkemper, Salies G., “Kommagene-Kilikien-Isaurien”, *RBK 4*, 1984, 182-356.
- Hild, Friedrich - Hellenkemper, Hansgerd, *Kilikien and Isaurien*, *Tabula Imperii Byzantini 5*, 1990.
- Keil, Josef - Wilhwelm, Adolf, “Denkmaler aus dem Rauhen Kilikien”, *MAMA III*, 1931.
- Langlois, Viktor, *Le Dunukh-Dash, tombeau de Sardanapale a Tarsus*, *RA 10*, 1853.

Langlois, Viktor, *Inscriptions Grecques, Romanies, Byzantines et Armeniennes de la Cilicie*, 1854.

Langlois, Viktor, *Voyage dans la Cilicie et Dans les Montagnes du Taurus, exécuté pendant les années 1852-1853*, 1861.

Rosenbaum, Elisabeth - Huber, Gerhard - Onurkan, Somay, *A survey of Coastal Cities in Western Cilicia*, Preliminary Report, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1967.

KATALOG**KAT. NO:** 1   **ENV. NO:** KP-S-448**FORM:** Tabak, Kaide - gövde**TİP:** DSA, Hayes Form 54**HAMUR RENGİ:** 7.5 YR 8/6 Kırmızımsı sarı**ASTAR RENGİ:** 10 R 5/8 Kırmızı**KATKI/ÖZELLİK:** İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika. İç ve dış yüzeyi kaplayan astarda noktalar halinde dökülmeler mevcut.**BENZERİ:** Waage 1948, Pl. 6, No 615p; Jones 1950, Fig. 202, No 738; Hayes 1985, Tav. VII, No 4**TARİH:** MS 1. yüzyıl son çeyreği - 2. yüzyıl ilk yarısı

KAT. NO: 2   **ENV. NO:** KP-S-441

FORM: Tabak, Kaide - gövde

TİP: DSA, Hayes Form 54

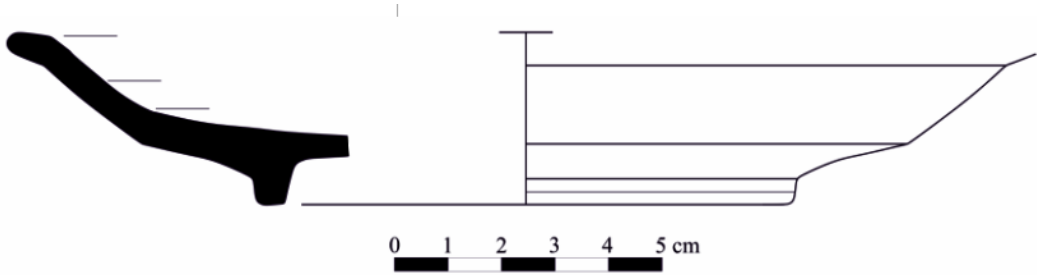
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 10 R 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince mika, taşçık. İç ve dış yüzeyde noktalar halinde bozukluklar görülüyor.

BENZERİ: Waage 1948, Pl. 6, No 615p; Jones 1950, Fig. 202, No 738; Hayes 1985, Tav. VII, No 4

TARİH: MS 1. yüzyıl son çeyreği - 2. yüzyıl ilk yarısı

KAT. NO: 3   **ENV. NO:** 2003-2A

FORM: Kâse, Sağlam form

TİP: DSD, Hayes Form P 1

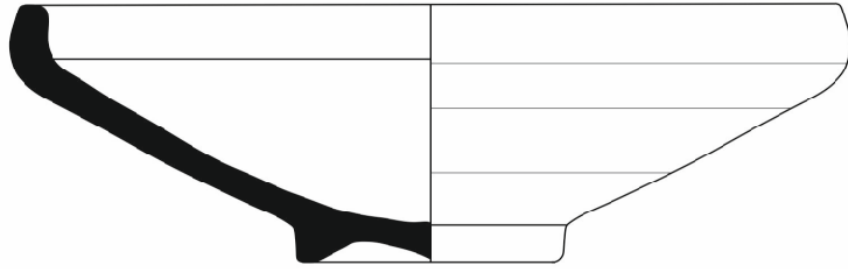
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, ince mika, az ince taşçık. Üzerindeki toprak tabakası nedeniyle astar yeterince görülmesine de ince ve mat olduğu anlaşılıyor. Gövdede iki yiv yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XVII, No 4; Williams 1989, Fig. 1, No 1

TARİH: MS 1. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 4   **ENV. NO:** KP-S-424

FORM: Tabak, Tam profil

TİP: DSD, Hayes Form P 11

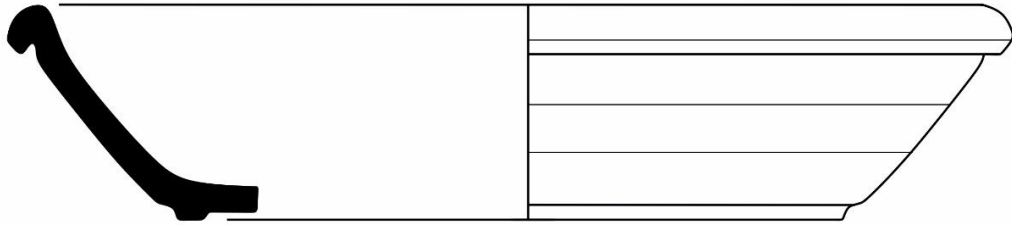
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az kireç, az taşçık, az ince mika, orta sıklıkta kil, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar (iç kısımda astar rengi daha açık).

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 203, No 772; Hayes 1967, Form 10; Hayes 1985, Tav. XIX, No 2; Williams 1989, Fig. 1, No 21; Hayes 1991, Fig. XVIII, No 11,13; Fırat 1999, Lev. 31, No 57-64; Oransay 2012, Kat. No 4-40, Çiz. 1-2; Özdilek 2018, Fig. 1, Kat. No 2-5

TARİH: MS 1.yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 5   **ENV. NO:** KP-S-428

FORM: Tabak, Tam profil

TİP: DSD, Hayes Form P 11

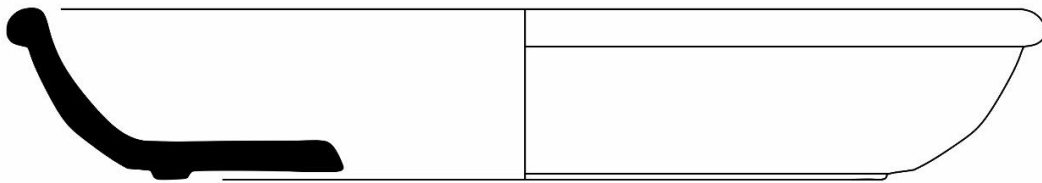
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, taşçık, az ince mika, yoğun kireç, sıkı kil, kalın cidar, pürüzlü yüzey, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar. Dış yüzeyde astar yer yer hamur rengiyle bütünleşmiş durumda. Astar ağız kenarında daha açık ve canlı. İç ve dış yüzeyde çark izleri görülüyor. Dış yüzeyde iki yiv var. Dudak dışta yuvarlatılmış, gövdeden kaideye geçiş keskin.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 203, No 772; Hayes 1967, Form 10; Hayes 1985, Tav. XIX, No 2; Williams 1989, Fig. 1, No 21; Hayes 1991, Fig. XVIII, No 11,13; Fırat 1999, Lev. 31, No 57-64; Oransay 2012, Kat. No 4-40, Çiz. 1-2; Özdilek 2018, Fig. 1, Kat. No 2-5

TARİH: MS 1.yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 6   **ENV. NO:** KP-S-430

FORM: Tabak, Tam profil

TİP: DSD, Hayes Form P 11

HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az iri taneli kireç. Kaide alt kısmında, yivle oluşturulmuş daire yer alıyor. Astar, iç ve dış yüzeyde büyük oranda tahrip olmuş.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 203, No 772; Hayes 1967, Form 10; Hayes 1985, Tav. XIX, No 2; Williams 1989, Fig. 1, No 21; Hayes 1991, Fig. XVIII, No 11,13; Fırat 1999, Lev. 31, No 57-64; Oransay 2012, Kat. No 4-40, Çiz. 1-2; Özdilek 2018, Fig. 1, Kat. No 2-5

TARİH: MS 1.yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 7   **ENV. NO:** KP-S-423

FORM: Tabak, Ağız kenarı-gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 11

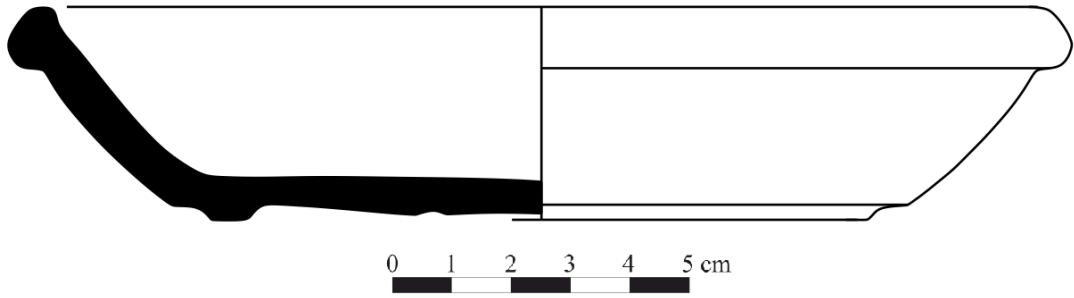
HAMUR RENGİ: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 5 YR 5/6 Sarımsı kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince mika, az taşçık, astar ince ve dış yüzeyde daha parlak. Kaide altında yivle oluşturulmuş daire yer alıyor. Dış yüzeyde çark izleri görülüyor.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 203, No 772; Hayes 1967, Form 10; Hayes 1985, Tav. XIX, No 2; Williams 1989, Fig. 1, No 21; Hayes 1991, Fig. XVIII, No 11,13; Fırat 1999, Lev. 31, No 57-64; Oransay 2012, Kat. No 4-40, Çiz. 1-2; Özdilek 2018, Fig. 1, Kat. No 2-5

TARİH: MS 1.yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

KAT. NO: 8   **ENV. NO:** KP-S-402

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 11

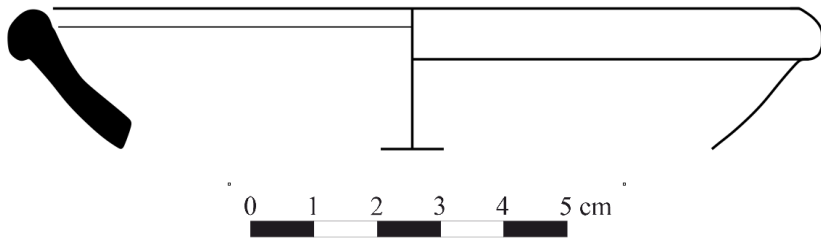
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az taşçık, az ince kireç, astar ince ve mat. İçte dudağın alt kısmında ve dışta gövdede yiv yer alıyor.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 203, No 772; Hayes 1967, Form 10; Hayes 1985, Tav. XIX, No 2; Williams 1989, Fig. 1, No 21; Hayes 1991, Fig. XVIII, No 11,13; Fırat 1999, Lev. 31, No 57-64; Oransay 2012, Kat. No 4-40, Çiz. 1-2; Özdilek 2018, Fig. 1, Kat. No 2-5

TARİH: MS 1.yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

KAT. NO: 9   **ENV. NO:** KP-S-442

FORM: Tabak, Kaide

TİP: DSD, Hayes Form P 11

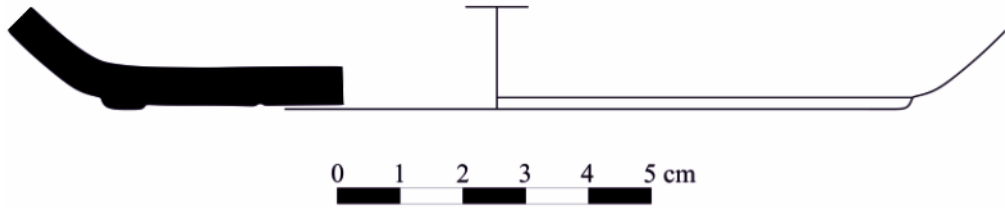
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç. Yüzeyde yer yer kireç boşlukları görülüyor. Astar iç ve dış yüzeyde mat ve ince. Dipte yivle oluşturulmuş halka yer alıyor.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 203, No 772; Hayes 1967, Form 10; Hayes 1985, Tav. XIX, No 2; Williams 1989, Fig. 1, No 21; Hayes 1991, Fig. XVIII, No 11,13; Fırat 1999, Lev. 31, No 57-64; Oransay 2012, Kat. No 4-40, Çiz. 1-2; Özdilek 2018, Fig. 1, Kat. No 2-5

TARİH: MS 1.yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

KAT. NO: 10

ENV. NO: KP-S-432

FORM: Tabak, Tam profil

TİP: DSD, Hayes Form P 12

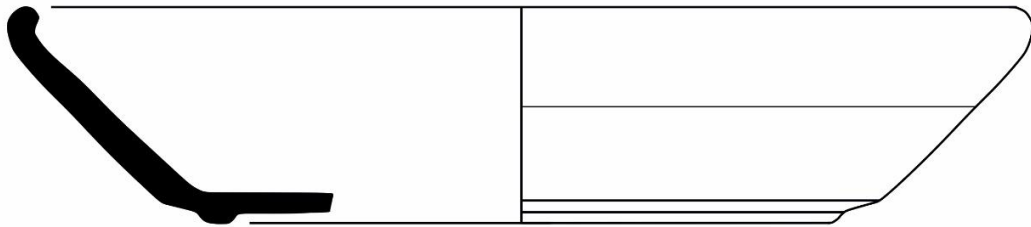
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, kuvars, az kireç, orta sıklıkta kil, iç ve dış yüzeyde ince ve hafif mat astar, içte çark izleri, dışta bir yiv, gövdeden kaideye geçiş keskin, içe dönük ağızlı.

BENZERİ: Kenrick 1985, Figür 49, No 378.1; Hayes 1967, Form 11, s. 71; Hayes 1985, Tav. XIX, No 4,5; Williams 1989, Fig. 2, No 26-27; Hayes 1991, Fig. XVIII, No:12; Oransay 2012, Kat. No 41-43, Çiz. 3

TARİH: MS 1.yüzyıl 2. yarısı - 2. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 11   **ENV. NO:** KP-S-357

FORM: Kâse/Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 12

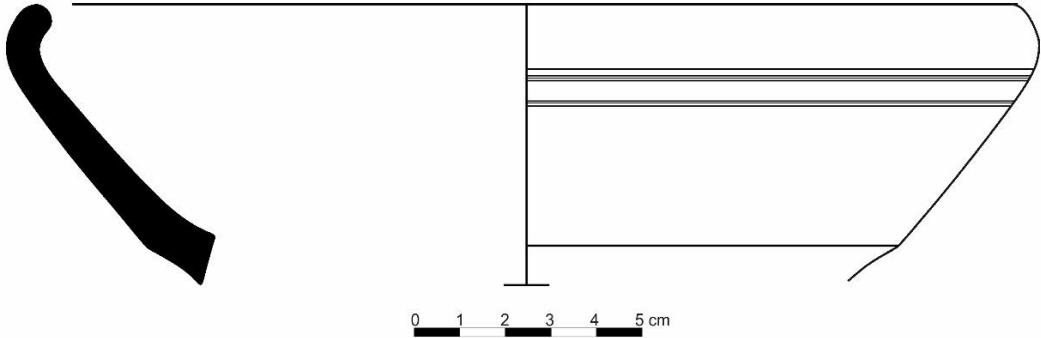
HAMUR RENGİ: 10 R 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az taşçık, az ince kireç, orta sıkılıkta kil, yüzeyde yer yer görülen küçük patlaklar, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar, dışta ince çark izleri, yüzeyde iki sıra halinde üçlü yiv dekorasyonu. Sivri-içe dönük ağızlı. Gövdeden kaideye geçiş keskin.

BENZERİ: Kenrick 1985, Figür 49, No 378.1; Hayes 1967, Form 11, s. 71; Hayes 1985, Tav. XIX, No 4,5; Williams 1989, Fig. 2, No 26-27; Hayes 1991, Fig. XVIII, No 12; Oransay 2012, Kat. No 41-43, Çiz. 3

TARİH: MS 2. yüzyıl

KAT. NO: 12   **ENV. NO:** KP-S 327

FORM: Kâse/Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 12 varyasyonu

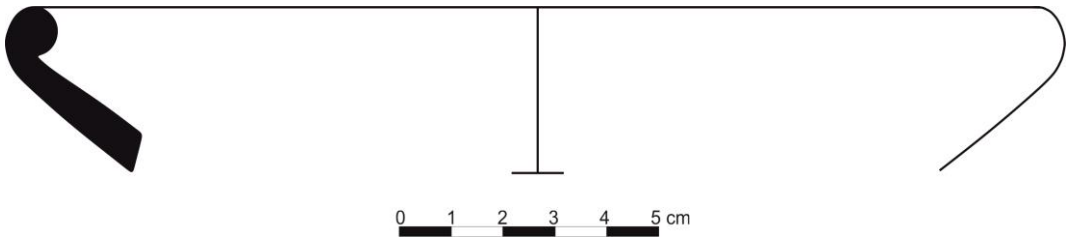
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI: İnce kum, az ince kireç, gevşek kil, gözenekli yüzey, ince ve mat astar (çok aşınmış). Ağız kenarı içe doğru toplu iğne başı oluşturacak şekilde yuvarlatılmış.

BENZERİ: Kenrick 1985, Figür 49, No 378.1; Hayes 1967, Form 11, s.71; Hayes 1985, Tav. XIX, No 4,5; Williams 1989, Fig. 2, No 26-27; Hayes 1991, Fig. XVIII, No 12; Oransay 2012, Kat. No 41-43, Çiz. 3

TARİH: MS 2. yüzyıl ve sonrası

KAT. NO: 13   **ENV. NO:** KP-S-345

FORM: Kâse, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 19

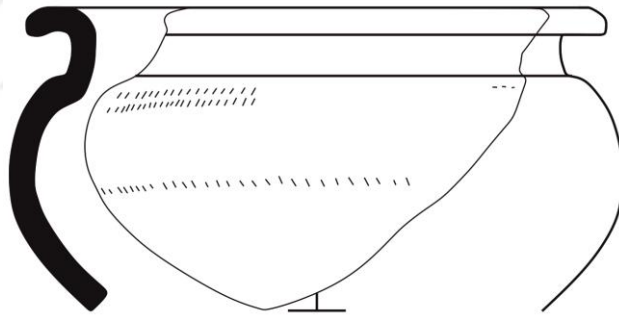
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az miktarda taşcık, az iri tanecikli kireç, yüzeyde yer yer kireç boşlukları. Astar iç ve dış yüzeyde oldukça mat ve ince. Gövdede üç sıra rulet bezeme yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XIX, No 11

TARİH: MS 1.yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 14   **ENV. NO:** KP-S-382

FORM: Kâse, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 22A

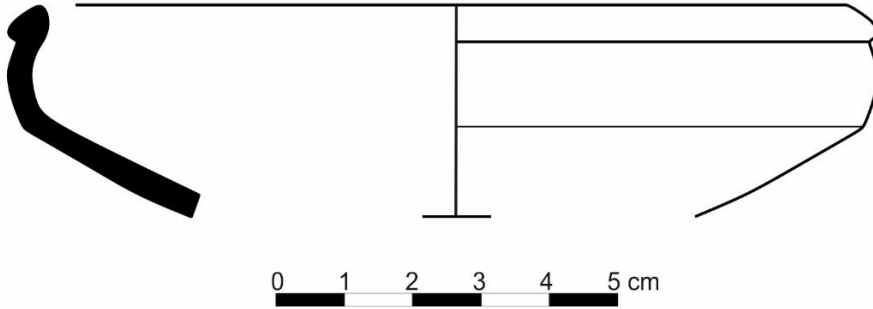
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az ince kireç, taşçık, yüzeyde yer yer küçük boşluklar (kireç patlağı), orta sıklıkta kil, iç ve dış yüzey astarlı, dış yüzeyin bir kısmında astar yok denecek kadar ince, iç ve dış yüzeyde ince çark izleri, dik-sivri ağızlı dudak dışta aşağı doğru hafifçe yuvarlatılmış.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 195, No 524; Hayes 1967, Form 7B, s.68; Hayes 1985, Tav. XIX, No 14,15; Hayes 1991, Fig. 19, No 22 A; Lund 1995, Pl. 1, no 4, s. 151

TARİH: MÖ 1. yüzyıl sonu - MS 1.yüzyıl ortaları

KAT. NO: 15   **ENV. NO:** KP-S-167

FORM: Kâse, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 22A

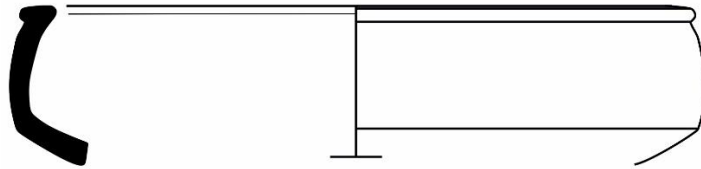
HAMUR RENGİ: 10 R5/6 Kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kum, az ince kireç, az miktarda mika. Astar içte belirsiz, dış yüzeyde parlak. Dudak köşeli profile sahip. Gövdeden kaideye geçiş keskin. Gövdede ince bir yiv yer alıyor.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 195, No 524; Hayes 1967, Form 7B, s.68; Hayes 1985, Tav. XIX, No 14,15; Hayes 1991, Fig. 19, No 22 A; Lund 1995, Pl. 1, No 4, s. 151

TARİH: MS 1. yüzyıl ilk yarısı- MS 2. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 16   **ENV. NO:** KP-S-296

FORM: Kâse, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 22B

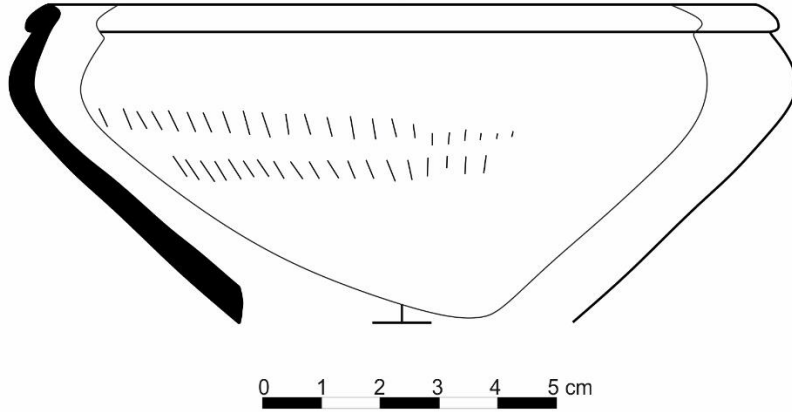
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce elenmiş kum, ince kireç, gevşek kil, gözeneksiz yüzey, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar, gövdede iki sıra halinde rület motifi.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XIX, No 15; Daszewski 1995, Pl. 3, No 2,4, s.35

TARİH: MS 1.yüzyıl ortaları – 2. yüzyıl ilk yarısı

KAT. NO: 17   **ENV. NO:** KP-S-426

FORM: Kâse, Tam profil

TİP: DSD, Hayes Form P 22B

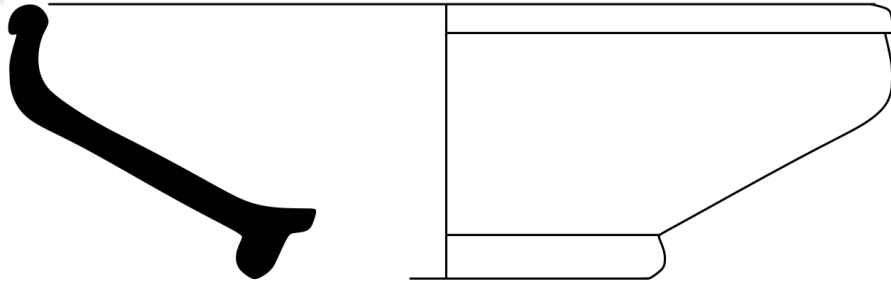
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az miktarda taşcık, az iri tanecikli kireç. Astar iç ve dış yüzeyde oldukça ince. Yüzeyde yer yer kireç patlamasından oluşan boşluklar görülüyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XIX, No 15; Daszewski 1995, Pl. 3, No 2,4, s. 35

TARİH: MS 1.yüzyıl ortaları – 2. yüzyıl ilk yarı

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 18   **ENV. NO:** 2013. 14- A

FORM: Kâse, Sağlam form

TİP: DSD, Hayes Form P 22B

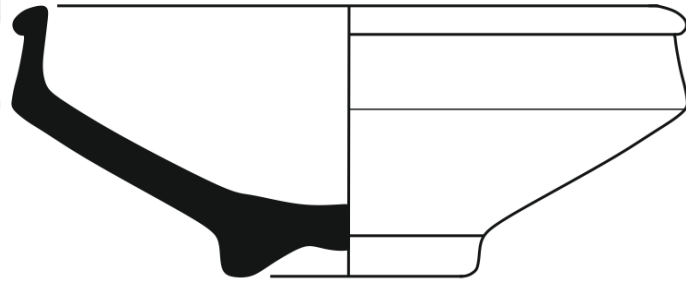
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az taşçık, az iri tanecikli kireç.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XIX, No 15; Daszewski 1995, Pl. 3, No 2, 4, s.35

TARİH: MS 2. yüzyıl ortaları – 3. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 19   **ENV. NO:** 2008-41A

FORM: Kâse, Sağlam form

TİP: DSD, Hayes Form P 22B

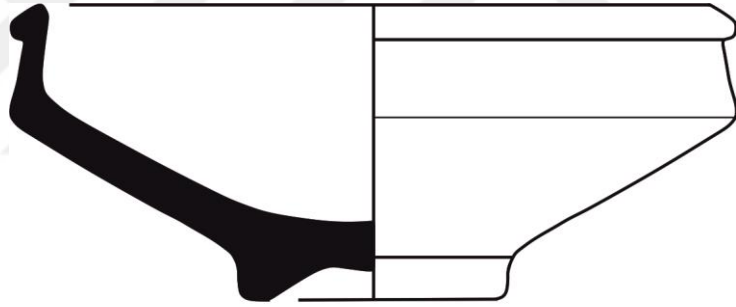
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az iri taneli kireç, az ince mika. Gövdede kireç patlamasından oluşan bir boşluk görülüyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XIX, No 15; Daszewski 1995, Pl. 3, No 2,4, s. 35

TARİH: MS 2. yüzyıl ortaları – 3. yüzyıl

KAT. NO: 20   **ENV. NO:** KP-S-495

FORM: Kâse, Kenar - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 22B varyasyonu

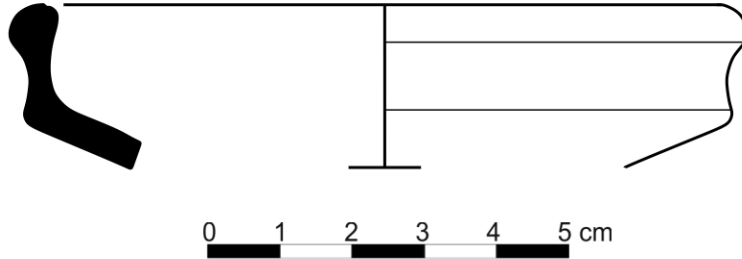
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, orta ince kireç, taşçık. Dış yüzeyde kireç patlamasından oluşan küçük bir boşluk görülüyor. Astar oldukça ince bir şekilde uygulanmış.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XIX, No 15; Daszewski 1995, Pl. 3, No 2,4, s. 35

TARİH: MS 2. yüzyıl ve sonrası

KAT. NO: 21   **ENV. NO:** KP-S-386

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 23B

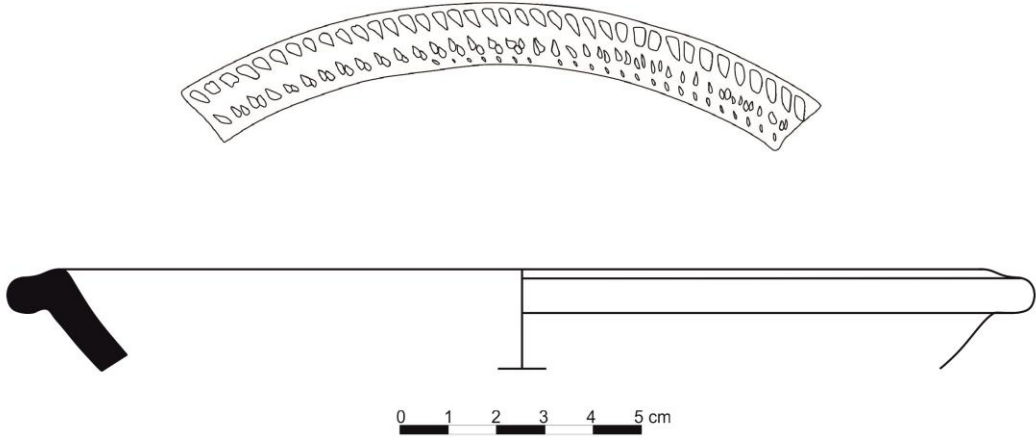
HAMUR RENGİ: 10 R, 5/8 Kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R, 2.5 /2 Çok koyu kırmızı - 10R 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, ince mika, az ince kireç, az taşçık, sıkı kil, yüzeyde yer yer görülen küçük patlaklar, iç ve dış yüzeyde oldukça mat ve ince astar, iç kısımda astar daha mat ve kötü, içte çark izleri, kalın cidar, sert yapı, alt kısmı yuvarlatılmış. Ağız tablası orta kısımda hafifçe içe çökük ve üzerinde yivler var.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XX, No 1

TARİH: MS 1.yüzyıl

KAT. NO: 22   **ENV. NO:** KP-S-301

FORM: Kâse, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 28

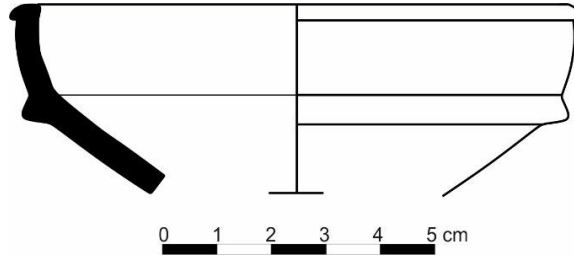
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 3/2 Koyu kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: Kum, kuvars, taşçık, orta kalın kireç, az ince mika, yüzeyde kireç patlamasından kaynaklanan iri boşluklar, iç ve dış yüzeyde mat astar.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XX, No 6-7; Fırat 1999, Lev. 33, No 75; Hayes 2003, Fig. 7, No 67, s. 461; Oransay 2012, Kat. No 63-70, Çiz. 3

TARİH: MS 1. yüzyıl ortaları – erken 2. yüzyıl

KAT. NO: 23   **ENV. NO:** KP-S-604

FORM: Kâse, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 28

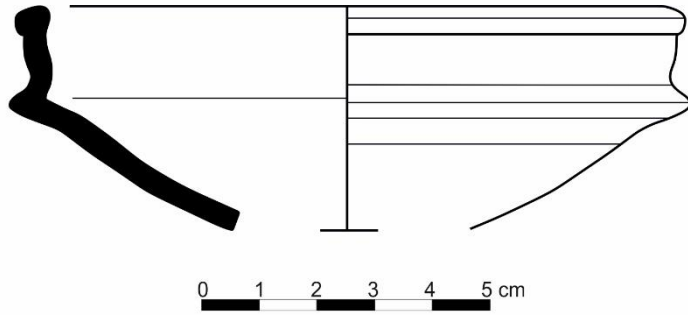
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince kum. Yüzeyi kaplayan toprak nedeniyle yüzeydeki ayrıntılar görülmüyor.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 95, No 526; Hayes 1985, Tav. XX, No 6-7; Fırat 1999, Lev. 33, No 75; Hayes 2003, Fig. 6, No 53, s. 459; Oransay 2012, Kat. No 63-70, Çiz. 3

TARİH: MS 1. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

KAT. NO: 24   **ENV. NO:** KP-S-465

FORM: Kâse, Kaide

TİP: DSD, Hayes Form P 28

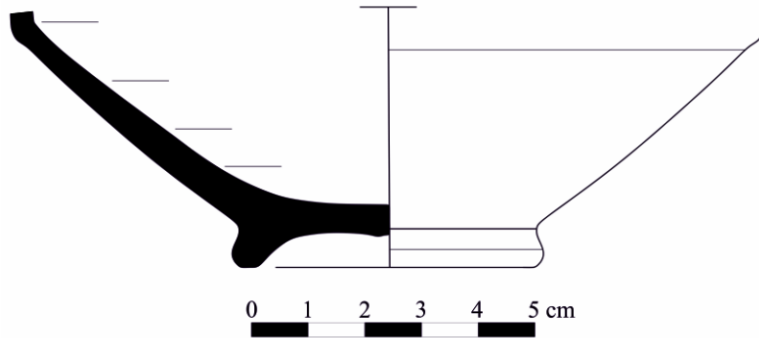
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince kum. Cidar ince, astar iç ve dış yüzeyde ince ve mat. Kırıkta fark edilen kıvrım gövde profiline geçişi görme açısından önemli.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 95, No 526; Hayes 1985, Tav. XX, No 6-7; Fırat 1999, Lev. 33, No 75; Oransay 2012, Kat. No 63-70, Çiz. 3

TARİH: MS 1. yüzyıl ortaları - 2. yüzyıl ilk yarısı

KAT. NO: 25   **ENV. NO:** KP-S-476

FORM: Kâse, Kaide

TİP: DSD, Hayes Form P 28

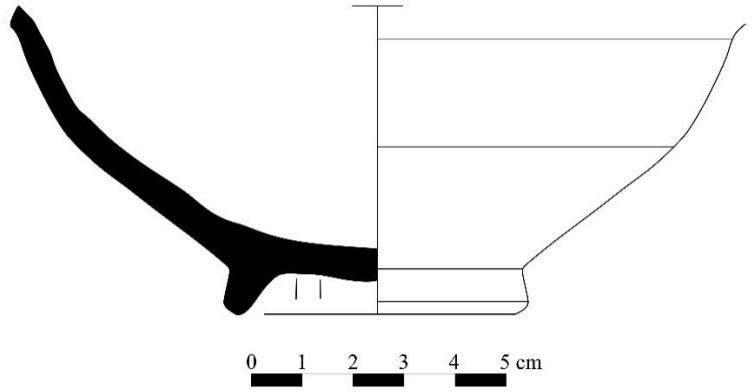
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç. Kırığın kesitinde hava kabarcığı ya da kireç patlaması nedeniyle oluşan boşluk görülüyor. Cidar ince, astar iç ve dış yüzeyde ince ve mat.

BENZERİ: Jones 1950, Fig. 95, No 526; Hayes 1985, Tav. XX, No 6-7; Fırat 1999, Lev. 33, No 75; Oransay 2012, Kat. No 63-70, Çiz. 3

TARİH: MS 1. yüzyıl ortaları - 2. yüzyıl ilk yarısı

KAT. NO: 26   **ENV. NO:** KP-S-342

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 29

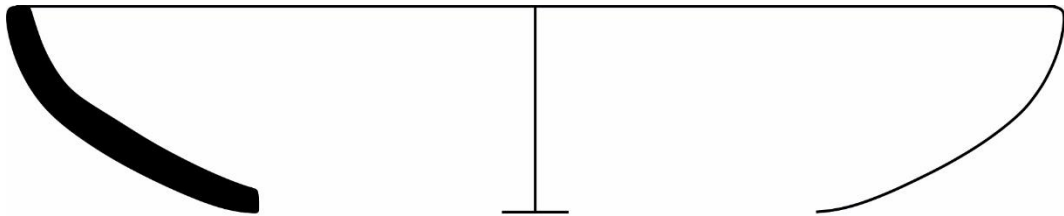
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az kireç, az taşçık, gözenekli yüzey, gevşek kil, oldukça mat ve ince astar, yüzeyde deformasyon, dik-düz bitirilmiş ağız kenarı.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XX, No 8; Kenrick 1985, Fig. 49, No 383

TARİH: MS 2. yüzyıl ve sonrasına

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 27   **ENV. NO:** KP-S-323

FORM: Kâse/Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 30

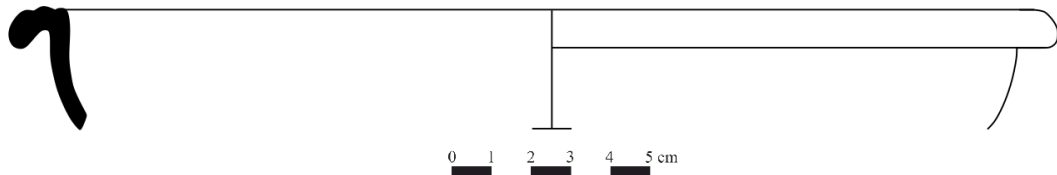
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, astar iç ve dış yüzeyde ince ve mat, dudak 2 yivle kademelendirilmiş.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XX, No 9; Hayes 1991, Fig. XIX, No 30.4; Meyza 1995, Pl. 11, No 9, s.196; Oransay 2012, Kat. No 73, Çiz. 3

TARİH: MS 2. yüzyıl ilk yarısı ve sonrası

KAT. NO: 28   **ENV. NO:** KP-S-038

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 40

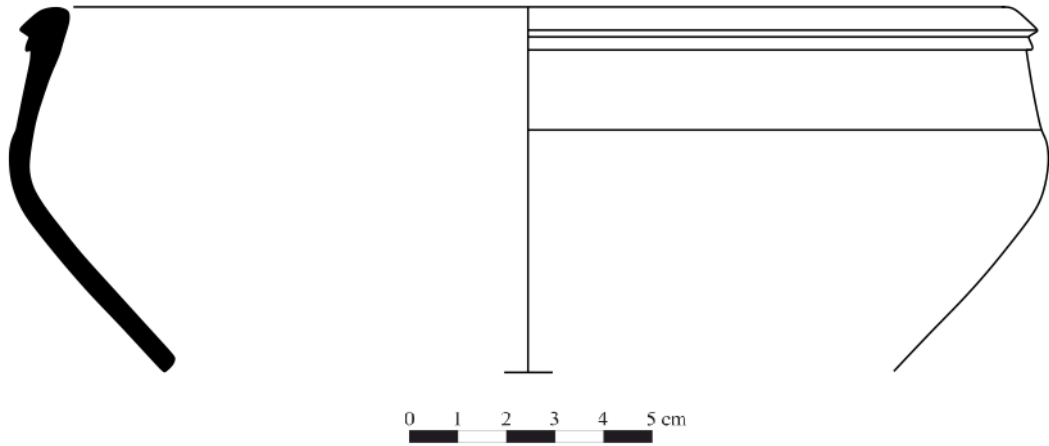
HAMUR RENGİ: 10 R 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az miktarda kum, orta incelikte kireç, sert doku, astar iç ve dış yüzeyde ince ve mat.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 4,5; Williams 1989, Fig. 3, No 30; Hayes 1991, Fig. XIX, No 40; Daszewski 1995, Pl. 4, No 1, 4; Oransay 2012, Kat. No 79-105, Çiz. 4-5; Özdilek 2018, Fig. 2, Kat. No 17, s.65

TARİH: MS 2. yüzyıl

KAT. NO: 29   **ENV. NO:** KP-S-044

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 40

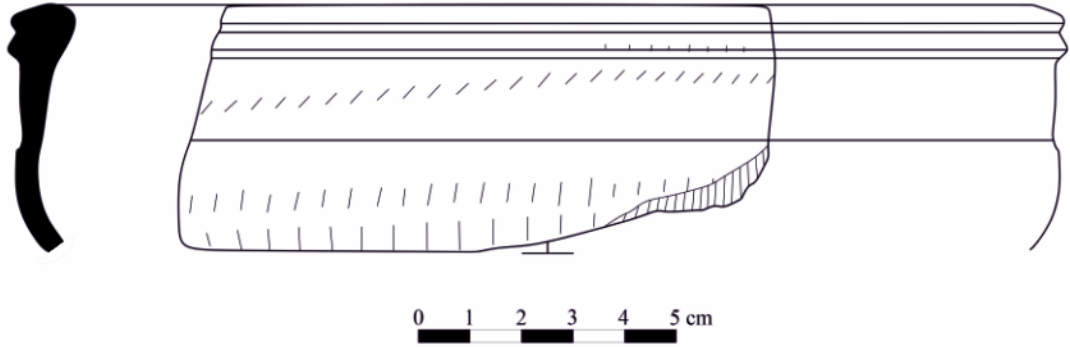
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az miktarda ince tanecikli kireç. Astar iç yüzeyde daha açık, dış yüzeyde daha koyu ve mat. Dışta dudakın alt kısmında çok az bir bölümde, ayrıca boyun ve gövde kısmında çizgisel bezeme yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 4,5; Williams 1989, Fig. 3, No 30; Hayes 1991, Fig. XIX, No 40; Daszewski 1995, Pl. 4, No 1, 4; Oransay 2012, Kat. No 79-105, Çiz. 4-5; Özdilek 2018, Fig. 2, Kat. No 17, s.65

TARİH: MS 2. yüzyıl

KAT. NO: 30   **ENV. NO:** KP-S-049

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 40

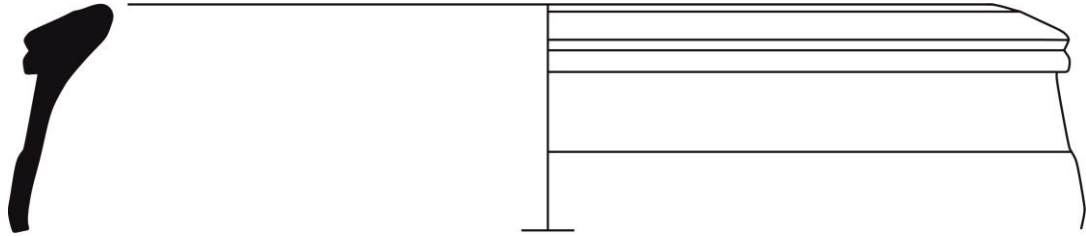
HAMUR RENGİ: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/8 Kırmızı(İç astar),10 R 4/6 Kırmızı - 10 R 3/2 Siyahımsı kırmızı (Dış Astar)

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az miktarda ince tanecikli kireç, astar iç yüzeyde daha açık, dış yüzeyde daha koyu ve mat. Dış yüzeyde gövdede kesik şeklinde bir deformasyon görülüyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 4,5; Williams 1989, Fig. 3, No 30; Hayes 1991, Fig. XIX, No 40; Daszewski 1995, Pl. 4, No 1, 4; Oransay 2012, Kat. No 79-105, Çiz. 4-5; Özdilek 2018, Fig. 2, Kat. No 17, s.65

TARİH: MS 2. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 31   **ENV. NO:** KP-S-089

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 40

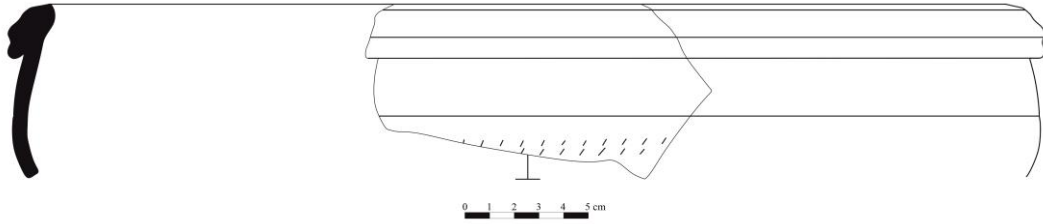
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 YR 4/6 Kırmızı(İç astar), 10 R 5/6 Kırmızı (Dış astar)

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, astar iç ve dış yüzeyde ince ve mat. Gövdede rulet bezeme yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 4,5; Williams 1989, Fig. 3, No 30; Hayes 1991, Fig. XIX, No 40; Daszewski 1995, Pl. 4, No 1, 4; Oransay 2012, Kat. No 79-105, Çiz. 4-5; Özdilek 2018, Fig. 2, Kat. No 17, s.65

TARİH: MS 2. yüzyıl

KAT. NO: 32   **ENV. NO:** KP-S-159

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 40

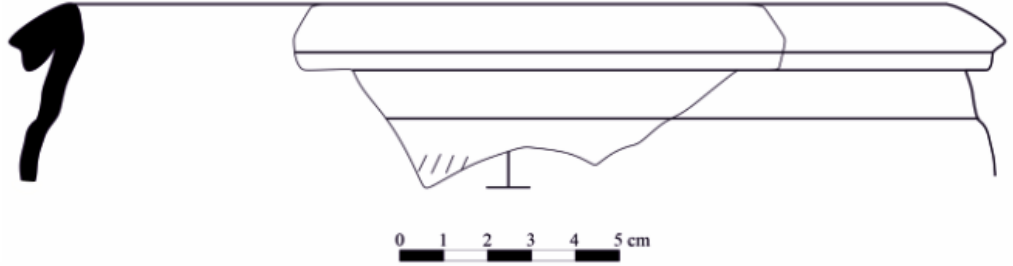
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, astar iç ve dış yüzeyde ince ve mat. Gövdede çizgisel bezeme yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 4,5; Williams 1989, Fig. 3, No 30; Hayes 1991, Fig. XIX, No 40; Daszewski 1995, Pl. 4, No 1, 4; Oransay 2012, Kat. No 79-105, Çiz. 4-5; Özdilek 2018, Fig. 2, Kat. No 17, s.65

TARİH: MS 2. yüzyıl

KAT. NO: 33   **ENV. NO:** KP-S-561

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 40

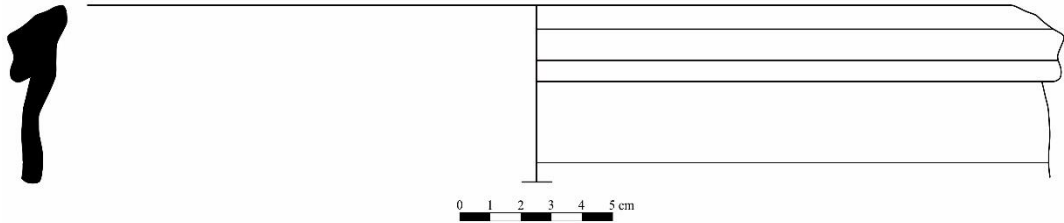
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince tanecikli kum, az ince tanecikli kireç, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 4,5; Williams 1989, Fig. 3, No 30; Hayes 1991, Fig. XIX, No 40; Daszewski 1995, Pl. 4, No 1, 4; Oransay 2012, Kat. No 79-105, Çiz. 4-5; Özdilek 2018, Fig. 2, Kat. No 17, s.65

TARİH: MS 2. yüzyıl

KAT. NO: 34   **ENV. NO:** KP-S-611

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 40

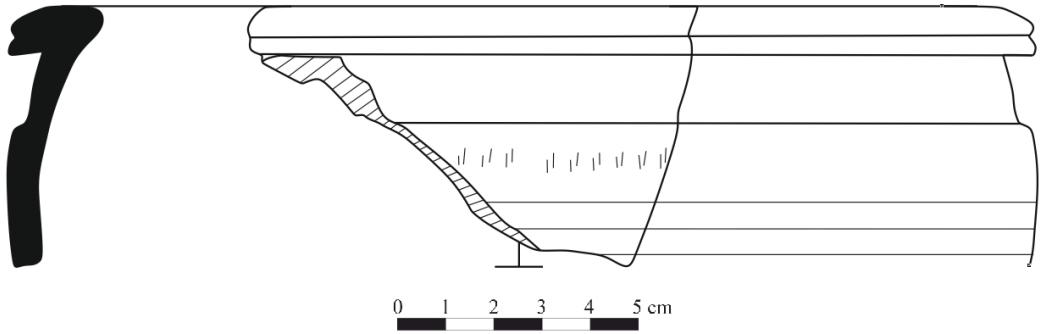
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince tanecikli kum, az ince tanecikli kireç, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar. Ağız kenarı üzerinde yiv görülüyor. Gövdede rulet bezeme yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 4,5; Williams 1989, Fig. 3, No 30; Hayes 1991, Fig. XIX, No 40; Daszewski 1995, Pl. 4, No 1, 4; Oransay 2012, Kat. No 79-105, Çiz. 4-5; Özdilek 2018, Fig. 2, Kat. No 17, s.65

TARİH: MS 2. yüzyıl

KAT. NO: 35   **ENV. NO:** KP-S-365

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 41

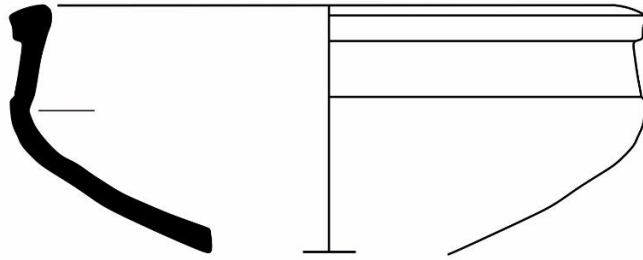
HAMUR RENGİ: 5 YR 6/8 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, kum, orta ince kireç. İnce ve mat astar yalnızca dış yüzeyin bir kısmında korunabilmiş.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 6; Daszewski 1995, Pl. 5, No 1; Oransay 2012, Kat. No 106-107, Çiz. 5

TARİH: MS 2. yüzyıl ortaları

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 36   **ENV. NO:** KP-S-613

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD, Hayes Form P 41

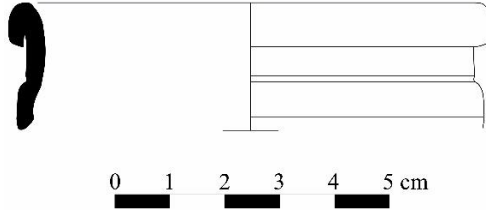
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, astar iç ve dış yüzeyde mat. Boyundan gövdeye geçiş kısmında derin bir yer alıyor. Gövdeden kaideye geçiş keskin.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXI, No 6; Daszewski 1995, Pl. 5, No 1; Oransay 2012, Kat. No 106-107, Çiz. 5

TARİH: MS 2. yüzyıl ortaları

KAT. NO: 37   **ENV. NO:** KP-S-622

FORM: Süzgeçli Sürahi, Ağız kenarı - süzgeç

TİP: DSD, Hayes Form P 47 veya P 54

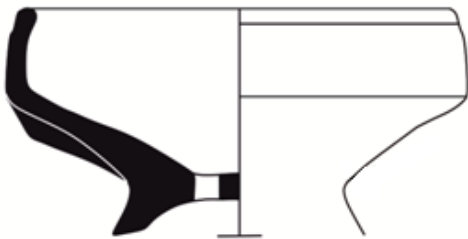
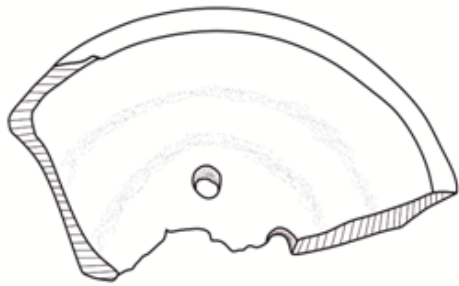
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince taşçık. Astar içte ve dış yüzeyde ince. Süzgeç deliklerinin yalnızca 2 tanesi parça üzerinde görülebiliyor.

BENZERİ: Hayes 1967, 73, Form 14; Hayes 1985, Tav. XXI, No 8; Daszewski 1995, Pl. 5, No 6, s.37

TARİH: MS 1. yüzyıl – erken 2. yüzyıl

KAT. NO: 38   **ENV. NO:** KP-S-522

FORM: Süzgeçli Sürahi, Boyun

TİP: DSD, Hayes Form P 47 veya P 54

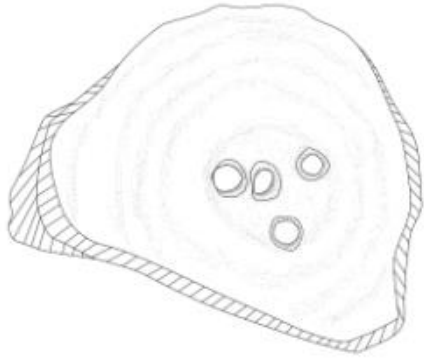
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil. İç yüzeyin süzgeçle bölünmüş üst kısmı ve dış yüzey astarlı. Süzgeç bölümünde 0,6 mm çapında dört adet delik yer alıyor. Süzgeç delikleri alt kısımda özensiz bırakılmış. Muhtemelen boyna eklenen bir kulp yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1967, 73, Form 14; Hayes 1985, Tav. XXI, No 8; Daszewski 1995, Pl. 5, No 6, s.37

TARİH: MS 1. yüzyıl – erken 2. yüzyıl

KAT. NO: 39   **ENV. NO:** KP-S-511

FORM: Sürahi, Kaide - gövde

TİP: DSD, Hayes Form X 58

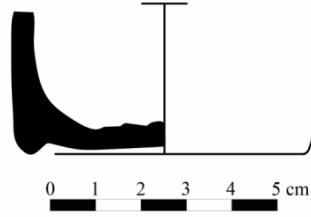
HAMUR RENGİ: 2,5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2,5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXII, No 4; Oransay 2012, Kat. No 114, Çiz. 5, s.738

TARİH: MS 1. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

KAT. NO: 40   **ENV. NO:** KP-S-592

FORM: Sürahi, Kaide - gövde

TİP: DSD, Hayes Form X 58

HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, ince astar. Kaide altında yivle oluşturulmuş bir halka yer alıyor. Gövdede, kaideye yakın bir bölümde -net görülmesi de- dik çizgilerden oluşan bezeme yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXII, No 4; Oransay 2012, Kat. No 114, Çiz. 5, s. 738

TARİH: MS 1. yüzyıl sonu - 2. yüzyıl

KAT. NO: 41   **ENV. NO:** KP-S-725

FORM: Sürahi, Kaide - boyun

TİP: DSD, Hayes Form X 59

HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, ince astar. Restore edilen formun ağız ve kulpu eksik.

BENZERİ: Hayes 1985, Tav. XXII, No 5; Daszewski 1995, Pl. 3, No 7, s. 35

TARİH: MS 2. yüzyıl

KAT. NO: 42   **ENV. NO:** KP-S-601

FORM: Sürahi, Ağız kenarı - kulp

TİP: DSD

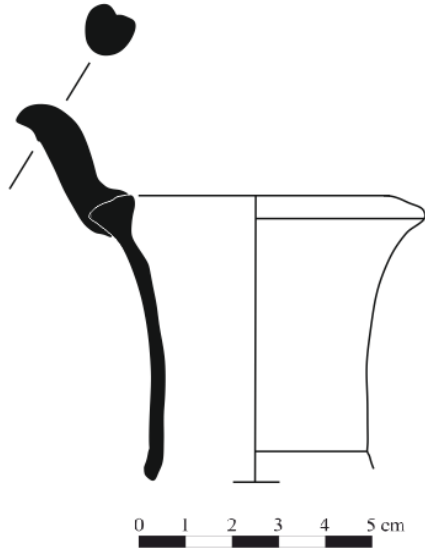
HAMUR RENGİ: 10 R 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç. Astar içte belli bir sınıra kadar dışta ise tüm yüzeyi kaplıyor.

BENZERİ: Daszewski 1995, Lev. 5, No 2-4, s. 37

TARİH: MS 1. yüzyıl

KAT. NO: 43   **ENV. NO:** KP-S-306

FORM: Sürahi, Ağız kenarı - boyun

TİP: DSD - Geç Roma D

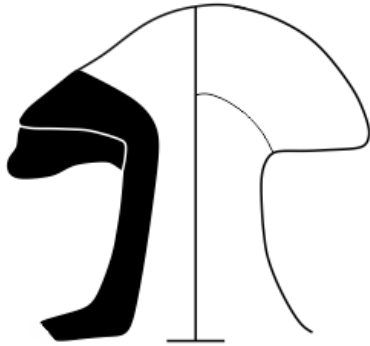
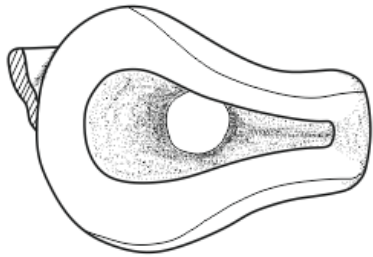
HAMUR RENGİ: 10 R 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, kum, kireç, az ince mika. Ağız kenarına eklenmiş kulpun çok az bir kısmı görünmektedir.

BENZERİ: Williams 1989, Fig. 17, No 216

TARİH: MS 3. yüzyıl - 4. yüzyıl 3. çeyreği

KAT. NO: 44   **ENV. NO:** KP-S-370

FORM: Sürahi, Ağız kenarı -omuz

TİP: DSD - Geç Roma D

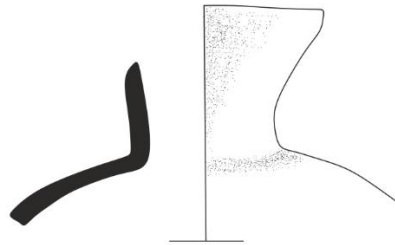
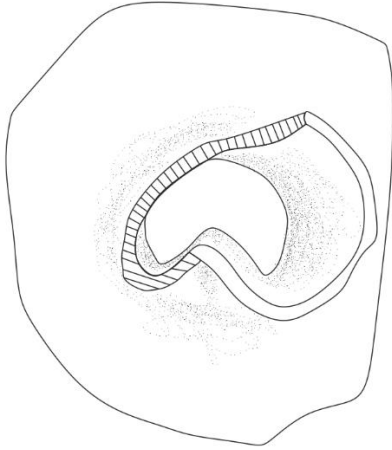
HAMUR RENGİ: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az kireç, az ince mika, az taşçık.

BENZERİ:

TARİH: MS 3. yüzyıl - 4. yüzyıl 3. çeyreği

KAT. NO: 45   **ENV. NO:** KP-S-340

FORM: Tabak, Kenar - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 1

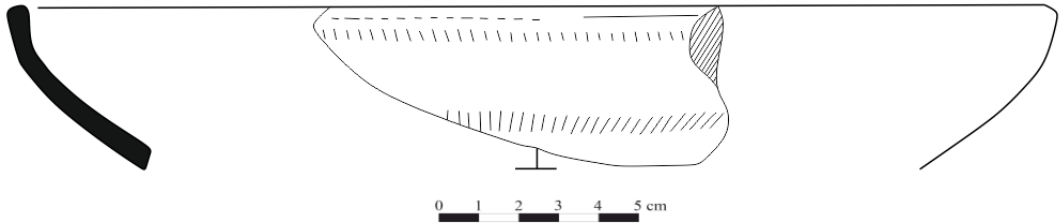
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 3/1 Koyu kırmızımsı gri

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az kireç, gevşek kil, iç ve dış yüzeyde çok mat ve çok ince astar, dudak ve gövdede kesik çizgi ve yivlerden oluşan rulet kombinasyonu.

BENZERİ: Meyza 1995, Pl. 6, No 2, s.191; Fırat 1999, Lev. 57, No 225

TARİH: MS erken 4. yüzyıl - 5. yüzyıl 3. çeyreği

KAT. NO: 46   **ENV. NO:** KP-S-211

FORM: Tabak, Kaide - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 1

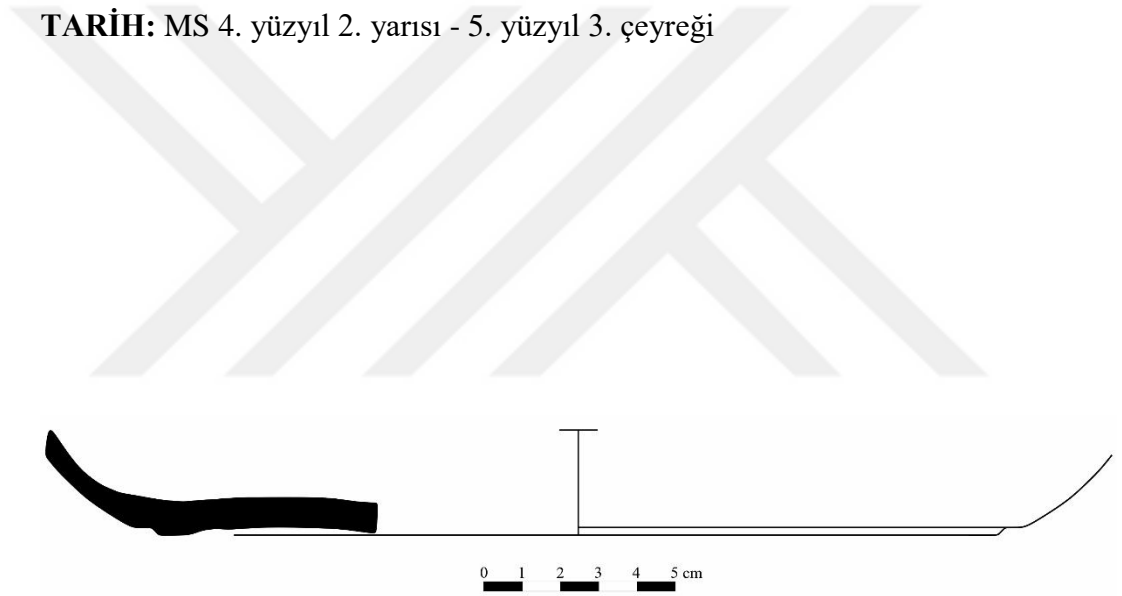
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az taşçık, az ince kireç, astar oldukça ince.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 80, Form 1, No 4

TARİH: MS 4. yüzyıl 2. yarısı - 5. yüzyıl 3. çeyreği

KAT. NO: 47   **ENV. NO:** KP-S-514

FORM: Tabak, Kaide - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 1

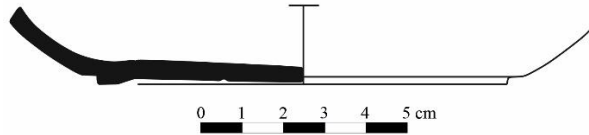
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 5/6 Kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, taşçık, az ince kireç, astar ince ve mat. Dipte ve kabın iç kısmında bir halka yer alıyor.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 80, Form 1, No 4

TARİH: MS 4. yüzyıl 2. yarısı - 5. yüzyıl 3. çeyreği

KAT. NO: 48   **ENV. NO:** KP-S-266

FORM: Tabak, Kaide - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 1

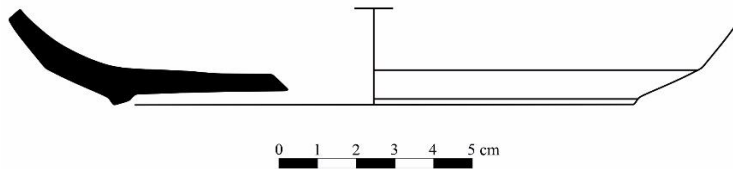
HAMUR RENGİ: 10 R 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, taşçık, az ince kireç, astar ince ve mat.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 80, Form 1; Williams 1989, Fig. 10, No 152

TARİH: MS 4. yüzyıl 2. yarısı - 5. yüzyıl 3. çeyreği

KAT. NO: 49   **ENV. NO:** KP-S-341

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 2

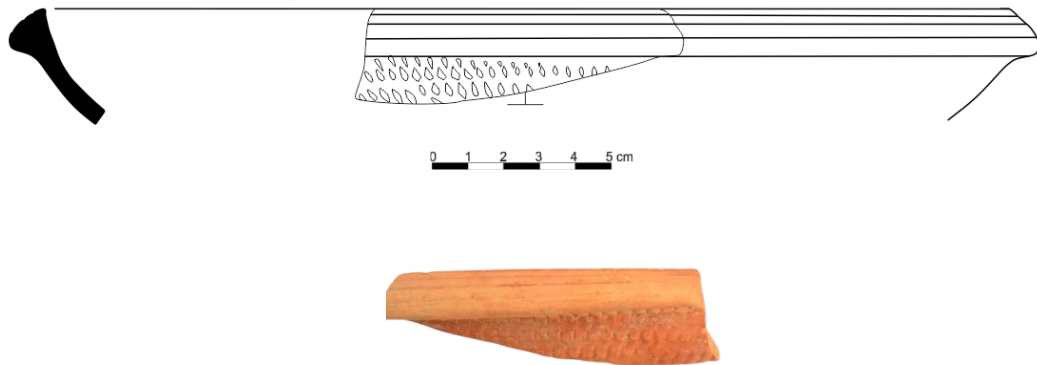
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az kireç, sıkı kil, gözenekli yüzey, iç ve dışta ince ve mat astar. Yukarı çekik ağız kenarı 3 kademe halinde dışa doğru kalınlaştırılmış. Gövdeye yayılmış rulet motifî görülüyor.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 80, Form 2, No 1; Williams 1989, Fig. 11, No 160; Lund 1995, Pl. 8, No 95; Fırat 1999, Lev.48, No:178-179, form 2

TARİH: MS 5.yüzyıl 3. çeyreği - 6.yüzyıl

KAT. NO: 50   **ENV. NO:** KP-S-649

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 8

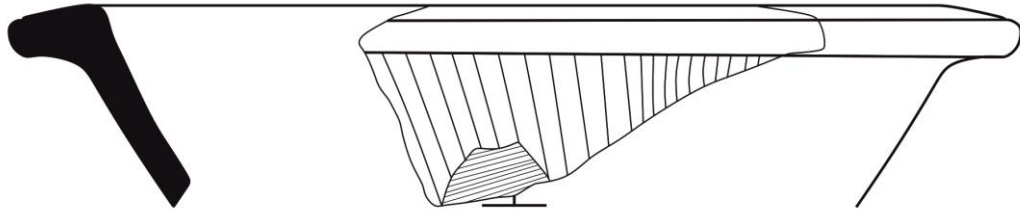
HAMUR RENGİ: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, ince mika, ince kireç, gevşek kil, gözenekli yüzey, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar, iç yüzeyde ince çark izleri. Gövde dikey hatlarla dilimlere ayrılmış ve aralıklarla 2 yiv ile bölünmüş. Dışa uzatılmış ağız kenarı dış kısımda dikdörtgen formda. Ağız tablası üzerinde derin bir yiv yer alıyor

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 81, Form 8, No 2; Fırat 1999, Lev. 78, No 320; Rowe 2004, Fig. 27, No 35; Fig. 35, No 3

TARİH: MS 6. yüzyıl - 7. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 51   **ENV. NO:** KP-S-314

FORM: Tabak, Kenar - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 8

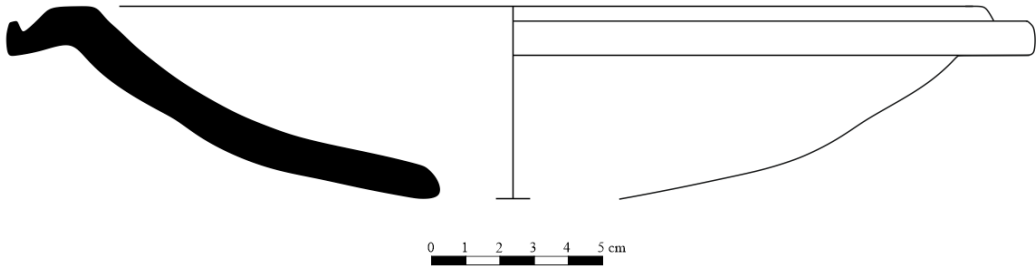
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az kireç, az ince mika, taşçık. Astar neredeyse tamamen tahrip olmuş durumdadır. Seramiğin pişme durumu için kötü denilebilir.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 81, Form 8, No 2; Fırat 1999, Lev. 78, No 320; Rowe 2004, Fig. 27, No 35; Fig. 35, No 3

TARİH: MS 6. yüzyıl - 7. yüzyıl

KAT. NO: 52   **ENV. NO:** KP-S-672

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 9A

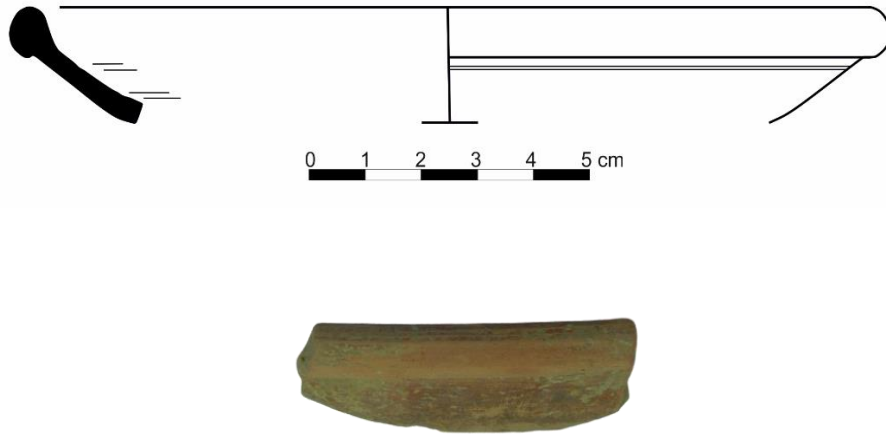
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az taşçık, az ince kireç, az ince mika, gözeneksiz yüzey, ince ve mat astar, dış yüzeyde dudağın alt kısmında iki yiv, içte belirgin ve geniş çark izleri, dış yüzeyde rötuş izleri, dik-yuvarlatılmış ve dışta kalınlaştırılmış ağız kenarı.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 81, No 1, s. 378; Williams 1989, Fig. 12, No 167

TARİH: MS 6.yüzyıl ortaları – erken 7. yüzyıl

KAT. NO: 53   **ENV. NO:** KP-S-315

FORM: Tabak, Tam profil

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 9A

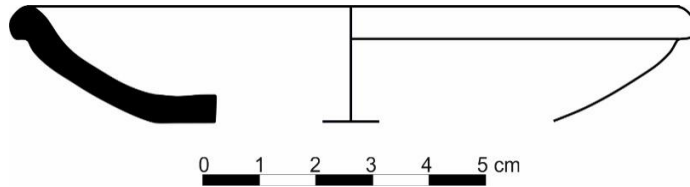
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi

ASTAR RENGİ: 10 R 4/4 Açık kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az taşçık, az ince kireç, gözenekli yüzey. iç ve dış yüzeyde çok ince ve mat astar.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 80, No 1, s. 374; Williams 1989, Fig. 12, No 167

TARİH: MS 6.yüzyıl ortaları – erken 7. yüzyıl

KAT. NO: 54   **ENV. NO:** KP-S-400

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 9A

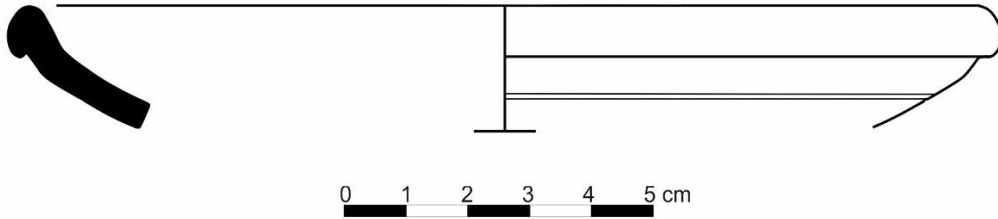
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık Kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/4 Kırmızımsı Kahverengi

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az taşçık, az kireç, sıkı kil, az gözenekli yüzey, kalın cidar, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar, dışta biri derin olmak üzere iki yiv, dudakta çizgi şeklinde küçük bir kesik (çatlama).

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 80, No 1, s. 374; Williams 1989, Fig. 12, No 167

TARİH: MS 6.yüzyıl ortaları – erken 7. yüzyıl

KAT. NO: 55   **ENV. NO:** KP-S-372

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 9B

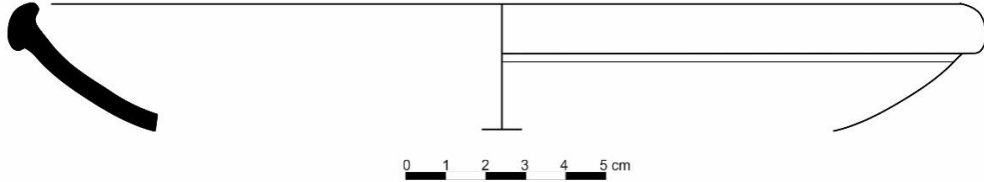
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık Kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az kireç, orta sıklıkta kil, gözenekli yüzey, yüzeyde yer yer görülen küçük boşluklar (kireç patlağı), iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar. Dudak altında derin bir yiv, gövdede yer yer kesintiye uğrayan iki yiv yer alıyor. İçe dönük ağız kenarı dışta aşağı doğru kalınlaştırılmış.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 82, No 7, s. 380; Williams 1989, Fig. 12, No 171

TARİH: MS 6. yüzyıl son çeyreği - 7. yüzyıl sonu

KAT. NO: 56   **ENV. NO:** KP-S-356

FORM: Tabak, Tam profil

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 9B

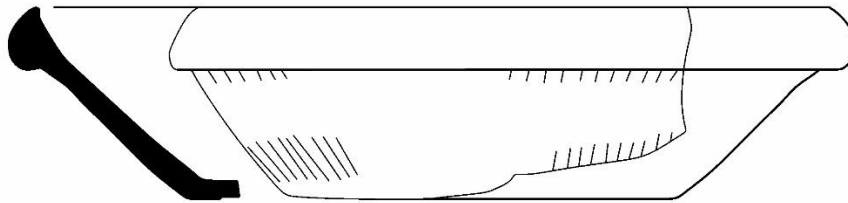
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 8/3 Açık sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, taşçık, az kireç, orta sıklıkta kil, az gözenekli yüzey, ince astar (çok fazla aşınmış), gövdede kısa ve uzun çizgilerin oluşturduğu rulet motifi. Sivri içe dönük ağız kenarı dış kısımda kalınlaştırılmış.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 82, No 7, s. 380; Williams 1989, Fig. 12, No 171

TARİH: MS 6. yüzyıl ortaları - 7.yüzyıl başı

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 57   **ENV. NO:** KP-S-618

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 9B

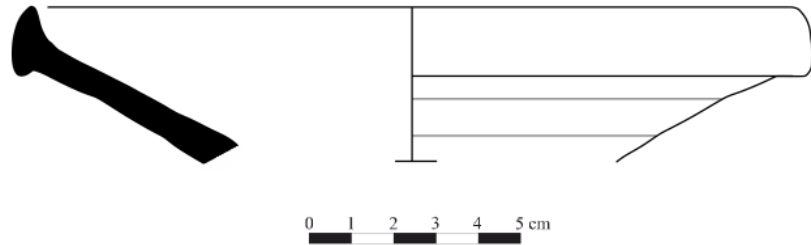
HAMUR RENGİ: 10 R 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az ince kireç, orta sıklıkta kil.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 82, No 9, s. 380

TARİH: MS 6. yüzyıl son çeyreği - 7. yüzyıl sonu

KAT. NO: 58   **ENV. NO:** KP-S-154

FORM: Tabak/Çanak, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 9C

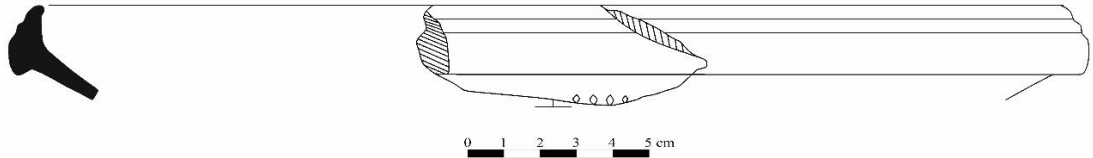
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az taşçık, az ince kireç, az ince mika, pürüzlü yüzey, dış yüzeyde ince ve mat astar, iç yüzey astarsız. Gövdede damla rulet motifi, dik ve sivriltilmiş dudak dışta iki yivle bölünmüş.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 82, No 14, s. 380; Williams 1989, Fig. 13, No 176

TARİH: MS 6. yüzyıl son çeyreği - 7. yüzyıl sonu

KAT. NO: 59   **ENV. NO:** KP-S-074

FORM: Leğen, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 11

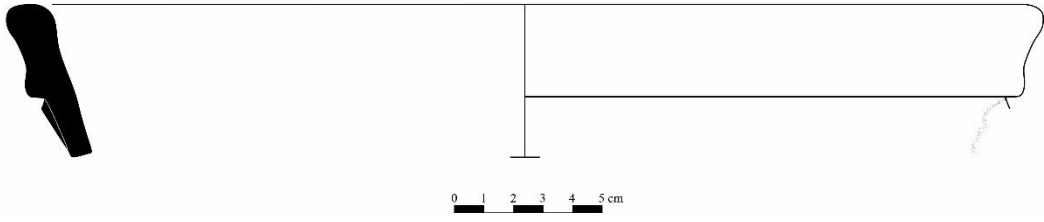
HAMUR RENGİ: 2,5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 83, No 2; Ergüner 2015, Res. 9, No 56, s. 86

TARİH: MS 6.yüzyıl ortaları - 7. yüzyıl 3.çeyreği

KAT. NO: 60   **ENV. NO:** KP-S-029

FORM: Leğen, Ağız kenarı - kulp

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 11

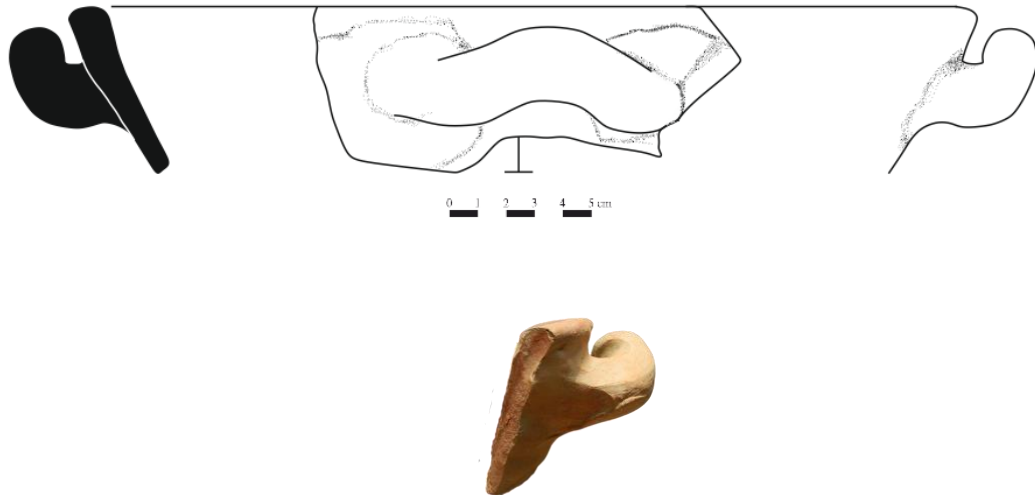
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika, iç yüzeyde daha belirgin olan ince ve mat astar.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 83, No 1; Ergürer 2012, Lev. 171, No 417, s.725; Ergürer 2013, Res. 196, No 56, Form 11, s.147

TARİH: MS 6.yüzyıl ortaları - 7. yüzyıl 3. çeyreği

KAT. NO: 61   **ENV. NO:** KP-S-017

FORM: Kavanoz, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Hayes Form 12

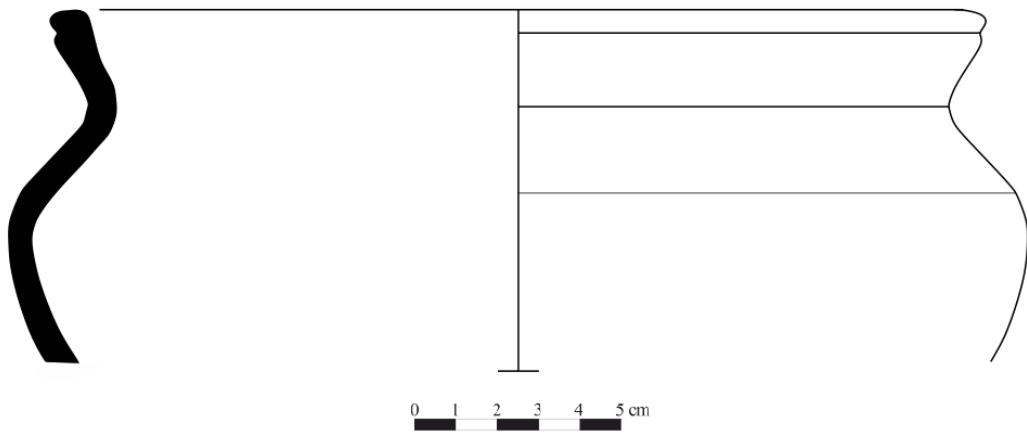
HAMUR RENGİ: 10 YR 7/6 Sarı

ASTAR RENGİ: 5 YR 6/6 Kırmızımsı kahverengi

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, ince kireç, az taşçık. Astar formun dış yüzeyinde neredeyse tamamen silinmiş.

BENZERİ: Hayes 1972, Fig. 83, Form 12; Meyza 2007, Pl. 22, H12A

TARİH: MS 7. yüzyıl ortaları

KAT. NO: 62   **ENV. NO:** KP-S-602

FORM: Kavanoz, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D, Meyza 12A

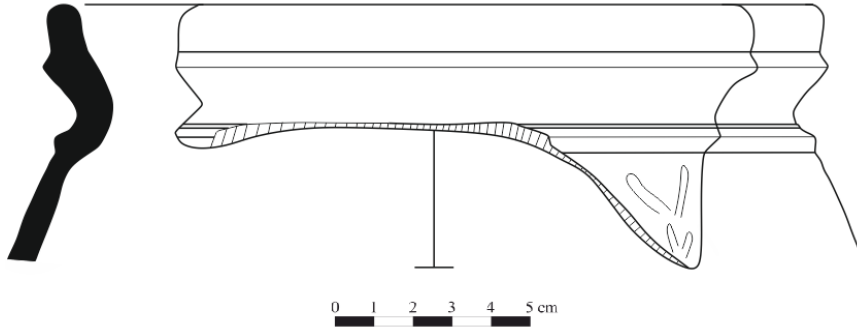
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az taşçık. Astar içte ve dışta mat. Gövde üzerinde kazımayla yapıldığı düşünülen bezemeler yer alıyor.

BENZERİ: Meyza 1995, Lev. 9, No 9, s.194; Meyza 2007, Pl. 13, H12A, No 1

TARİH: MS 4. yüzyıl sonu – erken 7. yüzyıl

KAT. NO: 63   **ENV. NO:** KP-S-425

FORM: Tabak, Tam profil

TİP: Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramik, Poblome 1B190

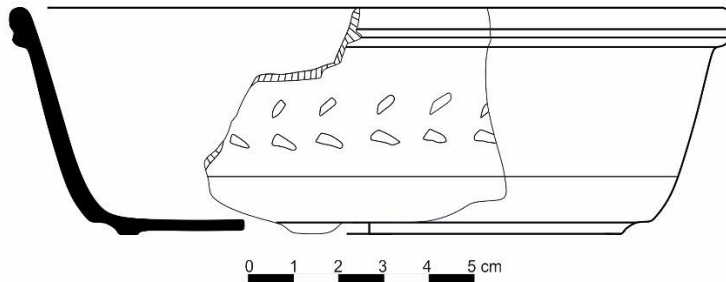
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az ince mika, az ince kireç, gevşek kil, iç ve dış yüzey astarlı. ince ve parlak astar iç kısımda pul pul dökülmüş. Dış yüzeyde bitkisel motif tabana doğru bir yivle sınırlandırılmış. Dik-yuvarlatılmış ağız kenarı, dış tarafta bir yivle ikiye bölünmüş.

BENZERİ: Poblome 1999, Fig. 32, Tip 1B190, No 5, s. 369; Fig. 33, Varyant 1B191, No 3, s.370; 1B191, No 9, s. 371

TARİH: MS 1.yüzyıl sonu- 2.yüzyıl 2. yarısı

KAT. NO: 64   **ENV. NO:** KP-S-008

FORM: Krater, Tam profil

TİP: Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramik, Poblome 1C170

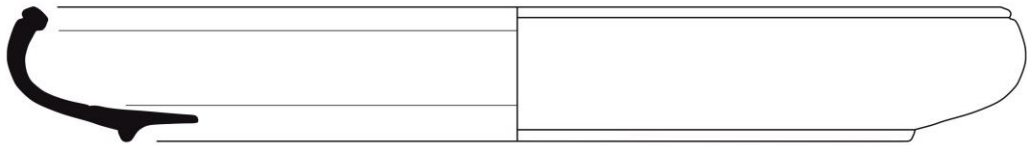
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı - 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, orta sıklıkta kil, gözeneksiz yüzey. İçte bir kireç patlağı görülüyor. İç ve dış yüzey kalın parlak astarla kaplı. Tabanın iç ve dış yüzeyinde birer yiv yer alıyor. Dış yüzeyde düzeltilmiş çark izleri var. Taban cidarında incelmeye görülüyor. İçte dönük ağızlı.

BENZERİ: Poblome 1999, Fig. 63, Tip 1C170, No 8-9, s.406

TARİH: MS 2.yüzyıl - 3.yüzyıl ilk yarısı

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 55   **ENV. NO:** KP-S-434

FORM: Küçük tabak, Tam profil

TİP: Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramik, Poblome 1B163

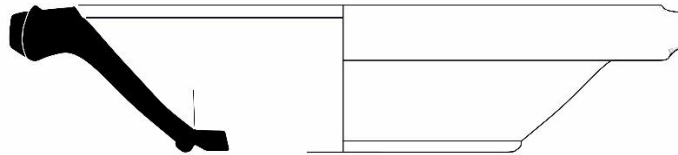
HAMUR RENGİ: 2,5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2,5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az iri taneli kireç, az ince taşçık. İnce ve mat astar içte ve dışta tüm yüzeyi kaplıyor. Dış yüzeyde kireç boşluğu görülüyor. Dış yüzey içe nazaran özensiz. Dudağa eklenmiş bir kulp çıkıntısı görülüyor. Gövdeden kaideye geçiş içte kabarık bir hat oluşturacak şekilde. Ağız kenarı altında iç kısımda - muhtemelen kapak oturması için- bir yiv yer alıyor.

BENZERİ: Poblome 1999, Fig. 28, Tip 1 B163, No 2, s. 365

TARİH: MS 2. yüzyıl – geç 3. yüzyıl

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 66   **ENV. NO:** KP-S-170

FORM: Kâse, Ağız kenarı - gövde

TİP: Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramik

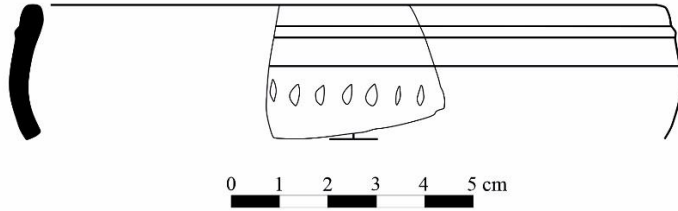
HAMUR RENGİ: 10 YR 8/4 Soluk kahverengi

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince taşçık, az ince kireç, az ince mika.
Gövdede rulet bezeme yer alıyor.

BENZERİ: Fırat 1999, Lev. 35, No 92

TARİH: MS 2. yüzyıl – geç 3. yüzyıl

KAT. NO: 67   **ENV. NO:** KP-S-583

FORM: Tutamak

TİP: Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramik

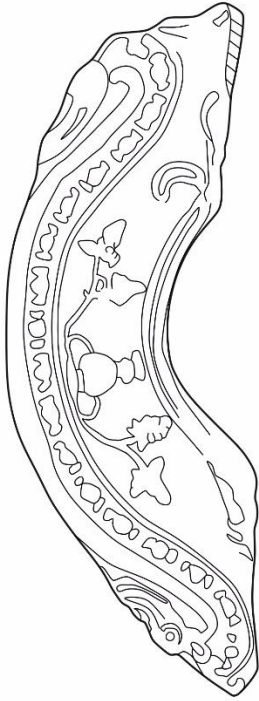
HAMUR RENGİ: 7.5 YR 8/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika. Tutamak üzerinde uçları sarmal oluşturan iki yiv arasında inci boncuk dizisi yer görülüyor. Hemen altında bir amphoradan çıkarak iki yana uzanan üzüm sarmaşığı ve ikişer üzüm salkımı yer alıyor.

BENZERİ: : Poblome 1999, fig. 84, No 24, s. 433

TARİH: MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl

KAT. NO: 68   **ENV. NO:** KP-S-584

FORM: Tutamak

TİP: Sagalassos Kırmızı Astarlı Seramik

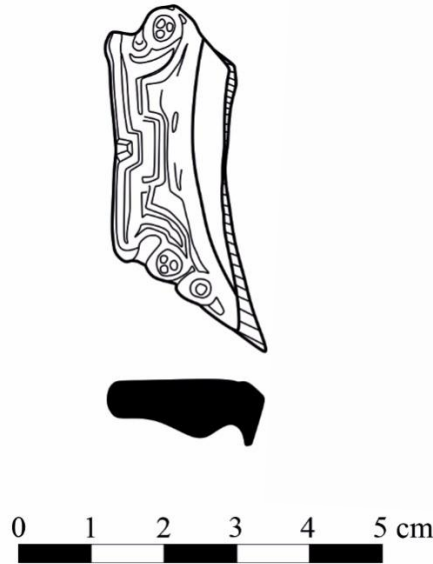
HAMUR RENGİ: 10 R 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, taşçık. Tutamak üzerinde her iki tarafta olmak üzere bir daire içinde üç nokta yer alıyor. Soldaki dairenin altında; içinde tek nokta olan bir daire daha yer alıyor. Aynı daire tutamağın diğer kanarında da yer alıyor olmalı. Ortada iç içe geçmiş şekilde geometrik şekil görülüyor.

BENZERİ: Poblome 1999, Fig. 84, No 18, 23, s. 432-433

TARİH: MS 2. yüzyıl – geç 3. yüzyıl

KAT. NO: 69   **ENV. NO:** KP-S-234

FORM: Kâse/Çanak, Gövde

TİP: Açık Renkli Geç Roma Seramiği

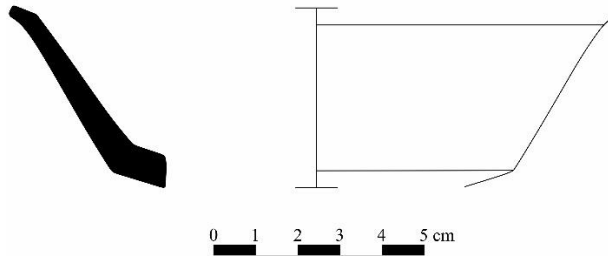
HAMUR RENGİ: 10 YR 8/4Çok soluk kahverengi

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 6/8Açık kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince mika, az taşçık. Astar dış yüzeyde daha iyi durumda. Cidar kalın.

BENZERİ: Ergüner 2012, Lev. 191, No 466, s.746

TARİH: MS 5. yüzyıl 2. yarısı

KAT. NO: 70   **ENV. NO:** KP-S-646

FORM: Çanak/Leğen, Ağız kenarı - gövde

TİP: Sigillata

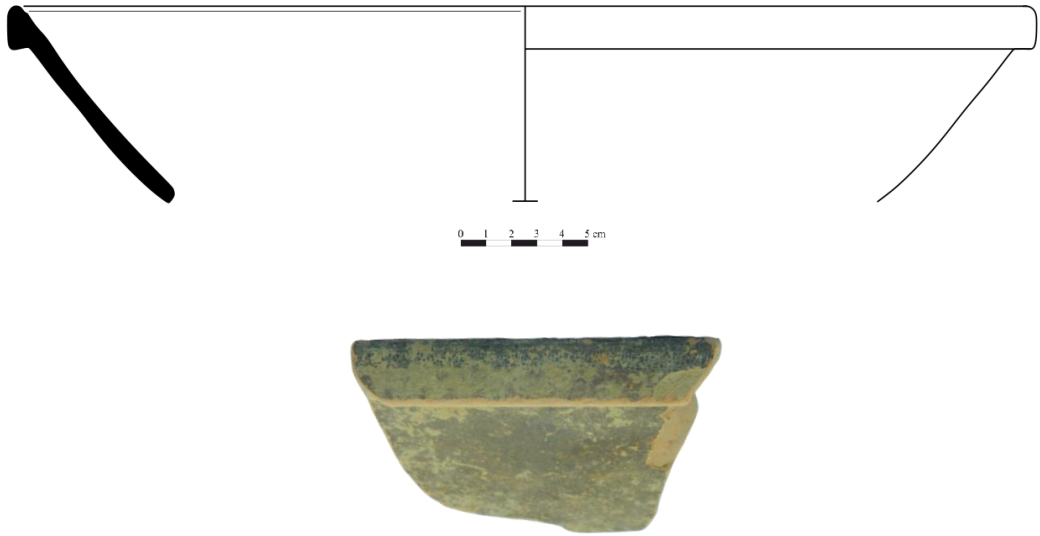
HAMUR RENGİ: 2,5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2,5 YR 4/6 Kırmızı (İç astar), 2,5 YR 3/3 Koyu kırmızımsı kahverengi (Dış astar)

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika.

BENZERİ:

TARİH: MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl

KAT. NO: 71   **ENV. NO:** KP-S-391

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: Sigillata

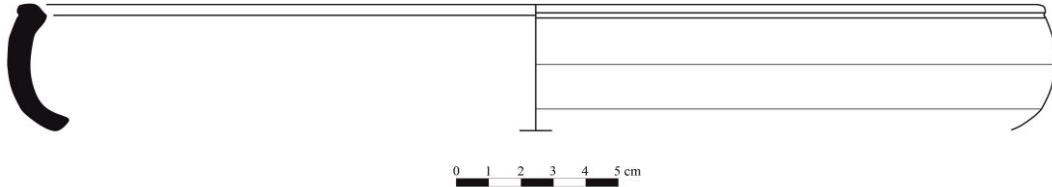
HAMUR RENGİ: 5 YR 6/8 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı (İç astar), 5 YR 3/2 Koyu kırmızımsı kahverengi (Dış astar)

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, çok az kireç. Gövdedeki kalınlık kaideye doğru inceliyor. Kalın astar iç yüzeyde daha açık, dış yüzeyde daha koyu.

BENZERİ:

TARİH: MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl

KAT. NO: 72   **ENV. NO:** KP-S-124

FORM: Kase, Ağız kenarı - gövde

TİP: Yerel seramik

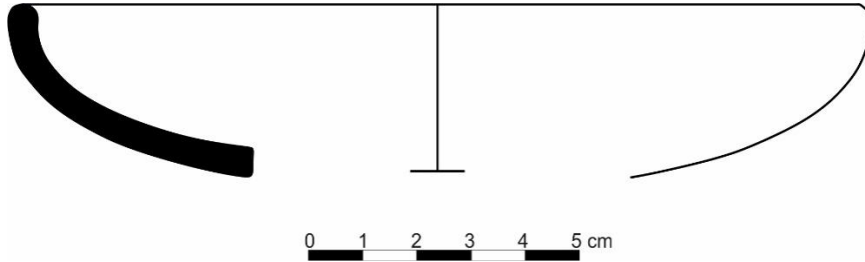
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı, 5 YR 4/1 Koyu gri

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, az ince mika, az ince kireç, orta sıklıkta kil, gözeneksiz yüzey, iç ve dış yüzeyde ince ve hafif mat astar, iç ve dış yüzeyde ince çark izleri. Astar dış yüzeyin bir kısmında oldukça incelmış.

BENZERİ:

TARİH: MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl

KAT. NO: 73   **ENV. NO:** KP-S-007

FORM: Tabak, Tam profil

TİP: Geç Roma

HAMUR RENGİ: 2,5 YR 6/4 Açık kırmızımsı kahverengi

ASTAR RENGİ: 2,5 YR 3/2 Koyu kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika.

BENZERİ:

TARİH: MS 2. yüzyıl – 4. yüzyıl

KAT. NO: 74   **ENV. NO:** KP-S-415

FORM: Testi, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD?

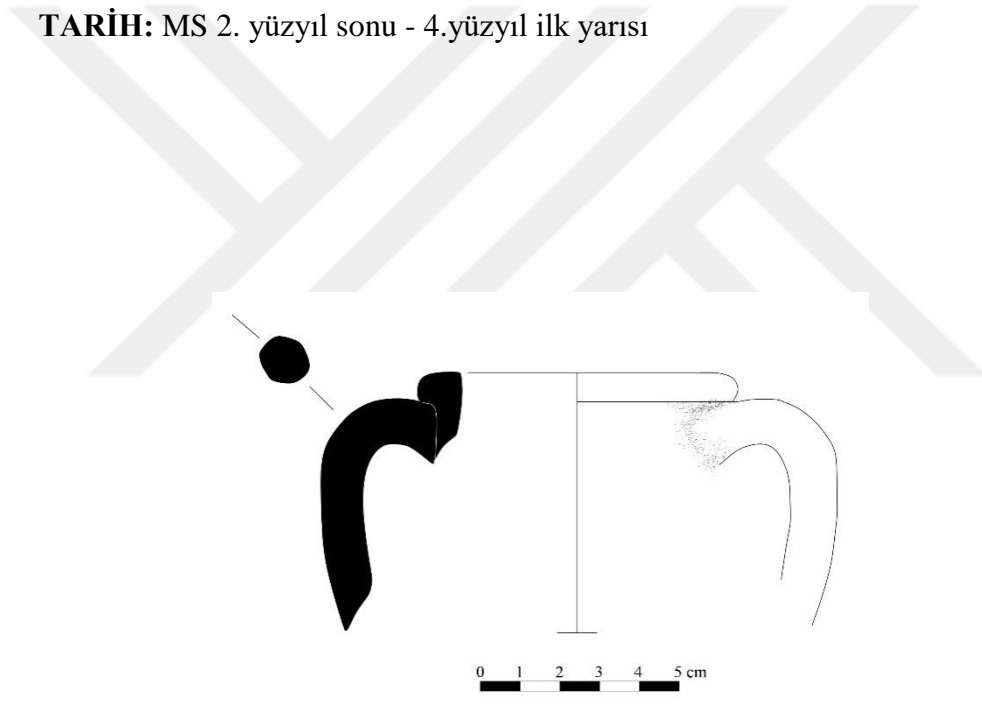
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, ince kireç, az taşçık

BENZERİ:

TARİH: MS 2. yüzyıl sonu - 4.yüzyıl ilk yarısı

KAT. NO: 75   **ENV. NO:** KP-S-648

FORM: Kâse, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma seramiği

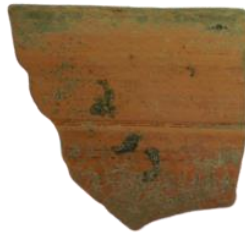
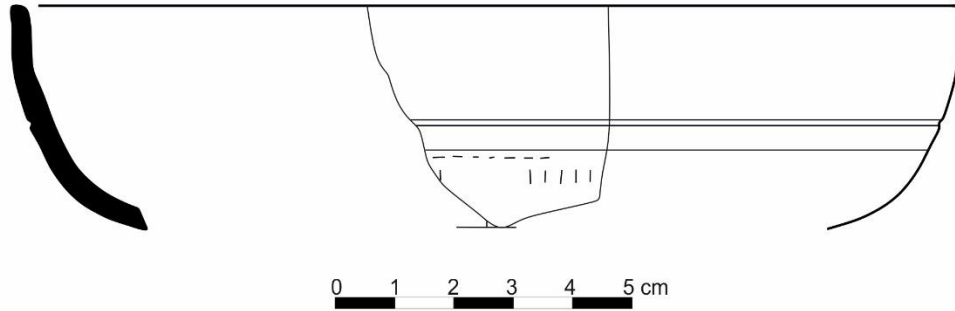
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce kum, ince kireç. Az gözenekli, ince ve mat astarlı. Gövdede bir derin yiv ile yatay ve kesik çizgilerin oluşturduğu rulet kombinasyonu yer alıyor.

BENZERİ: Fırat 1999, Lev. 38, No 112

TARİH: MS 3. yüzyıl - 5.yüzyıl

KAT. NO: 76   **ENV. NO:** KP-S-625

FORM: Kavanoz?, Ağız kenarı - gövde

TİP: Geç Roma D?

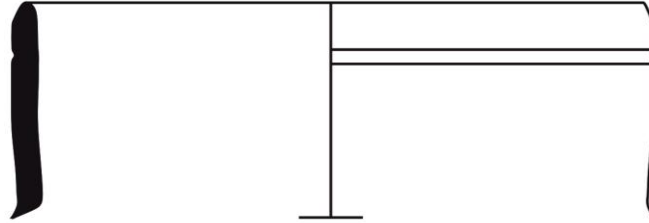
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az kireç, ince cidar.

BENZERİ:

TARİH: MS 3. yüzyıl 2. yarısı - erken 5.yüzyıl

KAT. NO: 77   **ENV. NO:** KP-S-014

FORM: Maşrapa, Ağız kenarı - kulp

TİP: Geç Roma seramiği

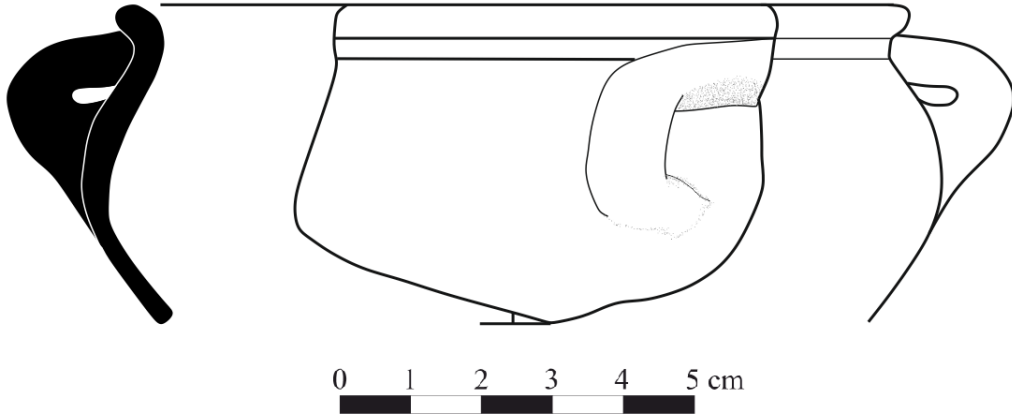
HAMUR RENGİ: 10 YR 8/6 Sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince mika, ince astar. Astar dış yüzeyde büyük oranda silinmiş ancak iç yüzeyde korunmuş durumda.

BENZERİ:

TARİH: MS 3.yüzyıl - 4.yüzyıl sonu

KAT. NO: 78   **ENV. NO:** KP-S-310

FORM: Krater, Ağız kenarı - gövde

TİP: DSD?

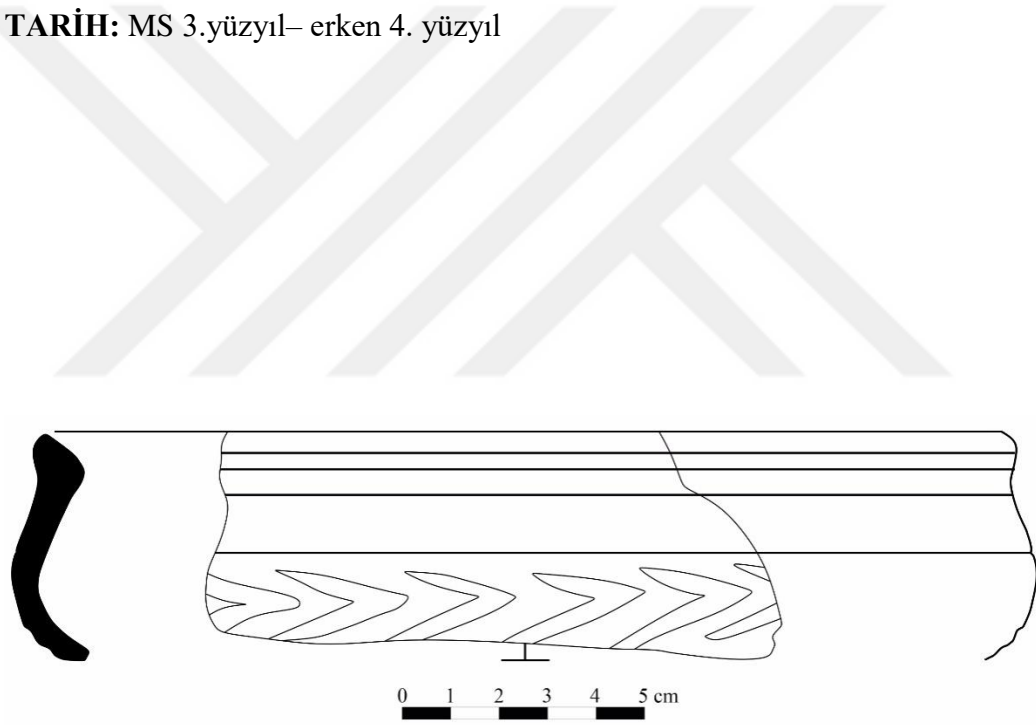
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/8 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2,5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika.

BENZERİ: Kenrick 1985, Fig. 49, No 381, s. 266; Williams 1989, Fig. 6, No 87

TARİH: MS 3.yüzyıl– erken 4. yüzyıl

KAT. NO: 79   **ENV. NO:** KP-S-015

FORM: Tabak, Kenar - gövde

TİP: Yerel seramik

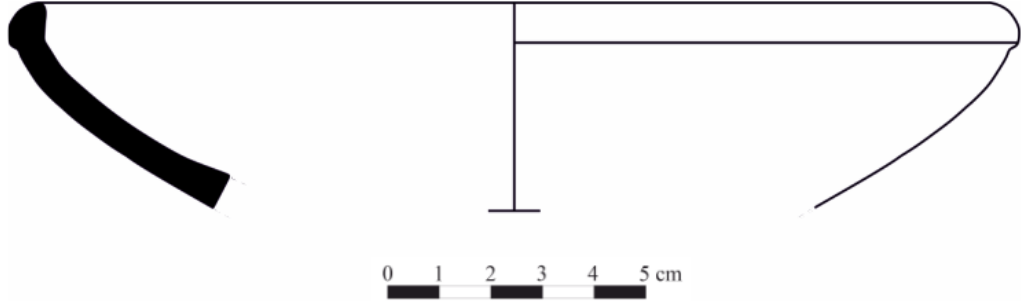
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/8 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 10 R 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, orta ince mika, taşçık. Astar yalnızca içte çok az bir kısımda korunmuş durumda.

BENZERİ:

TARİH: MS 6.yüzyıl sonu - 7.yüzyıl

KAT. NO: 80   **ENV. NO:** KP-S-378

FORM: Tabak, Ağız kenarı - gövde

TİP: Yerel seramik

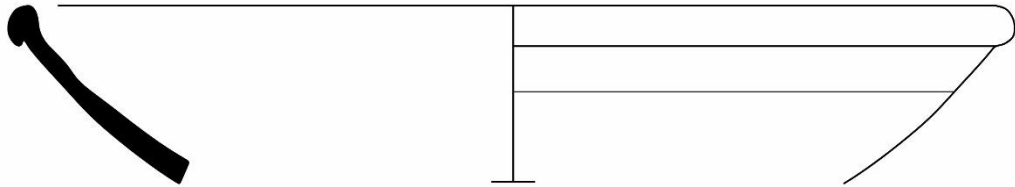
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 5 YR 3/2 Koyu kırmızımsı kahverengi

KATKI/ÖZELLİK: Kum, taşçık, az mika, sıkı kil, az gözenekli yüzey, iç ve dış yüzeyde ince ve mat astar (dumana maruz kalmış), dışta belirsiz 2 yiv.

BENZERİ:

TARİH: MS 6.yüzyıl - 7.yüzyıl

KAT. NO: 81   **ENV. NO:** KP-S-157

FORM: Kapak, Kenar - gövde

TİP: Yerel seramik

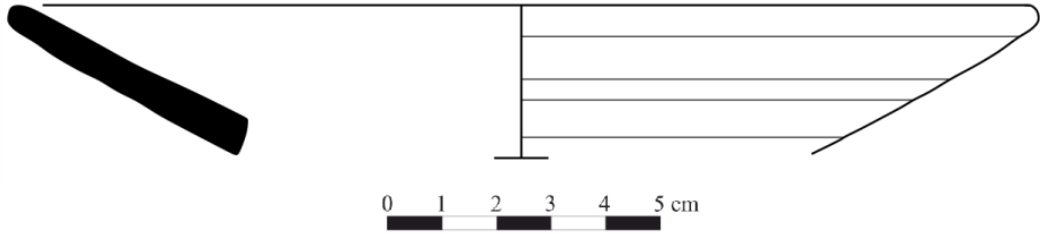
HAMUR RENGİ: 7.5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, ince kireç, kum, ince mika, taşçık. Astar yalnızca dış yüzeyde küçük bir kısımda görülmektedir.

BENZERİ:

TARİH: MS 5.yüzyıl - erken 7. yüzyıl

KAT. NO: 82   **ENV. NO:** KP-S-135

FORM: Kapak, Kenar - gövde

TİP: Geç Roma D?

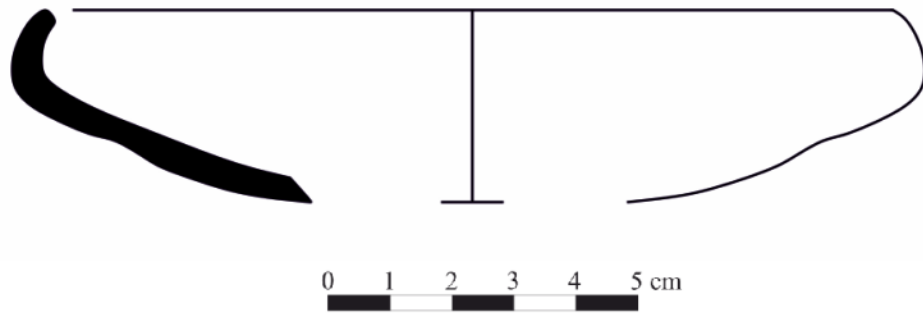
HAMUR RENGİ: 7.5 YR 6/4 Açık kahverengi

ASTAR RENGİ: 7.5 YR 4/2 Kahverengi

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, taşçık, yoğun ince kireç, az ince mika. Astar özellikle dıştan büyük oranda tahrip olmuş.

BENZERİ:

TARİH: MS 5.yüzyıl - erken 7. yüzyıl

KAT. NO: 83   **ENV. NO:** KP-S-631

FORM: Kaide

TİP: DSD

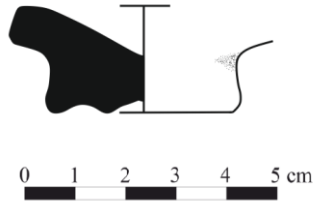
HAMUR RENGİ: 2,5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika. Astar yalnızca dış yüzeyde. Çift halkalı kaideye sahip.

BENZERİ:

TARİH: MS 1. yüzyıl –3. yüzyıl

KAT. NO: 84   **ENV. NO:** KP-S-288

FORM: Kaide

TİP: Sigillata

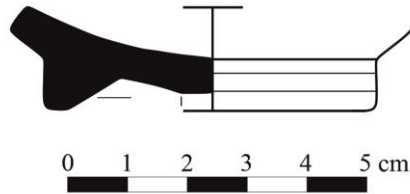
HAMUR RENGİ: 7.5 YR 8/4 Pembe

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: Orta yoğunlukta taşçık, kum, az kireç. Kaidenin dış yüzeyinde iki; iç yüzeyinde bir yiv yer alıyor. Kaide altında ise yivle oluşturulmuş halka var.

BENZERİ:

TARİH: MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl

KAT. NO: 85   **ENV. NO:** KP-S-477

FORM: Kaide

TİP: Sigillata

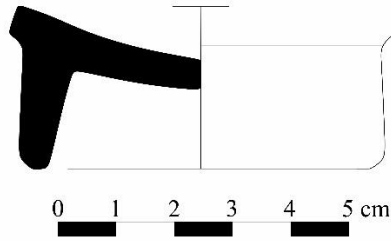
HAMUR RENGİ: 2,5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince mika, az taşçık. Kaide altında takip edilemeyen iki sıra yiv var. Astar yalnızca dış yüzeyde görülmekte.

BENZERİ:

TARİH: MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl

KAT. NO: 86

ENV. NO: KP-S-473

FORM: Kaide

TİP: Sigillata?

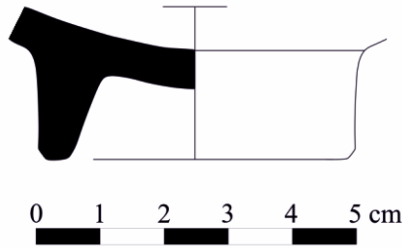
HAMUR RENGİ: 10 YR 8/4 Çok soluk kahverengi

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: Az ince mika, taşçık. Kaide iç tarafında iki yiv yer almaktadır. Astar neredeyse -kaidenin çok az bir kısmı hariç- silinmiş durumda.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 87   **ENV. NO:** KP-S-259

FORM: Kaide

TİP: Sigillata

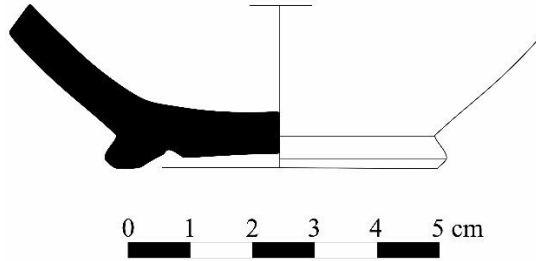
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: Orta yoğunlukta ince taşçık, az kireç. Tabanda iç yüzeyde kireç patlaması sonucu oluşan boşluklar görülüyor.

BENZERİ:

TARİH: MS 1. yüzyıl - 3. yüzyıl

KAT. NO: 88   **ENV. NO:** KP-S-220

FORM: Tabak, Kaide - gövde

TİP: Geç Roma

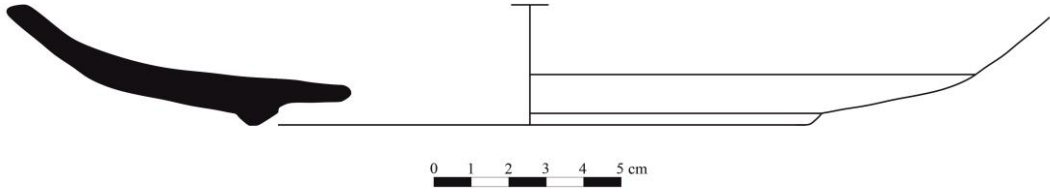
HAMUR RENGİ: 2,5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika. Astar dış yüzeyde kaide üzerinde görülüyor.

BENZERİ:

TARİH: MS 2. yüzyıl - 4. yüzyıl

KAT. NO: 89   **ENV. NO:** KP-S-256

FORM: Tabak, Kaide

TİP: Sigillata

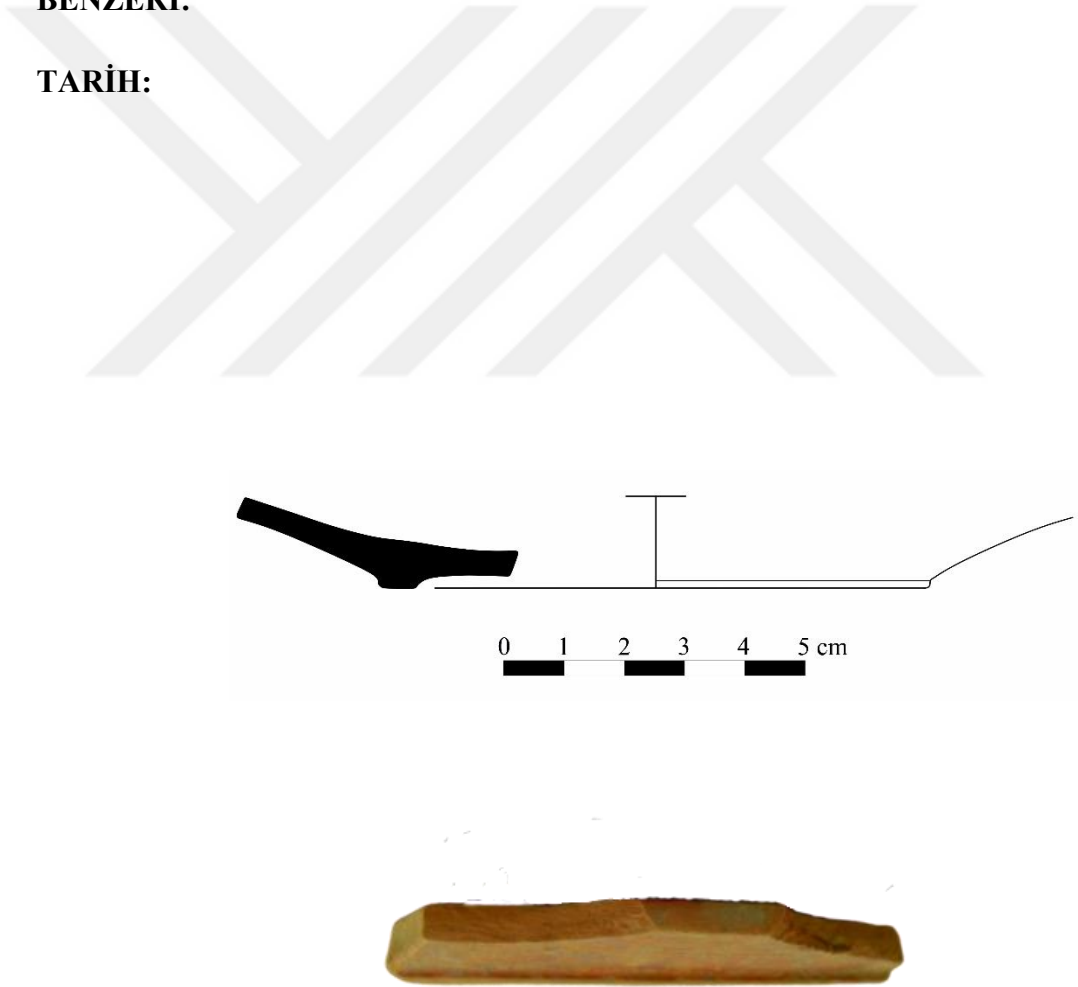
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/8 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika, taşçık. Gövde üzerinde iki sıra yiv yer alıyor. Yüzeyde noktalar halinde küçük dökülmeler görülüyor.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 90   **ENV. NO:** KP-S-261

FORM: Kaide

TİP: DSD?

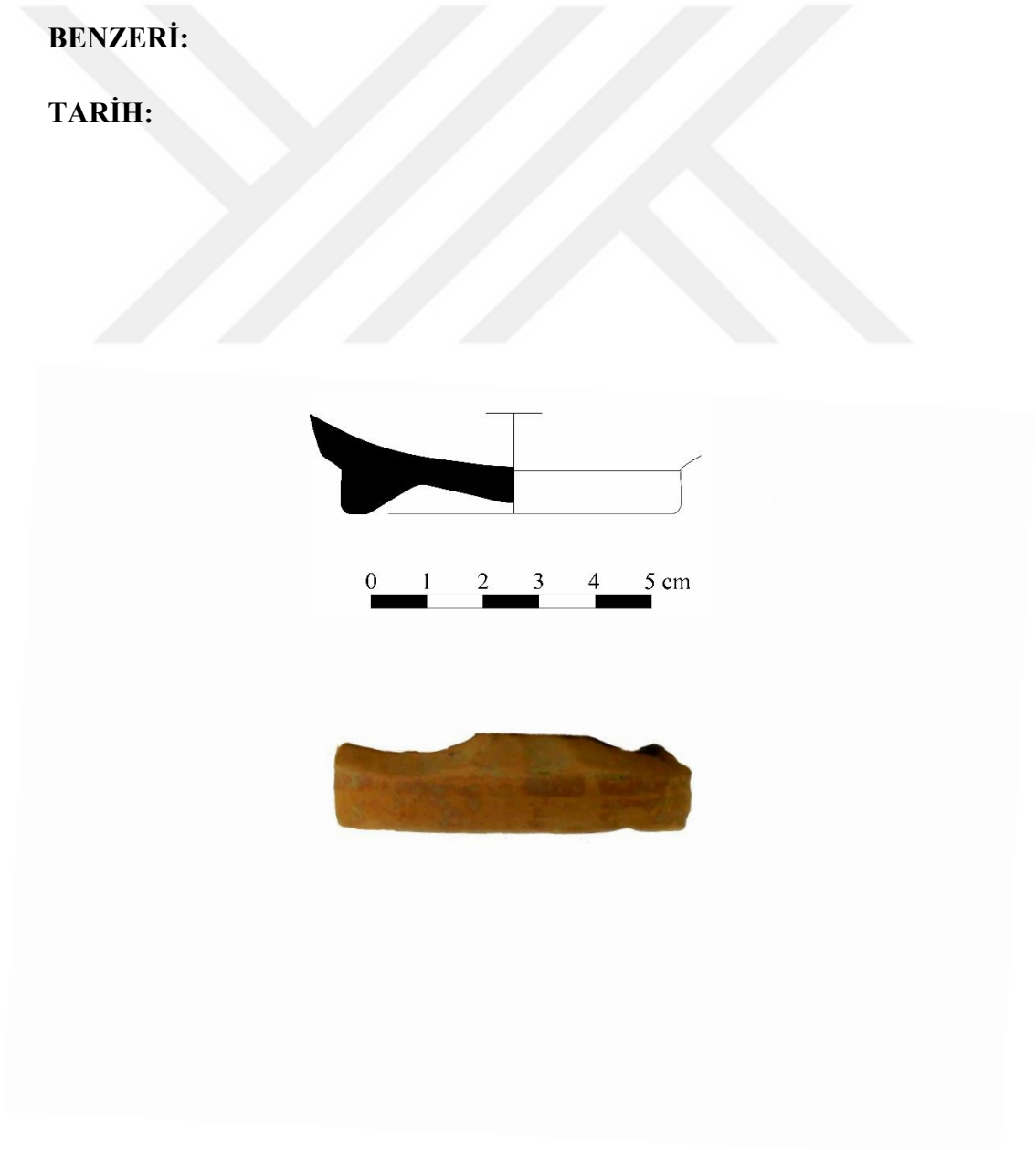
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, kaide alt kısmında kireç boşlukları görülüyor. Astar iç yüzeyde neredeyse tamamen tahrip olmuş, dış yüzeyde yer yer korunmuş.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 91   **ENV. NO:** KP-S-459

FORM: Kaide

TİP: ?

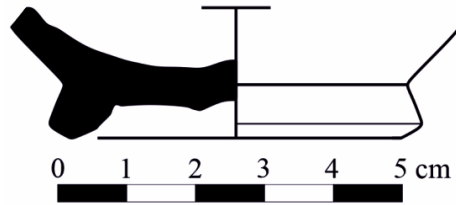
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10 R 5/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç. Astar iç yüzeyde tamamen tahrip olmuş, dış yüzeyde mat ve ince. Çift halkalı kaideye sahip.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 92   **ENV. NO:** KP-S-447

FORM: Kaide - gövde

TİP: ?

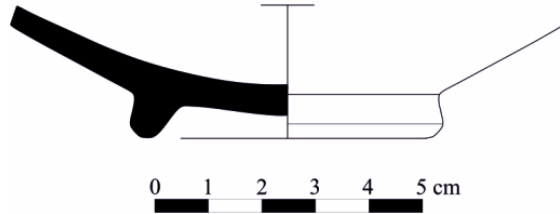
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK:

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 93

ENV. NO: KP-S-468

FORM: Kaide

TİP: ?

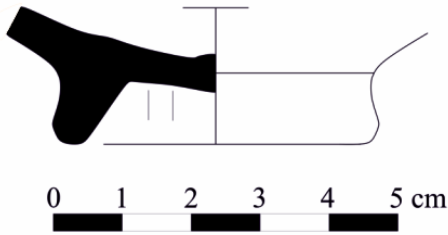
HAMUR RENGİ: 10R 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 10R 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, taşçık, az iri taneli kireç. Astar yalnızca dış yüzeyin bir kısmında korunmuş. Kaide alt kısmında iki sıra halka oluşturulmuş.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 94   **ENV. NO:** KP-S-588

FORM: Kaide - gövde

TİP: ?

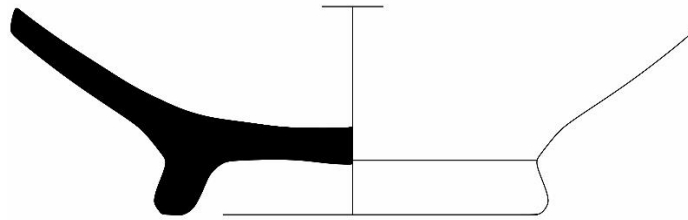
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, orta yoğunlukta kireç, az ince mika. İç ve dış yüzeyi kaplayan –büyük oranda silinmiş- ince ve mat astar.

BENZERİ:

TARİH:

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 95   **ENV. NO:** KP-S-214

FORM: Kaide

TİP: ?

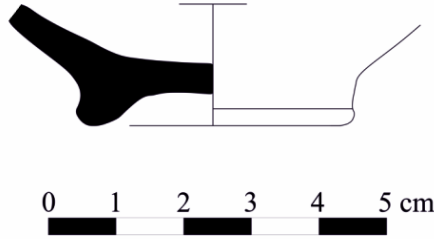
HAMUR RENGİ: 10 R 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince mika, az ince kireç, astar ince ve mat, iç kısım dışı nazaran özensiz, astar tahrip olduğu için yalnızca dış yüzeyde belli bir kısımda görülüyor. Muhtemelen kapalı bir form.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 96

ENV. NO: KP-S-225

FORM: Kaide

TİP: ?

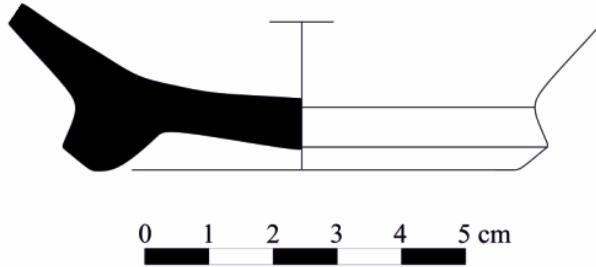
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/3 Kırmızımsı kahverengi

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az taşçık, az ince kireç. Yüzeyde yer yer kireç boşlukları görülüyor. Astar iç yüzeyde formla bütünleşmişesine ince, dış yüzeyde yer yer korunmuş olmakla birlikte daha kalın.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 97   **ENV. NO:** KP-S-462

FORM: Kaide - gövde

TİP: ?

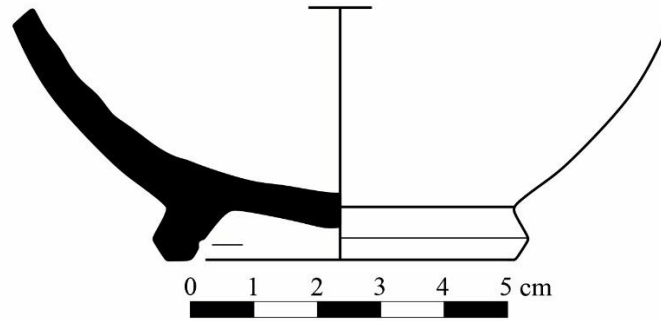
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/8 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, taşçık, az ince kireç. İnce ve mat astar yalnızca dış yüzeyde görülüyor. İç yüzeyde derin çark izleri var. Kaide ayakları özensiz yapılmış. Kapalı bir forma ait kaide örneği.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 98   **ENV. NO:** KP-S-510

FORM: Kaide

TİP: ?

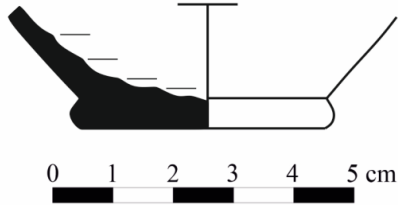
HAMUR RENGİ: 2,5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2,5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 99   **ENV. NO:** KP-S-474

FORM: Kaide

TİP: Yerel seramik

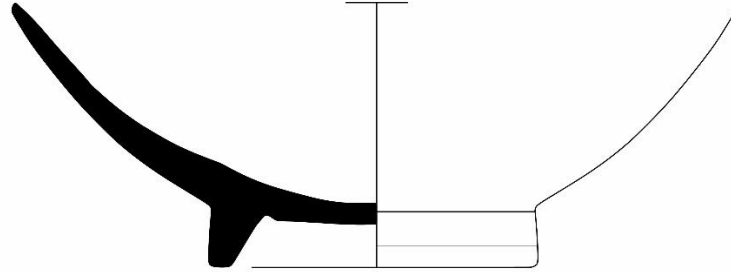
HAMUR RENGİ: 5 YR 6/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 5 YR 5/4 Kırmızımsı kahverengi

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, az ince mika, az taşçık. İç ve dış yüzeyi kaplayan astar koyu renkli, ince ve mat. Astar da renk dalgalanmaları söz konusu. Kaide keskin hatta sahip. İç yüzeyde çark izleri görülüyor.

BENZERİ:

TARİH: MS 4.yüzyıl - 6. yüzyıl sonu

0 1 2 3 4 5 cm

KAT. NO: 100   **ENV. NO:** KP-S-515

FORM: Testi/Sürahi, Kaide

TİP: Geç Roma seramiği

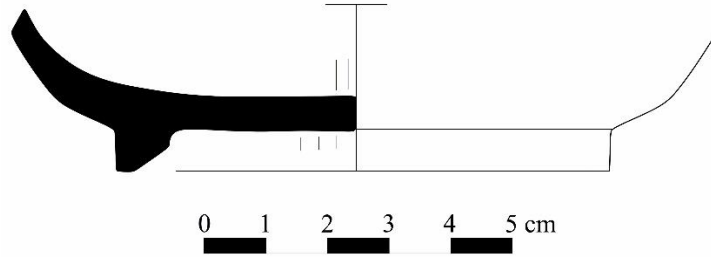
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, taşçık, az ince mika. Astar oldukça ince. Kabın iç kısmında ortada iki sıra yivle oluşturulmuş bir halka yer alıyor. Kabın alt kısmında da aynı durum söz konusu. Kaide üzerinde de bir yiv yer alıyor.

BENZERİ:

TARİH: MS 5.yüzyıl – erken 7. yüzyıl

KAT. NO: 101   **ENV. NO:** KP-S-455

FORM: Kaide - gövde

TİP: Yerel seramik

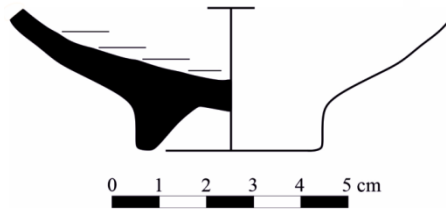
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 6/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, orta ince kireç, az taşçık. Astar, iç ve dışta oldukça ince ve mat. Astar dışta damarlı bir görüntü oluşturur. İç ve dış yüzeyde çark izleri görülüyor.

BENZERİ:

TARİH: MS 5.yüzyıl sonu - 7. yüzyıl

KAT. NO: 102   **ENV. NO:** KP-S-545

FORM: Kulp

TİP: Geç Roma D?

HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/8 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/6 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kireç, ince ve mat astar.

BENZERİ:

TARİH: MS 4.yüzyıl - 5. yüzyıl

KAT. NO: 103   **ENV. NO:** KP-S-688

FORM: Kulp

TİP: Geç Roma seramiği

HAMUR RENGİ: 5 YR 7/8 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 4/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, yoğun kireç, az ince mika. Astar neredeyse tamamen silinmiş durumda. Kulp üzerinde oluşturulan yaprak formundaki oyuklarda astar görülüyor.

BENZERİ:

TARİH: Roma Dönemi

KAT. NO: 104   **ENV. NO:** KP-S-537

FORM: Kulp

TİP: Geç Roma seramiği

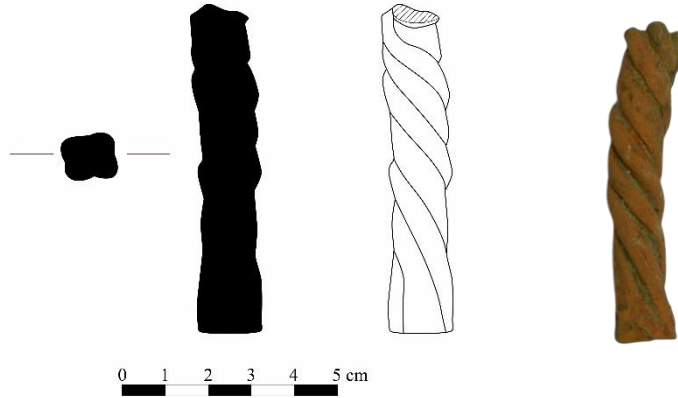
HAMUR RENGİ: 2.5 YR 7/6 Açık kırmızı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince kum, az ince kireç, az miktarda mika.

BENZERİ: Fırat 1999, Lev. 137, No 510

TARİH: MS 4. yüzyıl sonu - 7. yüzyıl

KAT. NO: 105   **ENV. NO:** KP-S-587

FORM: Kulp

TİP: Geç Roma seramiği

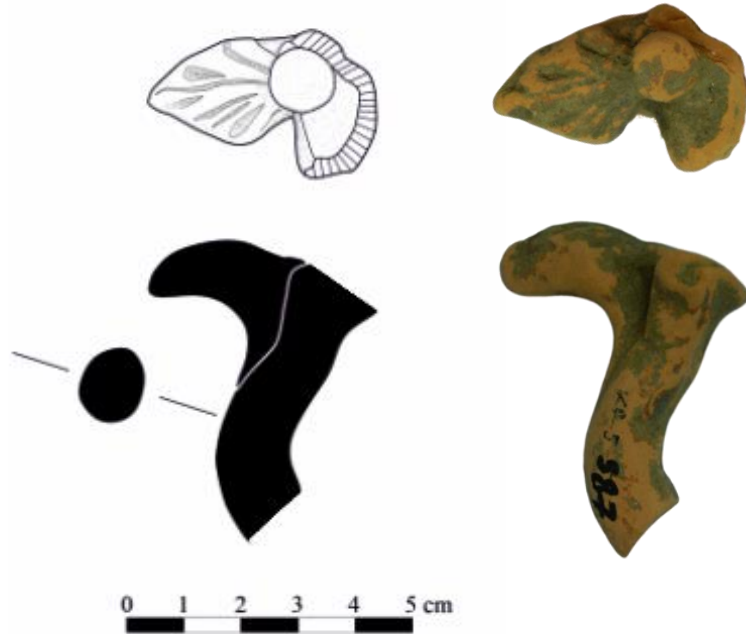
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az iri kireç, az ince mika. Kulpun üzerinde yaprak ve düğme şekli oluşturulmuş. Muhtemelen ikinci yaprağın olduğu bölüm kırık. Astar yer yer korunmuş.

BENZERİ:

TARİH: Roma Dönemi

KAT. NO: 106   **ENV. NO:** KP-S-556

FORM: Tutamak/ Kulp

TİP: ?

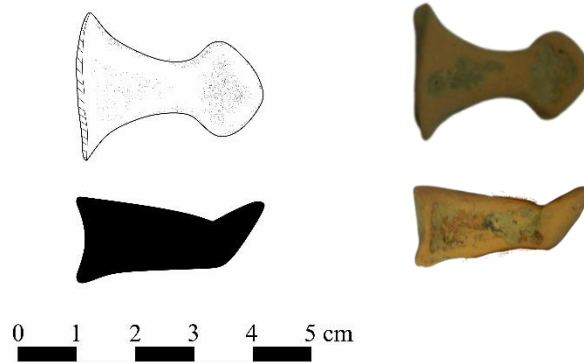
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az iri tanecikli kireç, taşçık. Astar yalnızca kulpun yanlarında korunabilmiş.

BENZERİ:

TARİH:

KAT. NO: 107   **ENV. NO:** KP-S-200

FORM: Kulp

TİP: ?

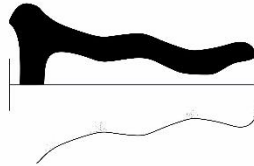
HAMUR RENGİ: 5 YR 7/6 Kırmızımsı sarı

ASTAR RENGİ: 2.5 YR 5/8 Kırmızı

KATKI/ÖZELLİK: İnce tanecikli kil, az ince mika, taşçık.

BENZERİ:

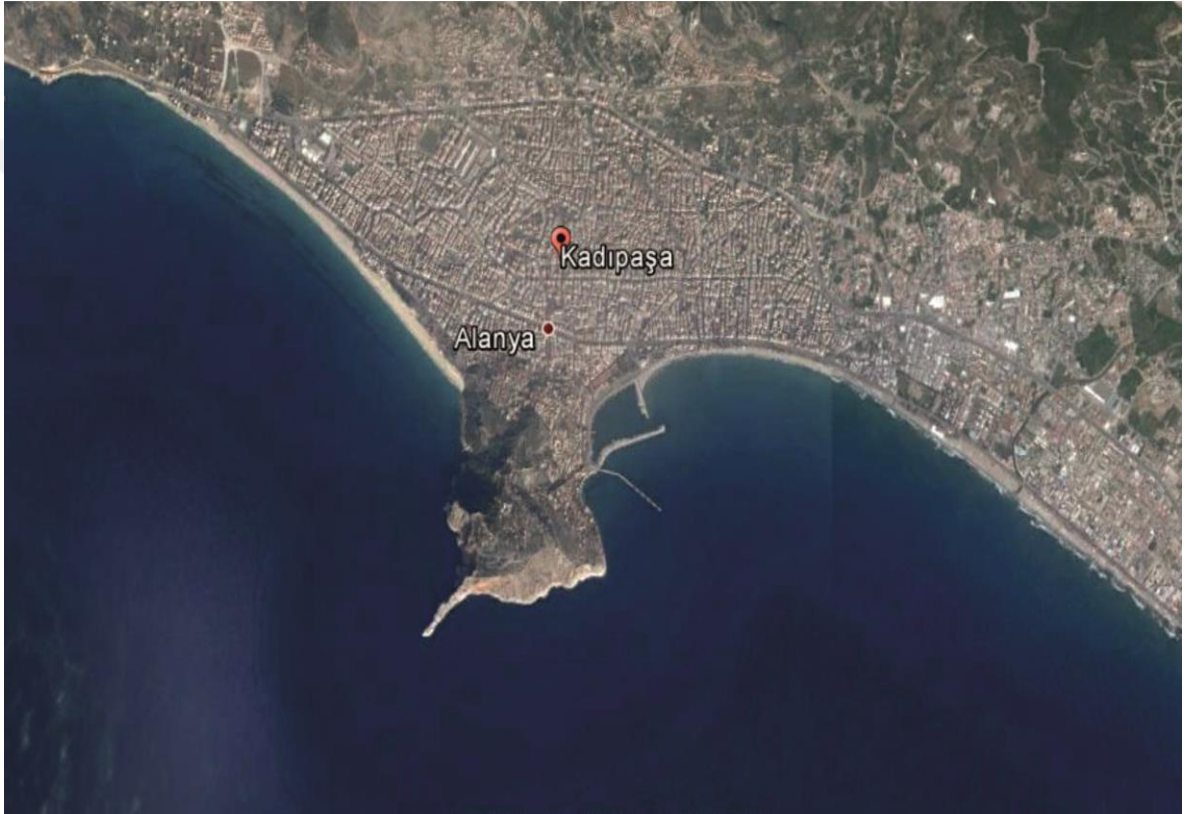
TARİH: MS 4.yüzyıl - 7. yüzyıl

EKLER

Harita 1. Kilikya Bölgesi

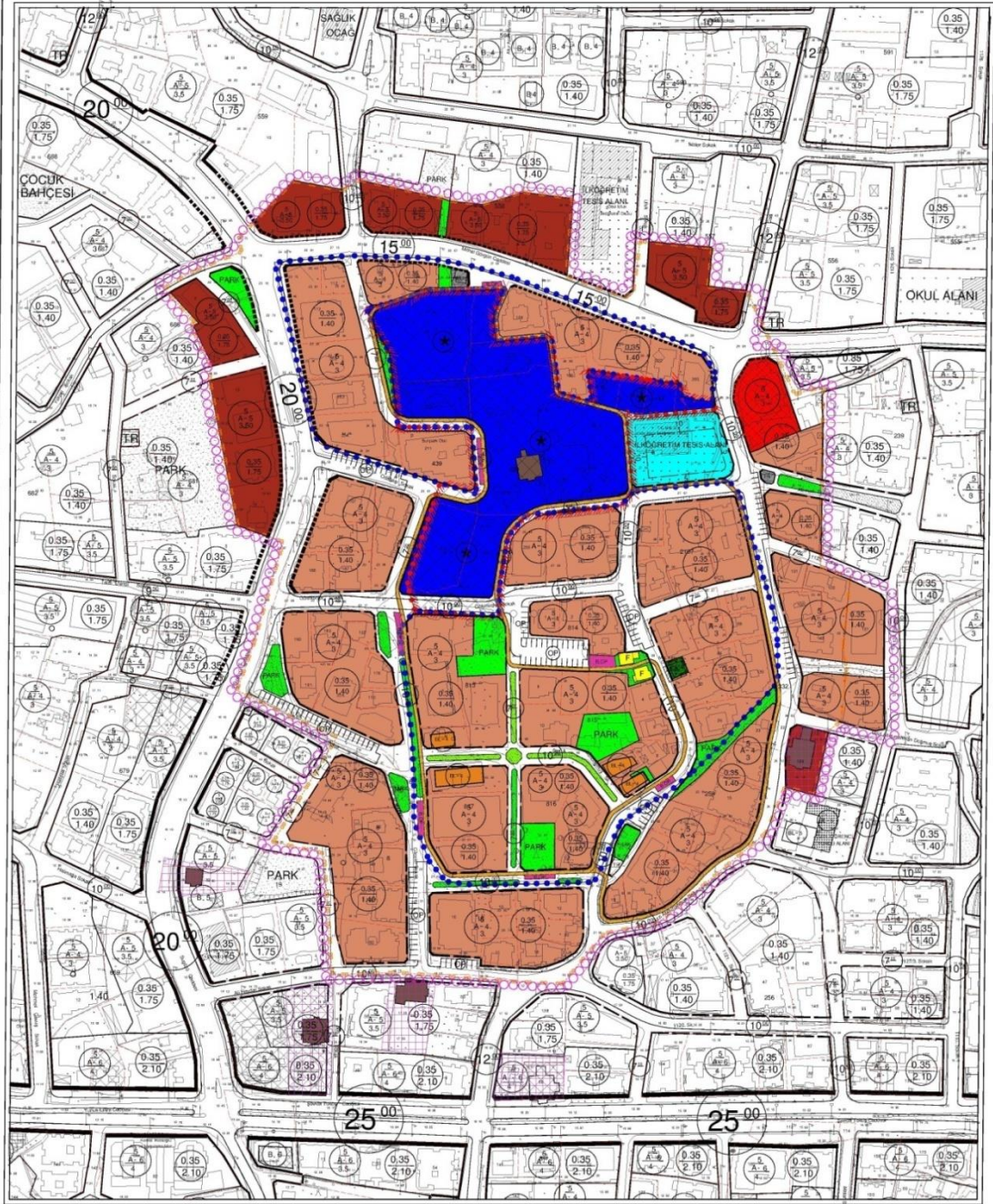

Harita 2. Alanya-Kadıpaşa Mahallesi

Plan 1. Kadipaşa Mahallesi planı ve kazıda açığa çıkarılan arkeolojik kalıntılar

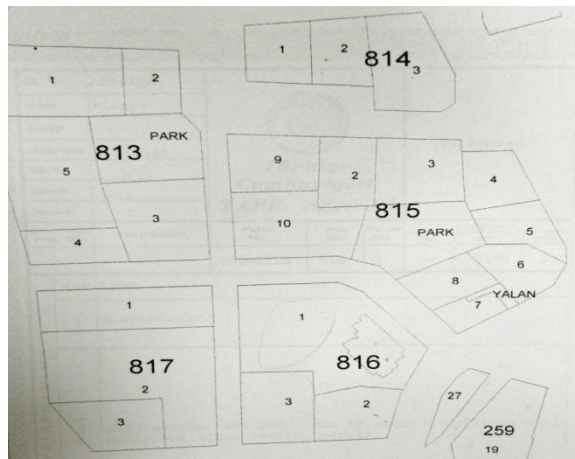
ÖLÇEK: 1/1000

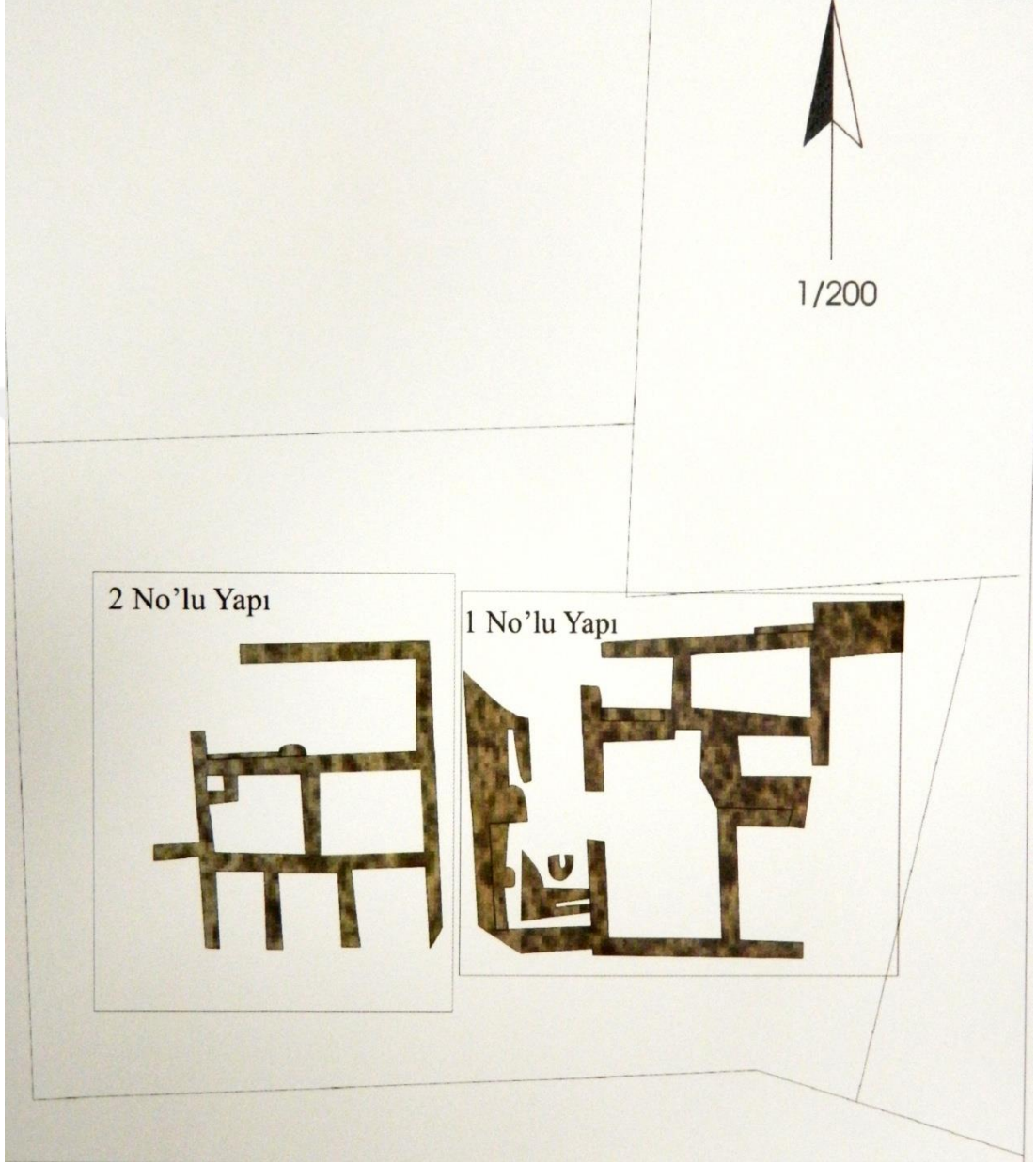
Plan 2. Kadıpaşa Mahallesi arkeolojik sit alanı imar planı

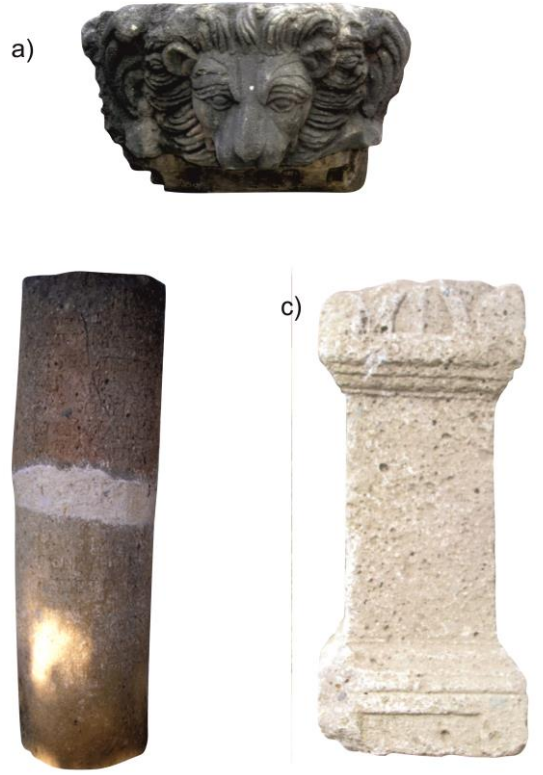
Plan 3. Kadıpaşa Mahallesi 439 ada 167-168-169 numaralı parseller ve açığa çıkarılan kalıntılar

Plan 4. 815 ada 10 numaralı parsel ve 816 ada 1 numaralı parseller

Plan 5. Kadıpaşa Mahallesi 815 ada 10 parselde açığa çıkarılan 1 ve 2 numaralı yapılar

Resim 1. a) Aslan başlı konsol, MS 2-3.yüzyıl**b)** Severuslar Dönemine (193-235) ait mil taşı **c)** Onur yazıtlı heykel kaidesi, MS 2-3.yüzyıl

Resim 2. Zeytinyağı işliğine ait pres kolu yuva taşı

Resim 3. Jülide Akça İlköğretim Okulu önünde yapılan kanalizasyon çalışmaları sırasında rastanılan mozaik döşeme

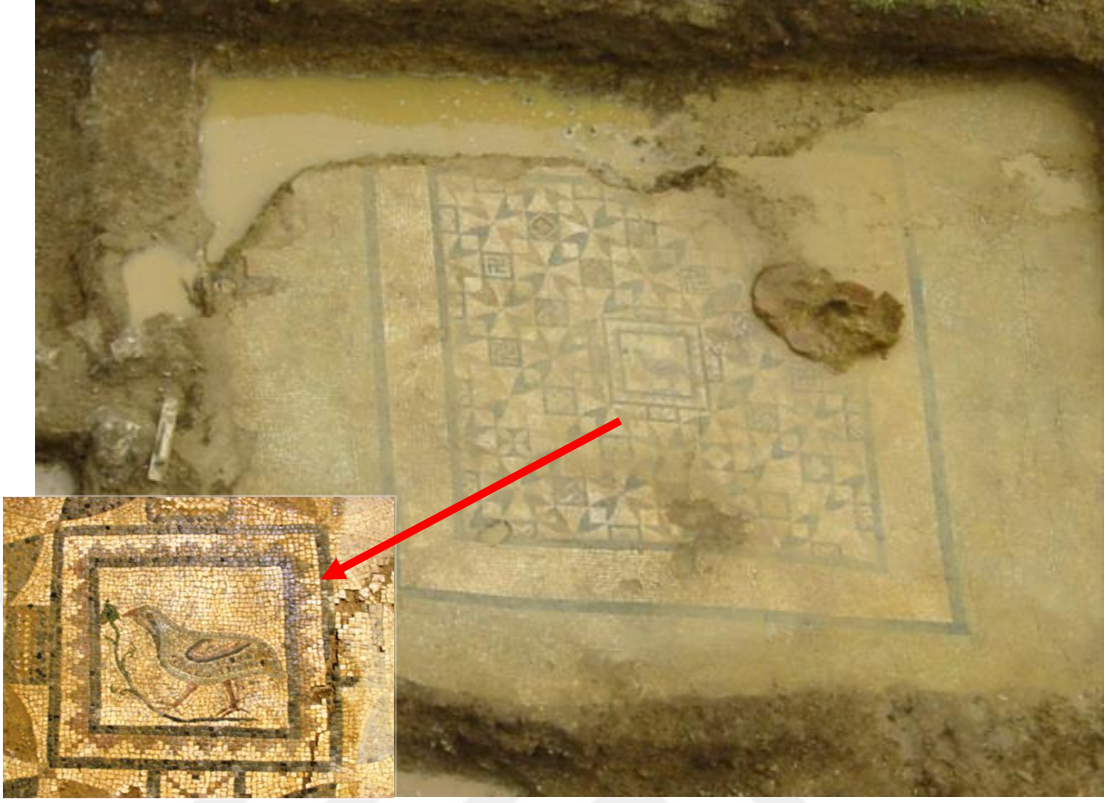
Resim 4. Balık pulu desenli mozaik döşeme

Resim 5. Geometrik desenli mozaik döşeme

Resim 6. 439 ada 167-168-169 numaralı parsellerde yapılan kazılarda açığa çıkarılan arkeolojik kalıntılar

Resim 7. Ana panoda keklik figürünün yer aldığı geometrik desenli mozaik döşeme

Resim 8. Baklava dilimi desenli mozaik döşeme

Resim 9. Kazıda açığa çıkarılan pişmiş toprak künk dizisi

Resim 10. Antromorfik cam kupa

Resim 11. Klasik Döneme ait skyphos kulp parçası

Resim 12. Hellenistik Döneme ait seramik parçaları

Resim 13. Sırlı seramik örnekleri

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı ve Soyadı	Aylin KISA
Doğum Yeri ve Tarihi	Erzurum – 01.06.1991
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arkeoloji Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klasik Arkeoloji Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetleri	<p>2014 Yılı Antalya - Antiochia ad Cragum Kazı ve Restorasyon Çalışmaları (Prof. M. Hoff başkanlığında)</p> <p>2015 Yılı Antalya - Antiochia ad Cragum Kazı ve Restorasyon Çalışmaları (Prof. M. Hoff başkanlığında)</p> <p>2015 Yılı Syedra Yüzey Araştırması (Prof. Dr. Birol Can başkanlığında)</p> <p>2016 Yılı Antalya - Antiochia ad Cragum Kazı ve Restorasyon Çalışmaları (Prof. M. Hoff başkanlığında)</p> <p>2016 Yılı Syedra Yüzey Araştırması (Prof. Dr. Birol Can başkanlığında)</p> <p>Aylin Çakır-Gülşah Öztürk, “Eski Uygarlıklarda Çocuk Oyunları ve Oyuncaklar” <i>Uluslararası Oyun ve</i></p>

	<p><i>Oyuncak Kongresi, Bildiriler Kitabı, Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi - İletişim Fakültesi, 7-8 Mayıs 2015, 165-183</i></p> <p>Aylin Çakır, “Alanya-Kadıpaşa Roma Dönemi Kâse ve Tabakları” <i>Uluslararası Genç Bilimciler Buluşması II: Anadolu Akdenizi Sempozyumu, Bildiri Özetleri, Suna & İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, 4-7 Kasım 2015, s.47-48</i></p> <p>Aylin Çakır, “Antiochia ad Cragum Antik Kenti Çalışmaları-2014” <i>Türk Eski Çağ Bilimleri Enstitüsü, Haberler, 39. Sayı/Ocak 2015, 25-26</i></p> <p>Birol Can - Aylin Çakır - Brian Cannon - Dennis Murphy - Asena Kızılarıslanoğlu, “Syedra 2016 (İkinci Sezon) Yüzey Araştırması Sonuçları” <i>ANMED, Anadolu Akdenizi, Arkeoloji Haberleri-15, 2017, s. 242-250</i></p> <p>Aylin Çakır, “Antik Yunan ve Roma’da Çocuk Oyunları ve Oyuncaklar”, <i>Aktüel Arkeoloji Dergisi, Eylül-Ekim 2018, 65, 61-73</i></p>
İş Deneyimi	
Stajlar	2011 yılında Erzurum Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu’nda staj çalışması
Projeler	AKMED Projesi “Alanya - Kadıpaşa Mahallesi Astarlı Roma Dönemi Seramikleri”
İletişim	
E-Posta Adresi	aylincakr7@gmail.com